

نَالِکَ مَا کُتِبَ لَکَ
(یہ ہے جس کی ہیں تلاش تھی)

مقالہ

ہندوستان میں اہل حدیث کی علمی خدمات

جے

ابو یحییٰ امام خاں نوشہری
نے

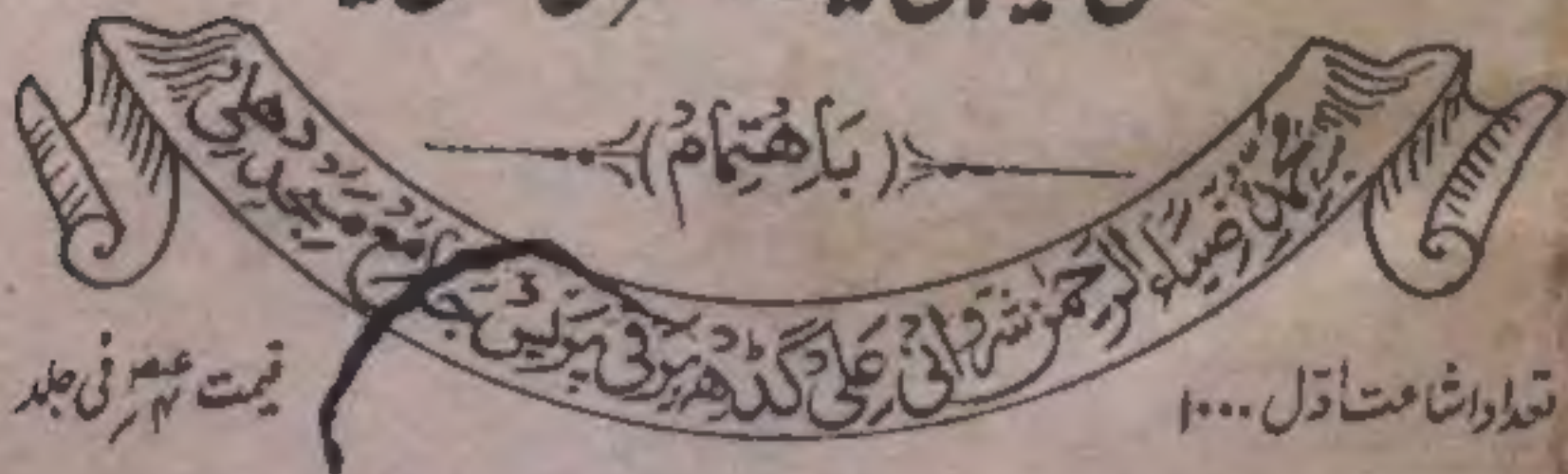
بحسب ارشاد آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس لکھا

اور

آل انڈیا مسلم ایجوکیشنل کانفرنس کی ۵۰ سالہ جوبلی کے اجلاس (منعقدہ) ۲۹ مارچ ۱۹۳۷ء میں مقام علی گڑھ پڑھا

اور جے

آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس نے شائع کیا

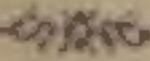

فہرست

شکریہ واعیان ملہ	۳	شیخ اکل میاں صاحب سید نذیر حسین محدث دہلوی	۱۵
عقیدہ اہل حدیث	۳	کی تحدیث	
ہندوستان میں افراد اہل حدیث کا درود	۴	ہندوستان میں میاں صاحب کے شاگرد	۱۵
ہندوستان میں دوسرے تابعی کا درود	۵	ہندوستان سے باہر میاں صاحب کے شاگرد	۱۶
تیسرے تابعی	۵	قرآن مجید کے ترجمے	۱۷
دو نو مسلم سندھی محدث	۵	قرآن کریم کی تفسیر میں جماعت کی مسابقت	۱۸
شاہ ولی اللہ محدث دہلوی		نواب صدیق حسن خاں کی خدمات	۲۲
۱۲ ویں صدی ہجری میں	۷	کتب احادیث کے اردو ترجمے	۲۶
شاہ ولی اللہ محدث دہلوی کی خدمت حدیث	۸	سید سلیمان صاحب کی تصانیف	۲۶
شاہ ولی اللہ کا ابلاغ قرآن	۹	جماعت اہل حدیث کی صحافی خدمات	۲۷
شاہ ولی اللہ کے شاگرد	۱۰	زبان اردو کی خدمت	۲۸
شاہ عبدالعزیز محدث دہلوی	۱۱	سر سید اور اہل حدیث عقاید	۲۹
شاہ عبدالعزیز محدث کی تحریک جہاد	۱۱	جماعت اہل حدیث کی تصانیف	۳۳
شاہ عبدالعزیز محدث کے شاگرد	۱۳	جماعت اہل حدیث کے اخبار	۱۰۵
سیدنا شاہ محمد اسماعیل شہید کی تحدیث و تبلیغ	۱۳	جماعت اہل حدیث کے مطابع	۱۱۲
شاہ محمد اسماعیل شہید کا ذکر شہادت	۱۴	جماعت اہل حدیث کے مدرسے	۱۱۳

آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس کے ۲۰۲ { سالانہ جلسے
 آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس کی شائع ۲۰۳ { کردہ کتابیں

آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس کے مدرسے ۲۰۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ہندوستان میں جماعت اہل حدیث کی علمی خدمات

• یہ مقالہ آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس کی طرف سے مسلم ایجوکیشنل کانفرنس کی ۵۰ سالہ جوبلی پر بتاریخ ۲۹ اپریل ۱۹۷۷ء پڑھا گیا

الحمد لله والصلوة والسلام على عباده الذين اصطفى

اصل دین آمد کلام اللہ معظم داشتن
پس حدیث مصطفیٰ بر جاں مسلم داشتن

حضرات!

سب سے پہلے میں آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس کی طرف سے دعایان جلسہ کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ آپ نے ازراہ کرم ہماری جماعت کو اس یادگار تعلیمی مجلس میں شرکت سے سرفراز فرمایا

حضرات!

امید ہے کہ آپ مجھے اپنی جماعت کے اُس عقیدہ کی (مختصر) تشریح کے موقع سے محروم

نہ رکھیں گے جس کی بنا پر ہم اپنی نسبت لفظ حدیث کے ساتھ کر کے خود کو اہل حدیث کہتے ہیں
لفظ حدیث کے لغوی اور اصطلاحی معنی ظاہر ہیں اور مسلمانوں کا کوئی فرقہ حدیث رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم پر عمل کرنے سے منکر نہیں مگر بعض دوسرے فرقوں اور ہم (اہل حدیث) میں یہ فرق
میں ہے کہ ہم حدیث پر عمل کرنے کے لئے اِدھر اُدھر کی تصدیق و توثیق کا انتظار نہیں کرتے
بلکہ بحسب قول جناب امام ابو حنیفہ (رحمۃ اللہ تعالیٰ) ہمارا شعار
اُتْرُوا قَوْلِي بِخَبَرِ الرَّسُولِ

ہے

یاشلاً جس طرح بعض فرقوں کا شعار ہے کہ اگر حدیث اُن کے منضبطہ کلمہ کے ماتحت
ہے تو اُس پر عمل کے لئے بلا تاویل لپیٹ کہا جاتا ہے لیکن اگر کوئی حدیث اُن کے اُس —
کلمہ کے خلاف ہو تو اب اُس کی تاویل (در تاویل) کی جاتی ہے پھر اگر اس پر بھی وہ چست نہ
آ سکے تو ناچار اُسے مسترد کر دیا جاتا ہے پس یہ طریق ہمارے (اہل حدیث کے) نزدیک کسی
عنوان قابل پذیرائی نہیں بلکہ یہاں "حدیث من حیث حدیث" خود کلمہ
ہے (قرآن مجید کے بعد) وہی حکم ہے وہی امام مسلم ہے اسی کو مستوع سمجھا جاتا ہے یعنی وہ خود
ایک ایسا کلمہ ہے جس پر جملہ — احکام متفرع ہوتے ہیں اور وہ (احکام) بھی حدیث ہی ہے
اس لئے ہم (اہل الحدیث) نے ہر طرف سے اعراض کر کے صرف (قرآن و) حدیث سے اپنا
رشتہ قائم رکھا فقہم الوفاق
یعنی

کسی کا ہو رہے کوئی نبی کے ہو رہیں گے ہم
اس وقت تمام ملک میں جماعت اہل حدیث
ہندوستان میں افراد اہل حدیث کا ورود
کی تعداد ایک اور ذکر و ذکر کے درمیان
ہے اور کوئی صوبہ بلکہ ضلع ایسا نہیں جس میں ان کا وجود نہ ہو خصوصاً صوبہ بہار و بنگال و ضلع

پنجاب و دہلی اور نواح دہلی وغیرہ میں ہماری جماعت بکثرت پھیلی ہوئی ہے اور دن بدن ترقی پذیر قللہ السجود من قبل ومن بعد

لیکن ہندوستان میں اولیت کا شرف حضرت ربیع بن صبیح السعدی البصری کو ہوا یہ بزرگوار تابعی تھے اور سلسلہ میں ابوبکر خلیفہ مہدی (عباسی) جو فوج ہندوستان کی طرف بھیجی گئی اُس میں آپ بھی تھے جناب ربیع بن صبیح اسلام میں پہلے شخص ہیں جنہوں نے احادیث کے مندرجہ ذیل کے ایک جاکرنے میں سب سے پہلے حصہ لیا بلکہ اسلام میں سب سے پہلے تصنیف کی طرح بھی انہوں ہی نے ڈالی جیسا کہ صاحب "کشف الظنون" کا بیان ہے

قیل ہوا اول من صنف و قوب فی الاسلام (یہ پہلے شخص ہیں جنہوں نے اسلام میں تصنیف کی)

ہندوستان میں دوسرے تابعی کا ورود | حضرت جناب بن فضالہ ہیں جناب انس بن مالک رضی اللہ تعالیٰ عنہ

کی زیارت سے مشرف ہوئے اور ہندوستان کو اپنے ورود سے مفتخر فرمایا

تیسرے تابعی | نام اسرائیل بن موسیٰ یہ بزرگوار جناب امام حسن بصری کے شاگرد تھے بارہا ہندوستان تشریف لائے اور اسی وجہ سے آپ کا لقب نزلی ہند ہو گیا

دو نو مسلم سندھی محدث | دوسری صدی ہجری کے آمدہ حدیث و سیر میں ابو معشر بن نجیح سندھی بھی ہیں آپ مدینہ جا کر رہے تو مدنی کہلانے لگے یہ اپنے وقت میں فن منازی و سیر کے امام تھے دوسرے بزرگ رجاء السندی ہیں جو ایران پہنچ کر اسفراینی کہلائے فن حدیث میں یہ کمال پیدا کیا کہ مشہور محدث حاکم

۱۰ میزان الاعتدال ج ۱ ص ۲۰۸ { بحوالہ رسالہ معارف اعظم گڑھ ج ۲۲ نمبر ۴
۱۱ تہذیب التہذیب ج ۱ ص ۲۶۱

اُن کے حال میں کہتے ہیں کہ رکن من اس کائنات المسجلت یہ حدیث کے ارکان میں سے ایک رکن ہیں

ان حضرات کے عہد تک اتباع حدیث کے بغیر کوئی دوسرا راستہ تجویز نہ ہوا تھا پس بلا دریغ کہا جاسکتا ہے کہ ہندوستان میں جہاں اسلام کی اشاعت میں ان حضرات سے مدد ملی وہاں اعلیٰ بالحدیث کا چرچا بھی ان کی بدولت ہوتا گیا
اس کے بعد کئی سو برس تک کے حالات تحدیث و علم ہم سے پوشیدہ ہیں اور اگرچہ مسلمانوں کے عہد حکومت میں مدار فقہ حنفیہ پر رہا مگر کہیں کہیں حدیث و اعلیٰ بالحدیث کے مذکور بھی سننے میں آجاتے ہیں

تا آنکہ حضرت نظام الدین اولیاء (رحمۃ اللہ تعالیٰ نے سماع پر علمائے فقہ و مناظرہ کیا جس کی روئے داد فرشتہ نے ان الفاظ میں ظہر پند کی ہے

”قاضی رکن الدین..... رو شیخ کردہ گفت اسے درویش در بابت

سردار و سماع چہ حجت داری شیخ بحديث نبوی السماع مباح لا ہلہ“

متمک گفت قاضی گفت بہ حدیث چہ کار تو مرد مقلدی روایت سے از

ابو حنیفہ بیارتا بمرض قبول افتد شیخ گفت سبحان اللہ! من حدیث

مصطفوی نقل سے کنم و تو از من روایت ابو حنیفہ سے خواہی شاید

کہ ترار عونت حکومت بریں سے دارد زود ازیں عہدہ معزول سے

شوی پادشاہ چوں حدیث پیغمبر شنید متفکر شود و پیچ نہ گفت“

اس مناظرہ کی جو روئے داد سیر الاولیاء میں مرقوم ہے اس میں حضرت کا یہ جواب بھی

منقول ہے

”اس فقرہ کو حدیث کہا شاید فرشتہ کی غلطی ہو یہ فقرہ امام غزالی نے احیاء العلوم میں بطور فتویٰ

لکھا ہے“ (منقول از معارف ج ۲۲ نمبر ۴)

”وہ ملک کیونکر آباد رہے گا جس میں رایوں کو

احادیث نبوی پر ترجیح ہو“

شاہ نظام الدین علیہ الرحمۃ کے استدلال سے آپ کے عقیدہ کا اندازہ کیا جاسکتا ہے اور اس میں ابھی اُس ضمیمہ کے الحاق کی ضرورت باقی ہے کہ شاہ صاحب فاتحہ خلف الامام کے بھی عامل تھے جو ہندوستان کے اُس — دستور فقہ حنفیہ کے خلاف عمل بالمحدیث کا ثبوت ہے

۱۲ ویں صدی ہجری میں | تو عالمین بالمحدیث اور بھی زیادہ تعداد میں نظر آتے ہیں (الہ آباد در دائرہ شاہ اجل) میں شاہ محمد فخر زائر (از سنہ ۱۱۲۴ تا ۱۱۶۴ھ) اشتیاق علی الحدیث کے نقیوں سے محفل سنت کو گرام رہے ہیں یعنی

از احادیث رسول آوردہ ام سرار ہیں نیست غیر از گوہر شہوار در دکان ما
از عقاید این دلائل زائر تھا یہ را نجست در پناہ سنت سرور بود ایمان ما
اسیر سنت خیر البشر بود زائر زہر بلا بجزایں در پناہ نتوان کرد
اور اسی زمانہ میں (ضلع) اعظم گڑھ کے موضع لہرانامی میں شاہ ابوالسحاق (بن شاہ ابوالنفوس گرم دیوان) — المتوفی ۱۲۳۴ھ — کی محفل تحدیث و عمل بالسنۃ کا چرچا تھا آپ کے باقیات (الصالحات) میں ”نور العینین فی اثبات رفع الیدین علیہ (عربی) ہماری جماعت کے نوجوان (عالم) مولوی مجید اللہ صاحب مبارک پوری (اعظم گڑھ) کے کتب خانہ میں قسلی موجود ہے

دہلی میں حضرت مرزا مظہر جان جاناں شہید (المتوفی ۱۱۹۰ھ) اسی طریقہ کے عامل تھے الحاصل ملک کے تمام حصوں میں یہ لوگ پھیلے ہوئے تھے مگر ایک تو حالت منتشرہ تھی

۱۵ تذکرہ علماء ہند فارسی ص ۵

حالانکہ خلد آباد ہندوستان کے مسلمان صدیوں سے کسی رہبر کے منتظر تھے
 شاہ ولی اللہ صاحب کے بعد علامہ مصنفین نے اپنی تقریروں میں حدیث و تفسیر
 کے لئے بھی جگہ نکالی ان کے مدارس میں بھی تحدیث ہونے لگی حدیث کا اولین ادارہ
 ”مدرسہ رحیمیہ“ تھا جس میں نصف صدی تک توفیق حضرت حجۃ اللہ البا لہ شاہ ولی اللہ
 صاحب ہی نے قائم رکھا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے سرمدی نعروں
 سے اجڑی ہوئی نعل کارنگ پھر سے جمادیا کہ جس کے اثر سے طول و عرض ہندوستان میں
 میں صوبہ بہ صوبہ شہر بہ شہر اور قریہ بہ قریہ حدیث کے مدرسے قائم ہو گئے
 میں میں کیا گیا گویا دبستان کھل گیا
 جلیں کرمے نالے غزل خواں ہو گئے

جناب حجۃ اللہ کے درس کی برکت سے آپ کے ہر چار صاحبزادگان عالی معنی مولانا شاہ
 عبدالغفر محمدت و مولانا شاہ عبدالقادر محمدت و مولانا شاہ عبدالغنی محمدت و مولانا شاہ رفیع اللہ
 محمدت نے علمی و دینی فیوض حاصل کئے بیہقی وقت علم الہدی قاضی شہار اللہ صاحب پانی پتی
 آپ ہی کے فیض یافتہ ہیں علامۃ السید مرتضیٰ بلگرامی زبیدی اسی چشمہ سے سیراب ہوئے
 مولانا محمد امین اور ان کے صاحبزادہ گرامی مولانا محمد معین بلگرامی صاحب ”دراسات البلیب“
 شاہ ولی اللہ صاحب ہی کے خرمین علم کے خوشہ چین تھے شاہ محمد عاشق عرف بابا عثمان کشمیری
 پھلپتی ”مدرسہ رحیمیہ“ ہی کے فارغ شدہ ہیں اور یہ وہ بزرگ ہیں جن کی سبب و سفارش سے شاہ
 ولی اللہ صاحب نے ”حجۃ اللہ البالغہ“ لکھی ان حضرات کے سوا مولانا رفیع الدین
 مراد آبادی مولانا خیر الدین سورتی محمدی لکھنوی سید جلال الدین رامپوری و مولانا عبد اللہ
 خان رامپوری مولانا محمد سعید خان جد علی عظیم نجم الغنی ”صاحب اخبار الصادید“ رامپوری
 اور شیخ جبار اللہ بن عبد الرحیم الہاموری المدنی وغیرہم نے حضرت شاہ ولی اللہ صاحب ہی پر
 حجۃ اللہ البالغہ ص ۱

اور آپ کا سلسلہ تمام ہندوستان و بیرون ہندوستان میں قائم ہوا غرض آپ نے ۵۴ برس تک
مسند تہذیب و تفسیر کو رونق بخشی رحمہ اللہ تعالیٰ

آپ کے ارتحال کے بعد اسی طریقہ کے رہ نور اور آپ کے فرزند اکبر مولانا شاہ عبدالغنی
صاحب محدث اپنے مسبوق و متبوع کے جانشین اور "تخلیقہ بیلہ فصل" ہوئے آپ نے
اس "تخلیقہ" کا انصرام جس قابلیت سے کیا وہ محتاج بیان نہیں تدریس جاری
ہے نظام بیعت قائم ہے کتابیں لکھی جا رہی ہیں

شاہ عبدالغنی صاحب کی علمی روحانی سرگرمیاں محفل قال و حال تک ہی محدود نہیں بلکہ
مسلمانوں کی عام رفاه کا خیال بھی ہر وقت دامن گیر ہے

یہ وہ زمانہ تھا جب صوبہ پنجاب و ملک کابل کے مسلمان اپنی ایک ہمسایہ قوم کا تختہ شتر
ستم صرف اس لئے ہو رہے تھے کہ وہ اس بادشاہ اسلام کے مداح اور ہم قوم تھے جس نے
اس ہمسایہ قوم کے بزرگوں کے ساتھ مقاتلہ کیا مگر پنجاب میں مسلمانوں کی اس مظلومی کے
زمانہ میں شاہ عبدالغنی صاحب مکتوف البصر ہو چکے تھے کچھ مدت ان الفاظ میں مسلمانان
پنجاب کی خستہ حالی کا مرتبہ پڑھتے رہے

کریم الوری حاکم و کفون الفواضل	سلام علی مولی الجسیم الفضائل
وعن کل شر فی الخلیقۃ نازل	حمایہ الہ العالمین عن الاذی
علی ما حمایہ عن صنوف الغوائل	و بعد فان العبد یحمد ربہ
وامسی وایدی الطیبات حائل	لا غد و واثواب النعیم صلابی
لقد افسد واما بین دہلی وکابل	ولکن اری الکفار اسباب ثروۃ
وکل امرأ شر یلج بالشناطل	ولقد رفعا شرار فوق خیارنا
وکل حسود مبغض ذی وغائل	وکل یخیل لا یرام فناؤہ
وامرہم ما بین فقر و غائل	امری الخلق طرامشکین معانہم

لیکن زمرہ میں تقاسم جسمہ
 وان زما را خست فیہ مسودا
 وما استعمل فیہ حیرتوق بدعہ
 جبری نہ عدا قوم سکھ و جت
 ففقد قتلوا جمعا کثیرا من الوری
 ولم یدعوا قوم مصونین عنہم
 هم کل عدم نهبہ فی بلادنا
 فقد فسدت ہمد لا الدیار وقد
 فهل بعد ہمد من معدا لہا ند
 ای قلبکم شکوا الیمان واست
 کفی اللہ سلوانا الوجع مف صلی
 وكيف بہم الہم تحو قلوبہنا
 وان کانت الاقوام لا خیر فیہم
 رسول اللہ عالمین فانہ
 یلوذ بہ الاف من اهل حاجۃ
 یضم عفاۃ الطارقین جنابہ
 ویستہزم انجیش لغز موم باسمہ
 وان کان جرا کثیرا لصواہل

تا نکہ رائے بریلی کے ایک ہاشمی مطہبی فاطمی اسید احمد حاضر خدمت ہو کر بیعت سے
 مشرف ہوئے اور اپنے مرشد کے جملہ علوم و معارف اپنے سینہ میں محفوظ کر کے عوام کے سامنے
 آئے اور اس موقع پر خجابتیہ صاحب کے حوال میں بتائی کافی ہے کہ آپ امیر مومنین
 اور مجتہد تیرہویں صدی کے خطاب سے مقرب ہوئے اللہم اغفر لہ ولا تباہ

شاہ عبدالعزیز صاحب کے زمانہ تدریس و تبلیغ میں آپ کے تینوں بھائی یعنی شاہ عبدالقادر
 و شاہ عبدالغنی و شاہ رفیع الدین بھی آپ کے یمن و یسار فرما کر تبلیغ و تدریس میں مصروف تھے
 ان حضرات کے علمی خدمات کا تذکرہ قرآن پاک کے اُلُ اردو ترجموں کی صورت میں ہمارے
 سامنے ہے جن کی ادویت و اولیت سے انکار نہیں ہو سکتا پھر نفس مطلب کا انضباط کہ شاہ
 عبدالقادر کے ترجمے کے لئے تو یہ کہا گیا کہ اگر قرآن پاک اردو میں نازل ہوتا تو شاہ عبدالقادر
 صاحب کے الفاظ میں ہوتا فنعم البحر العالمین

شاہ رفیع الدین صاحب کا ترجمہ (قرآن) با محاورہ ہے اور ان دونوں ترجموں کے
 بعد اگرچہ اردو میں بقدر میں قرآن پاک کے اور ترجمے بھی ہو چکے ہیں مگر ابھی تک اردو
 خواں مسلمان ان ترجموں سے بھی مستغنی نہیں ہو سکے

ان ترجموں کا سلوب اور شاہ عبدالقادر صاحب کی تفسیر موضع القرآن سب اس بات
 پر شاہد ہیں کہ یہ دونوں بزرگ اپنے والد ماجد حضرت حجتہ اللہ کے طریق پر عمل تھے اور ہمیشہ ہمیشہ
 ترویج سنت ان کا بھی مشن تھا

شاہ عبدالعزیز صاحب کے اُن شاگردوں
 کے نام جن سے سلسلہ آگے چلا

سید نامولانا محمد اسماعیل شہید شاہ
 عبدالحی بڈھانوی اور اسد رشید
 شاہ محمد اسحاق صاحب دھلوی

مرزا حسن علی صغیر محدث لکھنوی و سید حسین احمد طبع آبادی و السید العلّامة مولانا اولاد حسن
 قنوجی (ضیفۃ السید احمد امام الوقت بریلوی) اور یہ تمام حضرات صاحب درس و تدریس تھے
 جیسا کہ ان کے تراجم سے معلوم ہوتا ہے

سیدنا شاہ محمد اسماعیل صاحب کی تحدیث و تبلیغ
 جناب حجتہ اللہ کے پوتے و شاہ
 عبدالغنی صاحب کے نواسر

محمد اسماعیل نقب شہید سلسلہ تعلیم کا ذکر ادھر پر چکا ہے آپ کی تحدیث و تدریس با جرات و

اپنے آبائی در تعظیم "مدرسہ جمعیہ" کی مسجد پر پیش کے ساتھ ہی قریباً احدث کی تدریس
 شروع فرمادی۔ صاحب میں "مدرسہ کتبہ" وجہ علم و فنوں کے ایک جامع مصنف کتاب کے جس
 وقت کے ملکات میں اس کا وجود نہ تھا، یعنی قریباً بیسویں صدی میں تو کابل کو چھوڑ کر
 جمعیہ کے محقق مدرس میں موسوم برسات میں یہ مدرسہ ایک کتب خانہ منتقل ہو جاتا ہے کہ سینا
 بسنیں دریں میں پیر کی کی مشق بھی فرما رہے ہیں۔ وہاں کوئی یہاں نے میں "مدرسہ جامعہ
 کی سیر" میں پر شاہ محمد اسماعیل صاحب کا یہ مدرسہ مدرسہ مرقیہ جیسے نام مل چکا جاتا ہے،
 کی تکلیف میں ہونے لگا جس کی گونج دھڑ دھڑا رہی تھی۔ وہاں تک کہ وہاں ہی بانی وادیوں سے
 گونجتی ہوئی کوہستان ہوا۔ کے اس حصہ سے نہ لکھ کر جو کشمیر، کابل کے درمیان میں رہا،
 سینا اسماعیل تہذیب کے بانیوں سے قلمی سند جمعیہ کے تربیت یافتہ
 سرے سے سرپا درد بن گئے۔ مذکورہ کلمہ اللہ کی تدریس فرماتے ہوئے تھوڑے کے ساتھ میں
 کرنے کا وقت آگیا کہ اب اس تدریس کی ضرورت پنجاب کے ان مسلمانوں کا مستند ہے
 جو اپنے برادران ملک کے منہا لم کی وجہ سے ترک اسلام پر مجبور ہو رہے ہیں وہ علم کرام
 جو شاہ عبدالعزیز صاحب تک کے فیض یافتہ تھے سند تدریس دقتیث کو چھوڑ کر سب کے سب
 امیر المومنین دینہ مسلین السیاحیہ کے میمنہ دیمہ کو منتقل ہوئے کوہستان میں پہلے
 مسلمانان پنجاب کی حفاظت کے لئے گرم پیکار ہوئے اور کفر، اسلام میں یہی خواہش جنگ
 تھی جو محمد بن قاسم ذی نوح کے بعد سرزمین ہندوستان پر ہوئی اس کا نتیجہ!

سم بازی گریچہ سے مذکورہ کتاب کا

وَصَدَقَ لِلَّهِ فِي كِتَابِهِ "ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واهلهم بائعاً مخلصاً"

اس جیش کے بقیہ السیف میں سے ایک حصہ تو ان میں رہ گیا جو اب تک موجود ہے
 ان کا شغل تدریس و تدریس بھی سے دوسرے حصہ وطن لوٹ کر وہاں تدریس و
 تبلیغ ہو

شیخ اکمل میاں صاحب سید نذیر حسین
 محدث دہلوی کی تحدیث ...

شاہ سمیع شہید کے اس مہ بقت، لی
 الجہاد و فوز بہ شہادت کے بعد ہی دہلی
 میں الصدۃ المحمید مولانا شاہ محمد اسحاق

صاحب کا فیضان جاری ہو گیا جن سے شیخ اکمل میاں صاحب السید نذیر حسین صاحب
 محدث دہلوی مستفیض ہو کر دہلی ہی کی مسند تحدیث پر متمکن ہوئے

میاں صاحب کا یہ درس ساٹھ برس تک قائم رہا ابتدا میں آپ تمام علوم پڑھاتے

رہے مگر آخری زمانہ میں صرف حدیث و تفسیر پر کار بند رہے

میاں صاحب کے اس مدرسہ (واقعہ پھانگ بٹش خاں) میں ہندوستان بیرونی
 مالک ہر جگہ کے طالب علم تھے جن میں سے بے شمار حضرات مسند تحدیث کے مالک بنے ان

میں سے بعض نے حدیث کی خدمت میں وہ حجتہ لیا کہ جس کا تذکرہ رہتی دنیا تک (انشاء اللہ)

الغریب) باقی رہے گا مثلاً

السید عارف باللہ مولانا عبداللہ صاحب غزنوی امرتسری وراپ کے صاحبزادہ

عالی السید مولانا عبدالحق غزنوی، ام جماعت اہل حدیث شیخ پنجاب و فظ عبدالمنان صاحب

محدث وزیر آبادی استاذ رانا مولانا فظ عبداللہ محدث غازی پوری صاحب

دعوان امودنی شرح ابی داؤد یعنی العلامة شخص الحق ڈیناوی بہاری مولانا ابوالعلی

عبد الرحمن مبارک پوری صاحب "تحفۃ الاحوذی شرح جامع الترمذی" مولانا عبدالغفر

رحیم آبادی (ترہتی) بہاری مولانا شاہ عین الحق پھواروی مولانا ابو سعید محمد حسین

بٹالوی مولانا محمد اللہ صاحب متین اللہ بھٹو و بیاتہ پرتاب گڑھی الہ ہلوانی مولانا

محمد سعید بنارسہ بانی مدرسہ سعید بنارس و سید امیر حسن محدث (روہتہ) السید امیر محمد

محدث مولانا محمد بشیر ساکنین قصبہ ہسوان میر جمہم اللہ تعالیٰ

اور یہ نام حضرات صاحب مسند و تدریس تھے، ان میں سے بعض بھی تاجک تھے اور

سایہ انگن میں مثل مولانا رحمۃ اللہ صاحب محدث بڑا ہی صاحب مدرسین اور محدث
 رحمانیہ دہلی) اور اس وقت تک جماعت میں جس قدر مدرس قہر میں اقامت میں صاحب
 رحمۃ اللہ علیہ ہی کے شاگردوں کے سلسل میں ہیں مثلاً مدرسہ محمدیہ گوپہ نواب میں مولانا غلام
 محمد صاحب (گوند ل نوالہ) یہ صاحب مولوی عبد بڑا صاحب مدرسہ ام اہل حدیث
 کے شاگرد ہیں اور مولانا ابو الخیر محمد اسماعیل صاحب ذبیح وزیر آبادی تین بیاب صاحب غلام
 عبد منان محدث وزیر آبادی کے فیض یافتہ ہیں

”وہندان سعودت قصور“ مولوی فضل حق صاحب برادر بزرگ مولانا عبد غلام
 صاحب (قصور) بسلسلہ میاں صاحب امرت سہ پنجاب کا مدرسہ ”تقویۃ الاسلام“ اور اس
 کے مدرس اعلیٰ مولانا ابوالفتح نیک محمد صاحب و مولانا محمد حسین صاحب ہزاروی امرتسری
 سلسلہ میاں صاحب سے یہ اسط مولانا الیہ عبد ابیہ غزنوی مدرسہ ام اہل حدیث کے
 شاگرد ہیں اور مدرسہ احمدیہ صفیہ بہ یا سرائے درجنگہ کے تمام اساتذہ علم و حدیث میاں
 صاحب ہی کے سلاسل حدیث سے وابستہ ہیں مظفر پور کے مدرسہ دار فکریں کے مدرس
 اعلیٰ مولانا عبد انور صاحب حضرت میاں صاحب رحمۃ اللہ علیہ کے فیض یافتہ ہیں

ہندوستان سے یاہ میاں صاحب کے شاگرد

کابل میں مولوی عبد الحمید مولوی، اخوان مولوی شہاب مدین مولوی عبد الرحیم

باجوڑ میں مولوی زمین عابدی

یاغستان میں مولوی محمد حسین

بنجارا میں ملا ربیع علی

سمرقند میں مولانا جلال الدین

مولانا ابوالکلام آزاد بھارتیہ مدرسہ ص ۳۴

غزنی میں 'ملا شہاب الدین'
قندھار میں 'ملا عبد الرحمن'

قو قند میں 'ملا نور الدین قہستانی'، ملا عبد النور، ملا میر عالم

ہرات میں 'ملا عزیز الدین'، ملا سید محمد

حجاز میں 'شیخ عبدالرحمن بن عون نعانی'

نجہ میں 'شیخ اسحاق بن عبدالرحمن و شیخ علی بن قاضی و سید عبداللہ بن سعد بن عبدالعزیز

..... مدہش و قاضی محمد بن ناصر بن مبارک و قاضی سعد بن عتیق

جزیرہ حبشان میں 'شیخ محمد بن ابراہیم

سوڈان میں 'شیخ عبداللہ بن ادریس الحسینی

علمائے اہل حدیث (دہند) کی تصانیف

ہماری جماعت نے بحمد اللہ تعالیٰ تصانیف و تالیفات میں بھی بہت سرگرمی دکھائی اور

علم کی ہر صنف میں بہترین کتابیں لکھیں جن کی بہت ہی عمل روئداد یہ ہے

قرآن مجید کے ترجمے | قرآن مجید کے جو ترجمے حجۃ اللہ شاہ ولی اللہ اور آپ کے
صاحبزادگان عالی شاہ عبدالقادر مولانا شاہ رفیع الدین

صاحب نے کئے تھے وہ قلمی صورت میں ملک میں کہیں کہیں پائے جاتے تھے ہمیں اس بات پر

بھی طور پر فخر ہے کہ یہ اولیت ہماری جماعت کے ممتاز عالم مولوی ولایت علی صاحب صادق

پوری کے حصہ میں آئی محمد درویش کا لقب بڑے حضرت صاحب تھ عالم دین ہونے کے ساتھ

ہی اس سعادت عظمیٰ سے بہرہ مند تھے کہ شارع اسلام حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وسلم کی زبان مبارک سے "ذروا الا سلام" سے مستم ہے بڑے حضرت صاحب

امیر المؤمنین السید احمد بریلوی کے خیفہ تھے کوہستان پر استخلاص المسلمین کے لئے لڑے

اور جب یہ شیرازہ بکھر گیا تو وطن میں رہ کر تبلیغ و تدریس کے تمام شعبوں کا انصرام فرماتے

رہے اور تذکرہ رسی محمد پر جو کر تھیں فرماؤ

مورن شاہ محمد اعلیٰ صاحب سید گھن گئے ورتوں محمد کے یہ تیوں ترجمے آپ
کی تحویل میں تھے آپ نے شاہ صاحب سے درخواست کی کہ اگر شاہ صاحب صاحب کا
ترجمہ قرآن عنایہ فرمادیا جائے تو اس کی بہت کثرت کا انتظام ہو سکتا ہے شاہ صاحب نے
درخواست منظور فرمائی آپ کے رشاد پر آپ کے یہ مولوی مدت زمان مہم ہوئی
نے دس ہزار روپیہ میں ثواب منیس خریدی اور ترجمہ قرآن دستہ عبدہ قدر صاحب
بکرات و مرآت بھیجو کر شائع فرمایا

قرآن کریم کی تفسیر و بیان میں ہماری جماعت کی مسابقت

خدمت بزرگ
شاہ ولی

صاحب کی خدمات کا ذکر، پر گزرا چکا ہے ان کے بعد کے دور میں جماعت میں حدیث نے
قرآن مجید کے متعدد ترتیب رد دیں گے

نواب وحید الزماں حیدر آبادی مرحوم کا ترجمہ قرآن بنام موفیۃ القرآن اور اسی
محمدن کالج کے ٹرسٹی ورجناب سر سید احمد خاں صاحب مرحوم کے دست راست ڈاکٹر
حافظ نذیر احمد خاں مرحوم کا ترجمہ ہے ڈاکٹر صاحب کا یہ ترجمہ علمائے اسلام کی اس کمیشن
کے سامنے پیش ہوتا جس کا اہتمام سید کی متبرک و مقدس سہیلی طاقیہ یہ تھا کہ ڈاکٹر
(نذیر احمد خاں) رد نہ کچھ ترجمہ علماء کے کمتر ہیں میں کرتے ورنہ سب تک و حذف
کے بعد جو غلطی فرق رائے سے پاس ہوتے آیات کے نیچے لکھ دئے جاتے و علیٰ حدیث النبی
ڈاکٹر صاحب محمدوں کا یہ ترجمہ خیر احمد فی میں قرآن کریم کی تفسیر کا ہی حامل ہے
اس پر صاحب مترجم کا حاشیہ نور علی نور

حواشی قرآن میں ڈپٹی سید محمد حسن مرحوم دہلوی، لتونی، جودی و آغا علی

لکھنؤ دارالافتاء فی کراچی حدیث و تفسیر محمد بن عبدہ رحمہ اللہ

حاشیہ احسن الفوائد بھی قبل ذکر ہے جو صرف احادیث و آثار سے مستنبط ہے اسی طرح آپ کی تفسیر احسن التفسیر ہے تفاسیر میں بہتی وقت علم الہدیٰ قاضی شاہ رحمہ اللہ پانی پتی المتوفی (۱۲۵۷ھ) کی تفسیر منظری ہے جو حضرت مرزا مظہر جان جاناں رحمۃ اللہ علیہ سے عقیدت و ارادت کی وجہ سے مدوح مرحوم کے نام کے ساتھ مصنف بھی کی گئی قاضی صاحب مرحوم حضرت شاہ ولی اللہ صاحب کے تلامذہ سے ہیں حدیث میں اتنے وسیع نظر کہ شاہ عبدالعزیز صاحب محدث دہلوی نے آپ کو ”بہتقی وقت“ کے خطاب سے سرفراز فرمایا علوم باطن میں اس حد تک انشراح کہ آپ کے مرشد حضرت مرزا مظہر جان جاناں نے آپ کو ”علم الہدیٰ“ کے سراپا سے عزت بخشی قاضی صاحب کی یہ تفسیر اصل عربی میں ہے جس کے بعض حصص کا ترجمہ فارسی میں بھی چھپا کچھ عرصہ ہوا کہ دیوبند میں اس کی مکمل اشاعت زیر غور بلکہ زیر طبع تھی

یہاں قاضی صاحب کے متعلق یہ عرض ناگزیر ہے کہ مسلمانوں کا ایک طبقہ آپ کو ہمارے طریق کے خلاف بھی سمجھتا ہے تو جیسا کہ میں نے شروع مقدمہ میں عرض کیا ہے کہ شاہ ولی اللہ صاحب کے دور تک بھی علمائے اہل حدیث خود کو بے نقاب نہ کر سکے اسی اثر سے جناب مدوح بھی متاثر تھے ورنہ شاہ عبدالعزیز صاحب کا آپ کو ”بہتقی وقت“ اور مرزا مظہر جان جاناں کا آپ کو ”علم الہدیٰ“ کے خطاب سے سرفراز فرما کوئی معنی نہ رکھتا تھا امام بہتقی رحمۃ اللہ علیہ تو فن حدیث کے امام و مقتدا تھے اور ہمارے طریقہ کے خصائص پر آپ کا مشہور رسالہ ”مجزوء القراءۃ“ بھی دال ہے

یہی حال حضرت جان جاناں کا ہے وہ فرضیت فاتحہ خف الامام پر عامل و رافع الین ان کا کردار تھا اس طریقہ کا پیرو ایک غیر اہل حدیث کو کہ اس کی نظر جزئیات مسائل پر کس قدر وسیع سی نگاہ سے ”علم الہدیٰ“ کے قصب سے کیسے پکارا جاسکتا ہے کراۃ کرا

تہ سیر حلی کے سعد میں مارے، جسے نہایت کے مشہور تفسیر مولا، اور
تساو اللہ صاحب امرتہ کی تفسیر القرآن لکھا مرعیت ہے

یہ تفسیر القرآن بلا نہ ایک نہ جنت کا بہتہ میں مرتب ہے اسے دیکھئے اور
قرآن کریم کی اس حس و خوبی کی داد دیکھ کہ اس نے اپنے سمجھنے والوں کے لئے بہت ہی
جیب و دس میں کیا کچھ بھر رکھا ہے تو نقد یہ ہونا، شران لکھ کر قہل میں مد کر
تو اسی وقت صبح ہو گا کہ اس میں تہ بر کرے پر اور دوسرے پوری بے بازی رہے
تو لانا تہ دانت صاحب کی اس سبکی دوسرے رسائل "لاہرام" و "امنا" نے
دی اور ہمدوستوں کے بہترین نکات سے اس ادارہ معارف اعظم گڑھ نے تو یہاں تک نکھا کہ
"تہ سیر القرآن بکلام الرحمن" اس قابل ہے کہ اسے نصاب درس میں داخل کر لیا جائے
نصاب مدوع سے باقی ہی میں یک اور تفسیر "میان" ہفت کتاب میں "البیان"
لکھی ہے یہ بھی سورہ بقہ تک ہے اور اپنی اسی شانِ دلربائی کے ساتھ کہ صاحب مدون
کا حصہ ہے

جب بامدوت کی ایک ضخیم تفسیر اردو میں ۸ جلدوں میں بنام "تفسیر ثنائی" ہے ان
کارنگ پہلی دونوں سے بالکل مختلف، دستِ نظر انہ طرز پر فیہ مسلم معترضین جی قادیاں (ہردو
صفت، عیسائی آریہ، فیہ ہم کے، عترتوں کے جواب و مسکت جواب ہیں
حضرت، اذناضل مدوع کی مائی معترض کی تفسیر قرآن پر یک ضخیم کتاب "تقابل
ثلاثہ" ہے جس میں قرآننا عریبا غبر ذی عوجہ کا تقابل تورات داخیل کے ساتھ آیت
بہ آیت (جدول میں) کیا ہے

سہامی دیانند سرستی بانی آریہ سماج کی "ستھیارتھ پرکاش" کے چودھویں مولاس
میں قرآن کریم پر جو اعتراضات ہیں ان کا جواب آپ نے اپنی نفیس ترین کتاب "حق پرکاش"

میں دیا

کچھ عرصہ ہوا ایک آریہ مقرر نے از سر نو قرآن مجید پر سخت جا رہا نہ چلے گئے ان کا جواب ہمارے اس مرد میدان (ایڈیٹر اللہ) نے کتاب الرحمن کے خدائی ہتھیار سے دیا جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کہ حامل قرآن و شاریح قرآن کی دو گونہ قطعوں سے سرفراز تھے آپ کی ذات مستجمع الصفات پر جب راجپال آریہ نے ایک فحش عنوان (کہ جس کے اعادہ کرنے سے میرا دماغ رسول قلم مرزہ برانداز ہوا جاتا ہے) سے لکھا تو رسول عربی الماشی المطلبی کے اس سچے پیرو نے اس تقدیس کے ساتھ اس کا جواب دیا کہ ہندوستان کے تمام مسلمان "شار اللہ بود و در ذیابنم" پکارنے لگے اس کتاب کا نام "مقدس رسول" ہے اللہ تعالیٰ آپ کی عمر و ارادوں میں برکت فرمائے

حال ہی میں ہماری جماعت کے مشہور مفسر قرآن مولانا حافظ محمد ابراہیم صاحب سیالکوٹی نے سورہ فاتحہ کی تفسیر ایک غنیمت جلد میں لکھی ہے یہ ۴۸۸ بڑے صفحات پر مشتمل ہے صرف اہل کتاب کی اتنی بسیط تفسیریں کس قدر نکات بیان ہوئے ہوں گے!

جناب موصوف الصدور نے قرآن مجید کے متعلق اور کتابیں بھی مختلف ضروریات کے مطابق لکھیں جن میں صرف آیت "انی متوفیک و س افعاک الی" کی تفسیر دو جلدوں میں بعنوان "شہادت القرآن" ہے جو مسئلہ حیات عیسیٰ علیہ السلام پر ایسی گواہی ہے کہ حضرت مسیح کو مردہ بتانے والے بھی "کن لا شیء الی اللہ المونی و یریکم اللہ لعلکم تعقون" پکار اُٹھے

اسی طرح مولانا محمد ابراہیم نے عیسائیوں کے اُن اعتراضات پر جو انہوں نے قرآن کریم کی منقصدت کی صورت میں کئے کتاب "تعلیم القرآن" و کتاب "تائید القرآن" کے ناموں سے لکھے

ترجمان القرآن | انہی ۲ سالوں میں قرآن مجید کی ایک اور (اردو) تفسیر بنام

ترجمان قرآن کے دوحہ زسورہ سے نکلے، یہ سوں لاہور میں شروع ہو چکے ہیں یہ تفسیر پوری جو مدت کے مشہور رازق فن، بہ وقت یعنی مطلع انوار الہدال، منبع الیما، الجبین، شہر حدیث، قرہ مدین صاحب القلم والہدایں اسید احمد ابوالکلام آزاد کی تفسیر ہے جس نے تعلیم و تہذیب کے افکار میں ایک نئے سے تبدیلی کر دی ہے

جناب خواجہ عبدالحی فاروقی شیخ التفسیر جامعہ اسلامیہ دہلی جو ہماری جو مدت اس حدیث کے تحت زعم و است میں تپ نے ہمارے موجودہ سیاحتی جہان کی صلاح کے تفسیر قرآن کی ایک خاص طرز نکالی کہ قرب کریم کی ان آیات کو جو عظیم و خریف ملی جہ کی سبق آموز تھیں ان میں سب دیر میں ستر کے ساتھ ہم گم کردہ دوسوں کو حصر اٹ مستقیم دیکھنے کی کوشش فرمائی یہ تفسیر اب تک ۱۰ حصوں میں چھپ چکی ہے یعنی المجلدۃ الکبریٰ تفسیر سورہ بقرہ، تفسیر سورہ آل عمران، تفسیر سورہ النحل، تفسیر سورہ التوبہ، عبرت تفسیر سورہ یوسف، برکت تفسیر سورہ نور، سبیل الرشد تفسیر سورہ الحجرات، سبیل السلاہ تفسیر پارہ ۲۸ و ذکر تفسیر پارہ ۳۰۰ علیٰ ہر حدیث کے کتب علوم و فنون کے حواشی میں بھی تصدیق یا جیسا کہ (آگے چل کر) آپ کو فہرست سے مفصل معلوم ہوگا

فلسفۂ جدید پر ہمارے ایک نوجوان عالم مولوی عبید الرحمن (افضل العباد مدرس یونیورسٹی) پیغمبر پوری بہاری (مدرس جامعہ عربیہ دارالسلام عمر آباد دہلی) ایک کتاب النواہیس الاکلیہ عربی میں لکھ رہے ہیں جو آخری جماعتوں کے لئے ہے

السید نواب صدیق حسن خاں رئیس بھوپال کے خدمات

حضرات!

آپ کو یاد ہوگا کہ جناب السید نواب صدیق حسن خاں صاحب مرحوم توحی کی دستار

فضیلت جس وقت طرہ شاہانہ سے مزین ہوئی تو ریاست بھوپال ایک سرے سے منہ علم و مرجع
 علم ہو گئی حضرت دالہ جواد علیہ الرحمۃ نے ایک محفل علم سجائی اور نزدیک کے علما جمع ہوئے
 ہندوستان کے بے شمار نامی گرامی اہل علم اس ماہیت ب علم کا ہمارے بن گئے قاضی بشیر الدین
 مرحوم قنوجی شیخ قاضی محمد مجیبی شہری مولانا سلامت اسد حیرا چوری شیخ حسین عرب محدث
 یعنی مولانا محمد بشیر سہسوانی بھوپال میں تشریف فرما ہیں متعدد مدارس علم و فن قائم ہوئے
 طلباء کچھ چلے آ رہے ہیں ریاست کے تمام مسلمان اس خدمت کی دینی برکتوں سے مالا
 مال ہو رہے ہیں کہ علم و فن کے اعتبار سے بھوپال کی قسمت ہی جاگ اٹھی

حضرت السید نواب صاحب مرحوم نے اشاعت حدیث کی ایک نئی طرح ڈالی کہ
 حفظ قرآن کی طرح حفظ حدیث کا التزام کیا اور صحیح بخاری سے لے کر بلوغ المرام
 تک کے لئے علیحدہ علیحدہ لغات و وظائف کا اعلان فرمایا ہمارے شہر علی گڑھ کے مشہور
 اہل حدیث داعی مولوی عبدالنواب صاحب غزنوی اپنے وعظ میں جو پے یہ پے احادیث
 پڑھتے چلے جاتے ہیں یہ نواب صاحب ہی کے اس التزام کا ثمرہ ہے یہی سرِ داعی
 مرحوم حافظ عبد الوہاب نابینا دہلوی (متوفی ۱۳۳۲ھ) میں تھا

مولوی عبدالنواب صاحب مدوح اس زمانے میں میرٹھ کے مدرسہ میں مولانا
 حمید اللہ مرحوم سے پڑھتے تھے مولانا عبد الوہاب دہلوی میں اور ابھی یہ لوگ نصف کے
 قریب مشاۃ حفظ کر چکے تھے کہ نواب صاحب ہی کو پیغامِ صلہ پہنچی اور حفاظت و
 اشاعت حدیث کی اس طرزِ جدید کا خاتمہ اس کے موجد کے ساتھ ہی ہو گیا انا للہ
 وانا الیہ راجعون

حضرت نواب صاحب نے تفسیر القرآن پر عربی میں ”فتح البیان فی مقاصد
 القرآن“، جلدوں میں لکھی اردو میں ایک تفسیر بنام ”ترجمان القرآن“، جلدوں
 میں مرتب کی اصول تفسیر و طبقات مفسرین پر اکا کسیر فی اصول التفسیر لکھی

حدیث میں صرف "ملو" امراء میں نہ ملا تھا کی۔ ترمذی میں مستند نام
 و ثمر الامراء بنو مسعود بنو غوث اور ثور بن ابی اسود بنی امیہ
 انھیں اجماعاً تسلیم کیا کرتے ہیں۔ ترمذی میں ان کے نام بھی ہیں اور
 قبیلہ کی اسناد سے ان کا تعلق بھی ہے۔ ان کے نام بھی ہیں اور
 کے نام سے بھی ہے۔ ان کے نام بھی ہیں اور
 نام انہی اسناد سے ملتا ہے۔ ان کے نام بھی ہیں اور
 فرمائی صفت سے ان کے نواسہ پر اس حدیث میں ذکر ہے۔ ان کے نام بھی ہیں اور
 انکی لغوی نواب صدیق حسن خان صاحب نے تفسیر میں ۹ درجہ حدیث پر ان کے نام بھی
 مدوح مرحوم کی خدمات کا قصہ انہی قصہ میں نہیں بلکہ آپ نے قرآن و حدیث
 کے متعلق متقدمین کی کثرت میں جو بیش قیمت ہونے کے ساتھ کم یہ بھی ہو چکی تھیں
 عوب و بٹم سے گرانہ قیمتوں پر حاصل کر کے طلبتہ ضرورت اور ہندوستان میں
 انھوں نے روپیہ خرچ کر کے چھوڑا اور بنی طلبتہ محض محض حبہ اللہ کی نہ رکڑیں
 کہ جن کے وجود سے عربی زبان کا کوئی کتب خانہ خالی نہ ہوگا

حضرت انوب صدیق حسن خان صاحب نے جو کتابیں اس طرح چھپوا کر مفت
 تقسیم فرمائیں ان میں سے چند کا تذکرہ کیا جاتا ہے

فتح الباری شرح الصحیح للبخاری تفسیر ابن کثیر نیل، اردو طرز وغیرہ ان
 میں سے نیل الاوطار پر ۲۵ ہزار، در تفسیر ابن کثیر پر ۲۰ ہزار روپیہ صرف ہوا فتح باری
 کا نسخہ ۶ سو روپیہ میں مصر سے خریدا اور ہزاروں کی تعداد میں چھپوا کر مفت تقسیم کر دیا
 ہندوستان میں فتح الباری سب سے پہلے جماعت اہل حدیث کے سی سر تان و سزا
 کی خردانہ فیاضیوں کے طفیل پہنچی اور ان کے چھپوانے کے لئے آپ نے مولوی محمد بن
 غلام رسول السوئی مصر بھیجا جن کے صاحبزادوں کا بیسی میں ایک بہت بڑا تجارتی رتی

کتب خانہ ہے

نواب صاحب نے تمام فتون علم میں ۲۲۲ کتبیں نکھیں اور تمام کی تمام ہزارہ کی تعداد میں چھپوا کر مفت تقسیم فرمائیں

ابجد العلوم یعنی عربی النائی کلویڈ یا آف اسلام | نواب صاحب مرحوم کی تصانیف

کا کلمہ ”ابجد العلوم“ ہے یہ جملہ علوم اسلام پر حاوی ایک ضخیم کتاب (ایک ہزار کے قریب صفحات) بڑی تقطیع پر عربی میں ہے جو اس وقت تک کے معلومات کے مطابق بہترین ”دائرة المعارف“ کہی جاسکتی ہے

ہمارے علمائے سنن ابی داؤد پر متعدد شروح و حواشی لکھے چنانچہ جناب العلامة مولانا شمس الحق مرحوم ڈیوانوی بہاری (المتوفی ۱۹ ربیع الاول ۱۳۳۵ھ) نے عون المعبود شرح ابی داؤد چار ضخیم جلدوں میں لکھی جو تبحر و طلب و سب کے سامنے ہی صاحب الافاضل ممدوح نے ابوداؤد کی ایک اور شرح غایۃ المقصود ۳۲ جلدوں میں لکھی مگر ابھی اس کی پہلی ہی جلد چھپی تھی کہ آپ نے داعی اجل کو بیگ کہا اللہم اغفر لہ

مولوی محمد صاحب حیدر آبادی نے عون الودود حاشیہ سنن ابی داؤد لکھا جس پر حضور نظام نے آپ کے سے ضو روپیہ ماہانہ کا وظیفہ تاحیات مقرر فرمایا (آپ بھی تک بقید حیات ہیں)

جامع الترمذی پر مولانا ابوالعلی عبدالرحمن مبارک پوری (الاعظمی) (المتوفی ۱۶ شوال ۱۳۵۳ھ) نے ایک ضخیم شرح بعنوان ”تحفة الاحوذی شرح جامع الترمذی“ ۴ جلدوں میں لکھی ہے بحمد اللہ یہ کتاب چھپ چکی ہے مرحوم نے جامع ترمذی کا ایک مقدمہ بھی لکھا ہے ورسنن ابن ماجہ کی شرح عربی میں ہمارے ایک نوجوان عالم مولوی عبدالسلام صاحب بستوی (مولوی فاضل) مدرس مدرسہ عظیمی بن دہلی لکھ رہے ہیں

کتبِ احادیث کے اردو ترجمے | نور محمد سے حدیث رسول نے حضرت
 میر تقی میر کو ۱۰۰ روپے ہفتہ تک عہد کرنے

کے لئے حدیث کی کتابوں کے ترجمے بھی کئے تقریباً ۱۰۰ سال کا ترجمہ نو باب وچھ روپے
 حیدر آبادی (متوفی ۱۲۵۰ھ) نے کیا یہ منہ میں، مسعودی کے ترجمے
 مولوی عبدالاول غزنوی مرثیہ متوفی ۱۲۵۰ھ، ۱۲۵۰ھ کے اختتام پر
 فی الحال حدیث موضوعہ، مشہور کتابی دراموں سے تفسیر و تفسیر کی کے
 ترجمے مولانا فضل حق صاحب، لاہوری، گوہر نوب، نے شیخ محمد علی محمدی
 لاہور میں چھپ چکے ہیں مولانا فضل حق صاحب خاندان سعادت قصورست ہیں۔

العلامة السيد سلیمان صاحب | جناب علامہ مدنی ہری جوفت
 کے فہمونی درجہ حد —

سیرۃ النبی کی تصانیف | سرگرم کارکن ہیں اور خاندانی

حیثیات سے ایک قدیم اہل حدیث خاندان کے ممبر آپ نے نہ صرف مسلمانانِ ہند بلکہ سوائے
 عالم کی موجودہ ضروریات کے مطابق فنِ تصنیف و تالیف میں ایک ایسی شاہرہ قائم کی
 کہ جس پر چل کر رکھو۔ مسلمانانِ ہند و غیر ہند آپ کے علمی کارناموں میں سب
 سے پہلی تصنیف جناب سیدہ ام المؤمنین عائشہ صدیقہ کی وہ سو نغمہ ہے جو آپ نے ندوۃ
 العلماء سے فراغ کے بعد لکھی اردو میں بالکل نئی تصنیف "ارض القرآن" ہے جو قرآن
 مجید کی مذکورہ اقوام مثلاً "دو فرعون و اخوان لوط و اصحاب الککۃ
 و قوم تبع" کی تاریخی حیثیت و راجحہ قرآن کی بغیر غیبی تفسیر پر مشتمل ہے۔

جناب سیدہ صاحبہ ندوۃ نے "سیرۃ النبی" لکھ کر مسلمانانِ ہند پر جو احسان فرمایا
 اس کے شکر سے ہم ہر گز بھی عہدہ برآ نہیں ہو سکتے یہ کتاب اپنے مدنی جناب محمد رسول
 صلی اللہ علیہ وسلم کے "اُسوۃ حسنہ" کی وہ تفسیر جامع و شہح لفظ ہے کہ آج تک مقابلہ

نہیں کر سکتی یہ ایک ایک ہندی مسلمان کے ہاتھ میں موجود ہے ملک کا کوئی مکتب خانہ اس سے خالی نہیں دولت خداداد افغانستان میں سیرۃ النبی کا ترجمہ فارسی میں ہو رہا ہے ترک بہادر نے قزاقان یورپ کے اس گھراؤ میں بھی سیرۃ النبی کو ترکی زبان میں منتقل کر لیا ہے اور ابھی بعض دوسری مغربی زبانوں میں سیرۃ النبی کے لکھنے کے سامان ہو رہے ہیں

مولانا سید سلیمان صاحب کے احسانات جاریہ ہیں آپ کا مشہور صحیفہ ”معارف“ ہے جس کی معرفت سے ملک کا کوئی پڑھا لکھا محروم نہیں معارف ۲۰ سال سے علوم دین کی خدمت قدیم و جدید طریق پر کر رہا ہے اور خوش نصیب ہیں وہ لوگ جنہیں ”معارف“ کے مطالعہ کا فخر حاصل ہے جناب السید سلیمان زاد مجدد کی تصانیف اور بھی ہیں جن کے اندراج سے اس مقالہ کی فہرست کتب مزین ہے فالیدہ یرجعون

جماعت اہل حدیث کی صحافی خدمات | ہماری جماعت کی صحافی ترقی بھی قابل ذکر ہے مولوی محمد حسین

مرحوم بٹالوی دامتو فی ۲۰ جادی الاولیٰ ۱۳۳۸ھ نے سب سے پہلے (جماعت میں) ماہی رسالہ اشاعت السنہ جاری کی جو تقریباً نصف صدی تک علم و فن کی خدمت میں ہنہمک رہا مولانا نے ابو الوفا ثناء اللہ صاحب امرتسری نے اخبار اہل حدیث ہفتہ وار بتاریخ ۱۳ نومبر ۱۹۰۳ء کو جاری کیا جسے ۳۴ سال ہونے کو آئے اس مدت میں اہل حدیث نے مذہب علم و زبان کی کتنی خدمت کی ہوگی

”الہلال“ و ”ابلاغ“ کا تذکرہ اوپر ہو چکا ہے غرض اس وقت تک ہماری جماعت کے ۱۱۶ اخبار و رسالے تو اپنی اپنی زندگی ختم کر چکے ہیں اور ۱۲ ابھی تک مصروف عمل ہیں یہ دو صنف کی فہرست آگے چل کر آپ کے ملاحظہ سے گزرے گی

ولیکن ہماری جماعت کے مشہور صاحب علم و فن جناب العلامة سید سلیمان ندوی (مدرسہ معارف) زبان و علم کی خدمت میں ابھی تک منہمک ہیں سید صاحب نے زبان و قلم اور مجملہ معارف کے توسط سے زبان کی جو خدمت کی اس کا اعتراف ”ہندستانی اکاڈمی“ الہ آباد کو ہے اردو اکاڈمی جامعہ ملیہ دہلی اس کی معترف ہے ملک کے تمام علمی ادارے اس کے مقررین اور خود معارف کی درازی عمر اس کی دلیل ہے

مسلم ایجوکیشنل کانفرنس کے بانی اور اہل حدیث عقاید
مسلم ایجوکیشنل کانفرنس کے نامور بانی جناب

سر سید احمد خاں مرحوم جنگی مخلصانہ کوششوں کے نتائج اس کانفرنس اور مسلم یونیورسٹی کی شکل میں نمایاں ہیں جنہوں نے اپنی تمام زندگی ملک و ملت کے لئے وقف کر دی اپنی تمام عمر کی کئی قوم پرست رکھ گئے وہ بھی جب اپنے مولد دہلی سے نکلے تو عقیدہ اہل حدیث پر تھے سر سید مرحوم نے حدیث جناب الصمد المہید شاہ محمد اسحاق صاحب سے پڑھی جس کے اثر سے انھوں نے کبھی وضع الیدین علی الصمد اور آمین بالجہ ترک نہ کی۔

چنانچہ مولانا شبلی علیہ الرحمۃ نے اپنے زمانہ قیام علی گڑھ میں جو خطوط احباب و اعزا کے نام لکھے ان میں سر سید مرحوم کے اس توغل کو ان لفظوں میں نقل فرماتے ہیں کہ

.....

مغرب کی نماز اسماں اللہ! کیا شان و شوکت ہوتی ہے کہ بس دل بٹھا پڑتا ہے۔ خود سید صاحب بھی شریک نماز ہوتے ہیں اور چونکہ وہ عامل باللہ ہیں آمین زور سے کہتے ہیں ان کی آمین کی گونج مذہبی جوش کی رگ میں خون بڑھا دیتی ہے“

مکاتیب شبلی حصہ اول ص ۴۶

اور جب کبھی عقاید خاصہ کا تذکرہ آتا تو جناب سر سید اپنا اسلاک اسی جب امت

اہل حدیث کے ساتھ ظاہر فرماتے گرجیہ فسوس سب کہ ہر کتاب کی سادگی
سریتہ کے بعض شذوذ کی وجہ سے مروجہ کو اپنے ساتھ رکھنے سے تخریب اور ہونگی۔
فیما سلفی علی یوسف!

مگر مروجہ کا مہذب دل جس کا تذکرہ پر ہو چکا ہے، اسی حقیقت سے مزین تھا
سرمد علیہ الرحمۃ کے رفاہ میں اکثر حضرات سی حیدرہ کے اصل تھے ان میں سے
بعض نے اپنے فکر کے مطابق اس کے اظہار سے انکار کیا، اور بعض نے اس اظہار
ہی کو اصابت فکر سمجھ منہم مقتصد ومنہم سابق بآمخیرات (۱۱)۔
ان میں سے نواب محسن الملک (سید مہدی حسن) مروجہ قبل ذکر میں آپ کے تفسیر
اور عمل یا حدیث کے نام سے، سبب: "ایقیناً پر بہترین کتاب بھی نواب صاحب
مدد کی دوسری مذہبی تصنیف سے بھی ان کے مسلک عمل یا حدیث کا پتہ پڑتا
ہے ان کا مسئلہ تفسیر پر جو تحریری مکالمہ جناب سید سے ہوا، بعنوان "المکاتبات
الخلان" چھپ چکا ہے اس سے بھی آپ کے ذوقِ تبارع سنت کا پتہ چلتا ہے
حضرات!

میں نے غیر ضروری اختصار سے کام لیا بعض قابل ذکر امور نظر انداز کر دیئے
مگر اس پر بھی مضمون کا یہ حصہ، اتنا وسیع ہوتا گیا کہ جس پر بغیر طلبِ غفو کے چارہ
نہیں اس (حصہ) کے بعد تصانیف و مدارس اہل حدیث کی فہرست ہے جو سننے کی
بجائے

ع دیدنی ہیں دل خراب کے رنگ

ذکر مافات | یادش بخیر! جناب العلامة مولانا سید عبد العزیز صاحب المیمنی راجھوٹی
پروفیسر مسلم یونیورسٹی علی گڑھ جن کا قربِ راقم (مقالہ نگار) کے لئے سہرا
بعد ہے جس کی وجہ سے آپ خاتم مضمون کے مقام پر جا پہنچے

آپ جماعت اہل حدیث کے اُن اعلام سے جس جنہیں من جملہ دیگر علوم عربیہ کے ادب و لغت عربی پر وہ دسترس حاصل ہے کہ جس کا چرچا ہندوستان میں ہے مصرح کے غنقلہ سے معمور ہے ممالک شام جس کے ذکر سے رطب اللسان ہیں اور خود مستشرقین (یورپ) جن سے مستفید ہیں

جناب مدد و ح کی مصنفات ۳۱ تک ہیں اور تمام عربی میں ان میں سے اکثر مطبوع بعض نا تمام اور بعض حد تمام تک پہنچ کر منتظر اشاعت ان میں سے ”بہم الامثال السائرہ والایام الدائرہ والبنین والبنات والآبار والامہات والذوین والذویات“ ۲۰ ہزار امثال عرب کا مجموعہ ہے (قلیتر بھی) اور مطبوعات میں سے ”سمط اللآلی فی شرح امالی القالی“ دو جلدوں میں کہ صاحب العلمامہ نے جس کے چھپوانے کے لئے مصر کا شہر حال فرمایا آپ کی تصانیف کی مکمل فہرست آگے چل کر آپ کے ملاحظہ سے گزرے گی

واخرو عنان الحمد لله رب العالمین

ابوبکھی امام خاں نوشہروی

قرآن مجید کے ترجمے

رد	نمبر	نام ترجمہ	مصنف	کیفیت
۱	۱	فتح الرحمن (فارسی)	حمزہ اللہ شاد دہلوی اللہ محدث دہلوی	المتوفی ۱۲۶۶ھ
۲	۲	ترجمہ (اردو)	شاہ عبد القدیر محدث دہلوی	سب سے پہلے مولانا دلائی علی صاویقوری رحمۃ اللہ علیہ کے مرید مولوی بدیع الزماں بڑوی نے ٹائپ میں چھپوایا
۳	۳	ترجمہ (اردو)	شاہ رفیع الدین محدث دہلوی	المتوفی ۱۲۳۹ھ
۴	۴	ترجمہ (اردو)	نواب حید الزماں بیدر آبادی	المتوفی ۱۵ شعبان ۱۲۴۸ھ
۵	۵	ترجمہ (اردو)	حافظ تذیب احمد خاں المتوفی	

کتب تفاسیر زبان عربی

رد	نمبر	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۱	۶	فتح البخیر فی اصول تفسیر	حمزہ اللہ شاد دہلوی اللہ محدث دہلوی	
۲	۷	نفوز البکیر فی اصول تفسیر	” ” ”	
۳	۸	تفسیر منطری	اسحاقی وقت علم امجدی قاضی	المتوفی ۱۲۵۹ھ
۴	۹	تفسیر قاضی پوری	قاضی بخش احمد ٹراکری سہارن	المتوفی ۱۲۵۹ھ

ردیف	نام کتاب	موضوع	کتابت
۱	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۲	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۳	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۴	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۵	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۶	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۷	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۸	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۹	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۰	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت

کتابخانه سیر بزبان فارسی

ردیف	نام کتاب	موضوع	کتابت
۱	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۲	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۳	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۴	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۵	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۶	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۷	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۸	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۹	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۰	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۱	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۲	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۳	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۴	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۵	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۶	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۷	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۸	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۱۹	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت
۲۰	عقود و عقود	عقود و عقود	کتابت

کتاب تفایر زبان اردو

رد	کتاب	مصنف	کیفیت
۱	تفسیر موضح القرآن	شاہ عبد القادر محدث دہلوی	
۲	ترجمان القرآن	السید الزاب صدیق حسن	نواب صاحب نے ابتدائی ۶ جلدیں، ۱۱ سورہ فاتحہ
	۱۵ جلدوں میں	رئیس بھوپال متونی مشہور	تا سورہ کاف اور سورہ طہ سے سورہ ناس تک
			لکھی تھی کہ داعی اجل کو بلید کہا آپ کے بعد
			مولوی ذوالفقار احمد نے اسے مکمل کیا
۳	تفسیر وحیدی	مولوی نواب حید الزماں	
		حیدر آبادی متونی مشہور	
۴	حسن التفایر	ڈپٹی سید احمد حسن دہلوی	آپ نے ایک مختصر حاشیہ قرآن عام احسن
		متونی، حیدر آبادی لاہور مشہور	ان فوائد بھی لکھا
۵	تفسیر غار البیان	حکیم مظہر علی بن حکیم مدظلہ	
		سہوانی متونی مشہور	
۶	اعظم التفایر دار دہلی	مولوی رحیم بخش مرحوم دہلوی	دہلی میں طبع ہوئی حاشیہ پر تفسیر شواہح الاسام
			(علامہ نعیمی) بھی ہی مختصر و محققہ تفسیر لکھی
۷	تفسیر ثنائی (اردو)	مولوی ابوالوفا شارق القد	آپ نے مستقل تفسیریں لکھیں اور ہر ایک
	۸ جلدوں میں	امر تسری	اپنے موصوت میں بے بدل جو
۸	تبویب القرآن	نواب وحید الزماں	آیات قرآن کی مضمون دار تبویب
		حیدر آبادی	ایک کالم میں اردو ترجمہ مصنفین اور
			واعظین کے لئے بہت مفید و نافع کتاب
			ہی لاہور مطبع احمدی میں چھپ چکی ہے

صفحہ	موضوع	صفحہ	ردیف
		۲۲	۶
		۲۳	۷
		۲۴	۸
		۲۵	۹
		۲۶	۱۰
		۲۷	۱۱
		۲۸	۱۲
		۲۹	۱۳
		۳۰	۱۴
		۳۱	۱۵
		۳۲	۱۶
		۳۳	۱۷
		۳۴	۱۸
		۳۵	۱۹
		۳۶	۲۰
		۳۷	۲۱
		۳۸	۲۲
		۳۹	۲۳
		۴۰	۲۴
		۴۱	۲۵
		۴۲	۲۶
		۴۳	۲۷
		۴۴	۲۸
		۴۵	۲۹
		۴۶	۳۰
		۴۷	۳۱
		۴۸	۳۲
		۴۹	۳۳
		۵۰	۳۴
		۵۱	۳۵
		۵۲	۳۶
		۵۳	۳۷
		۵۴	۳۸
		۵۵	۳۹
		۵۶	۴۰
		۵۷	۴۱
		۵۸	۴۲
		۵۹	۴۳
		۶۰	۴۴
		۶۱	۴۵
		۶۲	۴۶
		۶۳	۴۷
		۶۴	۴۸
		۶۵	۴۹
		۶۶	۵۰
		۶۷	۵۱
		۶۸	۵۲
		۶۹	۵۳
		۷۰	۵۴
		۷۱	۵۵
		۷۲	۵۶
		۷۳	۵۷
		۷۴	۵۸
		۷۵	۵۹
		۷۶	۶۰
		۷۷	۶۱
		۷۸	۶۲
		۷۹	۶۳
		۸۰	۶۴
		۸۱	۶۵
		۸۲	۶۶
		۸۳	۶۷
		۸۴	۶۸
		۸۵	۶۹
		۸۶	۷۰
		۸۷	۷۱
		۸۸	۷۲
		۸۹	۷۳
		۹۰	۷۴
		۹۱	۷۵
		۹۲	۷۶
		۹۳	۷۷
		۹۴	۷۸
		۹۵	۷۹
		۹۶	۸۰
		۹۷	۸۱
		۹۸	۸۲
		۹۹	۸۳
		۱۰۰	۸۴

رد	کتاب	مصنف	کیفیت
۲۰	تفسیر محمدی	مولوی محمد (میراجار محمدی)	تفسیر بن کثیر کا ترجمہ
۲۱	دائع البیان (تفسیر)	مولوی محمد ابراہیم سیالکوٹی	
	سورۃ فاتحہ	" "	" "
۲۲	تائید القرآن	" "	" "
۲۳	تعلیم القرآن	" "	" "
۲۴	شہادتِ حق	" "	حیاتِ مسیح کا ثبوت قرآن مجید سے
۲۵	تفسیر القرآن بایات	مولوی ابی مسیح احمد الدین	
	انفرقان	سیالکوٹی	
۲۶	تفسیر عبادی دافری	مولوی محمد علی صدور پوری	
		ملک آبادی متوفی ۱۲۸۹ھ	
۲۷	علم الامر من القرآن	مولوی عبد اللہ (ابوالبرکت) حیدر آبادی ۱۲۴۴ھ	
۲۸	علم النہی من القرآن		
۲۹	علم التفسیر من القرآن		
۳۰	علم التزیین من القرآن		
۳۱	علم التذکر من القرآن		
۳۲	علم الدعائم من القرآن		
۳۳	علم الاستقام من القرآن		
۳۴	علوم وجوہ المنہیات		
	من القرآن		
۳۵	درایتِ تفسیری		
۳۶	تعلیم القرآن	مولوی حافظہ عبد اللہ امرتسری	میراجار تعلیم و تفسیر و پڑھنے انبالہ

ردیف	نمبر	نام کتاب	مصنف	توضیح
۳۷	۵۴	قرآن احمدی		
۳۸	۵۵	سبل العقول		مدرسہ صحتہ دہلی، قرآن احمدی
۳۹	۵۶	کتاب الرحمن		آئینہ کے مدرسہ صحتہ دہلی، ب
۴۰	۵۷	آیات تشابہات	سید ابوالکلام آزاد	
۴۱	۵۸	القرآن العظیم	امام سیدی	
۴۲	۵۹	تقابل قرآن		
۴۳	۶۰	احسن اعداد، جلد ۲	سید محمد امجد علی شاہ	قرآن کریم کے عدد و مقامات کی تعبیر اور
			۱۰۱ صحت سیرۃ النبی	توہم قرآن شفا عاودہ تودہ غیہ کے
				نہایتی حالات
۴۴	۶۱	عمدة لغات القرآن	سید شہید الدین محمد عفی	
			۱۰۱ صحت سیرۃ النبی	
۴۵	۶۲	لغات القرآن	سید شہید الدین محمد عفی	
			۱۰۱ صحت سیرۃ النبی	
۴۶	۶۳	حیدر الکلام (شعون)	عزیز علی سید محمد امجد علی شاہ	
			۱۰۱ صحت سیرۃ النبی	
۴۷	۶۴	تاریخ القرآن	مولوی محمد اسلم جے، جوہی	جواب اسلم کے رائے اختیار حدیث کی حیات
				سے ہے
۴۸	۶۵	ترجمہ سورۃ فاتحہ	مولوی محمد اسلم جے، جوہی	اسید شہید الدین محمد عفی "المنار انفر"
				کی تعبیر کا ترجمہ ہے
۴۹	۶۶	شان قرآن (ترجمہ)	مترجم مولوی عبد الحکیم ناظم	
			المؤلف	

رد	کتاب	مصنف	کیفیت
۵۰	۴۷	تفسیر خلق قرآن (ترجمہ) ابو یحییٰ امام غزالی نوشری (مقالہ نگار)	"کتاب الحیدرہ" امام عبدالعزیز بن یحییٰ کنانی کا ترجمہ
۵۱	۴۸	تفسیر بقرآن فی جواب تفسیر بقرآن فی جواب	نواب ضحیر الدین احمد دوبارو

کتب تفاسیر زبان پنجابی

رد	کتاب	مصنف	کیفیت
۱	۴۹	تفسیر مجیدی منظوم	حافظ محمد صاحب لکھو کے
۲	۵۰	قصص المحسنین (نظم) مولوی عبد الستار ستونی	گو یا معالم التنزیل پنجابی میں نظم کر دی ہے۔ آیات کا ترجمہ فارسی میں ہے اور غالب شاہ دہلوی صاحب کی فتح الرحمن کا بہت جامع اور نافع ہے اس سے پنجاب کے مسلمان فاضل مستورات کو بہت فائدہ حاصل ہوا۔
۳	۵۱	اکرام محمدی نظم	سورہ یوسف کی تفسیر بعض بنی اسرائیلیات و حکایات مناسبہ کے ساتھ اب تک ۴۰ ہزار تک شائع ہو چکی ہے (تفسیر سورہ وادھانی)

کتب حواشی

رد	کتاب	مصنف	کیفیت
۱	۵۲	حاشیہ تفسیر جامع ابی	السید محمد بن عبد اللہ غزالی
		ترجمہ عربی	یہ حاشیہ تفسیر جامع البیان پر عبد اللہ غزالی کے ایہ سے میاں فیروز الدین مرحوم (ساکن حیدرآباد) نے چھپوایا اور کتاب مفت تقسیم ہوئی

ردیف	نوم کتاب	محقق	تاریخ
۱	حاشیہ قرآن مبارک	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۰۶
۲	حاشیہ مولانا	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۰۷
۳	حاشیہ ابن کثیر	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۰۸
۴	حاشیہ بر بدیع الزمان	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۰۹
۵	حاشیہ شرح مفہام علی (دعوی)	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۰
۶	حاشیہ علی المصباح	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۱
۷	حاشیہ سکوۃ المصابیح	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۲
۸	حاشیہ جو فی المرام	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۳
۹	حاشیہ ریاض الصالحین	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۴
۱۰	حاشیہ فیہ فیہ فیہ	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۵
۱۱	حاشیہ فیہ فیہ فیہ	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۶
۱۲	حاشیہ فیہ فیہ فیہ	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۷
۱۳	حاشیہ فیہ فیہ فیہ	سید ذوقی محمد علی دہلوی	۱۲۱۸

ردیف	نام کتاب	محقق	کیفیت
۸۴	نصیب برائیہ فی تحریر	مولوی ابوسعید تہرانی	تفصیلی
۸۵	الہدایہ پر (عربی)	مولوی قاسم علی	مستقل صاحب زیر ترتیب ہے اور فلسفہ جدید کا
۸۶	مسلمہ نبوت پر	مولوی محمد الدین عبدالحق	آخری جہاں سب سے ہے
۸۷	خفۃ الودود باحکام	مولوی عبدالتواب مسکن	اصل کتاب عاقلہ بن ایتیم کی ہے اور ماہور لکھو
۸۸	الانقباء فی اسناد	رسول اللہ (عربی)	سب صحیح ہے
۸۹	الارشاد الی سہم لاسن	حجتہ اللہ شاہ ولی اللہ محمد	کتب خانہ حیدرہ جوبال میں موجود ہے (معارف)
۹۰	سلسلہات (عربی)	مولوی	
۹۱	نیایب حفظہ للناظر	(عربی)	
۹۲	عجائب الفہم (فی اصول)	شاہ عبدالحق بن محمد	
۹۳	مدینہ (فارسی)	مولوی	

کتب شریفہ احادیث

ردیف	نام کتاب	محقق	کیفیت
۱	الانقباء فی اسناد	رسول اللہ (عربی)	فہم اسناد پر
۲	الارشاد الی سہم لاسن	حجتہ اللہ شاہ ولی اللہ محمد	کتب خانہ حیدرہ جوبال میں موجود ہے (معارف)
۳	سلسلہات (عربی)	مولوی	
۴	نیایب حفظہ للناظر	(عربی)	
۵	عجائب الفہم (فی اصول)	شاہ عبدالحق بن محمد	
۶	مدینہ (فارسی)	مولوی	

ردیف	عنوان	تعداد
۱	کتاب الفبا	۲۰
۲	کتاب الفبا	۲۰
۳	کتاب الفبا	۲۰
۴	کتاب الفبا	۲۰
۵	کتاب الفبا	۲۰
۶	کتاب الفبا	۲۰
۷	کتاب الفبا	۲۰
۸	کتاب الفبا	۲۰
۹	کتاب الفبا	۲۰
۱۰	کتاب الفبا	۲۰
۱۱	کتاب الفبا	۲۰
۱۲	کتاب الفبا	۲۰
۱۳	کتاب الفبا	۲۰
۱۴	کتاب الفبا	۲۰
۱۵	کتاب الفبا	۲۰
۱۶	کتاب الفبا	۲۰
۱۷	کتاب الفبا	۲۰
۱۸	کتاب الفبا	۲۰
۱۹	کتاب الفبا	۲۰
۲۰	کتاب الفبا	۲۰

عدد	صفحہ	نام کتاب	شرح	کیفیت
۱۶	۱۰۳	صل الباری ترجمہ		
		تلاشیات البخاری علی	علامہ شمس الحق ڈیوانی ہمدانی علیہ رحمۃ اللہ	
۱۷	۱۰۳	نص الباری ترجمہ صحیح	مولوی عبد اللہ غزنوی	
		بخاری اردو	امرتسری	
۱۸	۱۰۵	فصل الباری ترجمہ صحیح	مولوی فضل حق صاحب	ہزاروں کا ترجمہ
		بخاری اردو	دلادری (ضلع گوجرانوالہ)	
۱۹	۱۰۷	سوانح مبارکہ علیہ السلام	اسید السو فیہ	الحاج علی اصبح البخاری کی عامل المتن شرح
		بخاری علیہ السلام	بخاری علیہ السلام	
۲۰	۱۰۷	توثیق الباری سیرتہ		
		الادب المفرد بخاری		
۲۱	۱۰۸	حاشیہ مشکلات بخاری	مولوی ابوالفتح بنیادی	البحر علی البخاری کا جواب
۲۲	۱۰۹	رفع لالتباس عن	مولوی محمد اسماعیل صاحب	حظ طور پر مولانا عبد اللہ شمس الحق ڈیوانی
		بعض اسس	اسرائیلی علی گڑھی سواتی	شارح ابوداؤد کے نام سے مشہور ہے اگرچہ
			دار الشریعہ	تبیہ پر مولانا اسماعیل صاحب کا نام ہے
				ہیں مگر اس کے مصنف آپ کے صاحبزادے
				مولوی محمد تاج صاحب امام جامع مسجد خلد
				علی گڑھ میں
۲۳	۱۱۰	الاداری الناشرات		
		فی ترقیۃ ما فی البخاری	ذاتی شیخ محمد عجل شہری	
		من تلاشیات دعوی	استانی سندھ	

نمبر	نام کتاب	توضیح
۲۶	شرح آیت الکرسی	موسی و عبد القادر بن علی
۲۷	مقدم لاری علی	موسی و عبد القادر بن علی
۲۸	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۲۹	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۰	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۱	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۲	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۳	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۴	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۵	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۶	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۷	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۸	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۳۹	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۰	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۱	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۲	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۳	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۴	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۵	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۶	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۷	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۸	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۴۹	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی
۵۰	شرح جامع الترمذی	موسی و عبد القادر بن علی

عدد	نمبر کتاب	مست	کیفیت
۳۲	۱۱۹	عن امینودنی ترمذی: ۱۰۰۰ شمس الحق دینانی گویا اپنے تالی عایدہ مقصود کا مختصر ہے	
		ترابی - اود (عربی) بہاری المتوفی - ریح ماوی	
		(۲ جلدوں میں) ۱۳۲۶ھ	
۱۰	۱۲۰	عایدہ مقصود ترمذی	۲۲ جلدوں میں صرف جلد اول طبع ہوئی ہے
		ترابی - اود (عربی)	کہ شایع کا انتقال ہو گیا
۳۴	۱۲۱	رحمت اللہ ودی رجا	مولوی محمد رفیع بدین شکر
		حسن بنی داؤد (عربی)	۱۳۳۶ھ
۳۵	۱۲۲	عن دودوری	مولوی محمد حیدر آبادی
۳۶	۱۲۳	شرح شمس سانی سرد	نوبت حید الزماں حید آبادی
۳۷	۱۲۴	مقدمہ تحفہ اللوذی	مولوی عبد الرحمن ساکین
		الاعطی المتوفی ۱۱۷۱ شوال	انٹ راستہ
۳۸	۱۲۵	تحفہ اللوذی فی ترمذی	جامع ترمذی کی بیسٹ عربی شرح
		۱۳۳۳ھ (عربی)	
		ترجمہ ۳ جلدوں میں	
۳۹	۱۳۵	ہدایت اللوذی بک	اعجاز شمس الحق دینانی
		لسانی (عربی)	
۴۰	۱۳۶	جامع الترمذی	بہار الزماں حید آبادی
۴۱	۱۳۷	ترجمہ جامع الترمذی	مولوی فضل حق دلاوری
		ترجمہ ترمذی (اردو)	مولوی بدیع الزماں حید آبادی
		المتوفی ۱۳۰۴ھ	
۴۲	۱۳۸	شرح حدیث نام زرطہ	مولوی محمد علی گری

ردیف	موضوع	تاریخ	ملاحظات
۴۲	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۴۳	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۴۴	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۴۵	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۴۶	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۴۷	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۴۸	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۴۹	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۵۰	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۵۱	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۵۲	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه
۵۳	انجیل مسیحی	۱۳۳۰	در کتابخانه

عدد	نام کتاب	تاریخ	کیفیت
۵۴	فتح المصلح شرح بدیع المرام	سید ابو حنیفہ صاحب	
۵۵	امروز و السلام من ترجمہ	" "	
۵۶	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۵۷	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۵۸	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۵۹	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۶۰	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۶۱	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۶۲	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۶۳	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۶۴	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	
۶۵	شرح بلوغ المرام	سید احمد حسن عیسیٰ توفیقی	

رد	نمبر	عنوان
۶۳	۱۶	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۶۴	۶۴	ترجمہ نامہ
		طالعہ قاری
۱۶۵	۶۸	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۶۶	۶۹	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۶۷	۷۰	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۶۸	۷۱	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۶۹	۷۲	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۰	۷۳	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۱	۷۴	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۲	۷۵	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۳	۷۶	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۴	۷۷	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۵	۷۸	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۶	۷۹	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۷	۸۰	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۸	۸۱	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۷۹	۸۲	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۰	۸۳	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۱	۸۴	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۲	۸۵	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۳	۸۶	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۴	۸۷	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۵	۸۸	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۶	۸۹	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۷	۹۰	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۸	۹۱	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۸۹	۹۲	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۹۰	۹۳	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۹۱	۹۴	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۹۲	۹۵	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۹۳	۹۶	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۹۴	۹۷	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۹۵	۹۸	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۹۶	۹۹	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری
۱۹۷	۱۰۰	ترجمہ نامہ
		مجموعہ شاعری

عدد	صفحہ	نام کتاب	تاریخ	کیفیت
۷۷	۱۷۴	اربعمون حدیث متواترہ	السید انوار الحق صاحب	
۷۸	۱۷۵	اربعمون حدیث فی فضا	" " " "	
		الحج والعمرة (عربی)	" " " "	
۷۹	۱۷۶	چالیس حدیثیں (اردو)	خواجہ عبدالحی صاحب	
۸۰	۱۷۷	اربعین رحمانی	منجانب دارالحدیث رحمانیہ دہلی	
۸۱	۱۷۸	الاہد اک فی تخریج قادی	السید انوار الحق صاحب	
		الاشرک (فارسی)	رئیس بھوپال	
۸۲	۱۷۹	جامع السعادات ترجمہ	" "	
		مہنات ابن بکر اردو	" "	
۸۳	۱۸۰	الارد الوداعی (عربی)	" "	
۸۴	۱۸۱	نزل الابرار بالعلم للماقہ	" "	
		من الادعیۃ والافکار	" "	
		(عربی و اردو)	" "	
۸۵	۱۸۲	تقوی الایقان بشرح	" "	
		حدیث خلاۃ لایمان	" "	
		(اردو)	" "	
۸۶	۱۸۳	حضرات اربعی من نفحات	" "	
		الربعی والربعی (عربی)	" "	
۸۷	۱۸۴	ہادی القلب سلیم الی رجا	" "	
		جنات نعیم (اردو)	" "	
۸۸	۱۸۵	خیرۃ القدس	" "	

ردیف	شماره	موضوع	نویسنده	توضیحات
۸۹	۸۶	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۰	۸۷	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۱	۸۸	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۲	۸۹	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۳	۹۰	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۴	۹۱	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۵	۹۲	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۶	۹۳	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۷	۹۴	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۸	۹۵	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۹۹	۹۶	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
۱۰۰	۹۷	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
	۹۸	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
	۹۹	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	
	۱۰۰	مجموعه کتب	سید ابو جعفر	

رد	صفحہ	نام کتاب	شراح	کفایت
		من السام الطغمة عن ابیہ	قاضی محمد نجفی شری	فہمی
		(عربی)	" "	"
۱۰۱	۱۹۸	ارویات، لمصححہ لاشات	" "	مکرر ذکر ہوا
		رفع المسجد (عربی)	" "	"
۱۰۲	۱۹۹	رسالہ فی اصل بالحدیث	" "	"
۱۰۳	۲۰۰	اصراط السوئی فی صلوٰۃ	" "	"
		البی (عربی)	" "	"
۱۰۴	۲۰۱	تخریج الیاد ویشا لمردیہ	" "	"
		مس عترة بنوہ (عربی)	" "	"
۱۰۵	۲۰۲	منہ اسابغہ فی تخریج	" "	"
		حجۃ اللہ البالغہ (عربی)	" "	"
۱۰۶	۲۰۳	کتاب ال حکام من احادیث	" "	"
		علیہ الصلوٰۃ والسلام علی	" "	"
۱۰۷	۲۰۴	نور العینین فی اثبات رفع	شاہ ابی، مساق لمرادی غلام محمد	قلمی سوہی عبید اللہ مبارکپوری کے
		الیدین (عربی)	م ۱۳۳۲ھ	کتب خانہ میں ہے۔
۱۰۸	۲۰۵	قرۃ العینین فی اثبات رفع	شاہ محمد فی خزانہ الیاد	
		الیدین (عربی)	المتوفی ۱۱۶۴ھ	
۱۰۹	۲۰۶	قرۃ العینین فی اثبات رفع	شاہ محمد سنیف شہید دہلوی یوم	
		الیدین (عربی)	شہادت ۱۲۲۳ھ	
۱۱۰	۲۰۷	التقویم فی احادیث البی	سوہی سخادت علی حن بوری	
		الکریم (عربی)	المتوفی	

رد	نمبر	نام کتاب	موضوع
۱۱۱	۲۰۸	بحار میں فی قصہ تاریخ سس و طری	موسم و مریض باہر کی سبب قحط و گوری
۱۱۲	۲۰۹	الہام ہادی ردد	تسمیہ میں سبب و نیک و بد و قہر و قدرت و ہزار
۱۱۳	۲۱۰	راست و لغت فی فی اصل علم و خدمت	وہی مدد عیس سبب وہی و دی و قی
۱۱۵	۲	اسیرانیت فی رقة المہیب (رد)	وہی و وقت سم ساری
۱۱۶	۲۱۲	اقوال اہل ایمان فی شریعت احادیث سیلانیہ و د	وہی و مکر میں ہنرم سار و دی سورق اتالی و ہر شے
۱۱۷	۲۱۳	زبدۃ المرآۃ	وہی و عید و بد و دی وہی و دی و دی و دی
۱۱۸	۲۱۳	مجموع (۹)	وہی و محمدیوسف تفسیر ذہن آبادی
۱۱۹	۲۱۵	حدیث کی پہلی کتاب	وہی و عبدالمجید شام سوہی

کتاب فقہ

رد	نمبر	نام کتاب	کیفیت
۱	۲۱۶	حجتہ اللہ ابراہیمہ (عربی)	اسماء شریعت و فقہ حدیث میں موسیٰ و اردو ترجمہ بھی ہو چکا ہے (مگر ناقص ہے)

رد	نمبر	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۲	۲۱۷	عقد الجید فی احکام الاجہا والتنظیم (عربی)	محمد اللہ شاہ ولی اللہ محدث دہلوی	فارسی وارد و ترجمہ ہو چکے ہیں
۳	۲۱۸	الانصاف فی بیان سبب الافتقار (عربی)	" " "	" " "
۴	۲۱۹	بسط البین باتباع خاتم البین (فارسی)	" " "	سند توسل و زیارت بقور و عراس وغیرہ پر
۵	۲۲۰	مجموعہ فتویٰ	شاہ عبد العزیز محدث دہلوی	
۶	۲۲۱	تقریر و پذیر (اردو)	" " "	
۷	۲۲۲	تحفہ اثنا عشریہ (فارسی)	" " "	مناظرہ = رد شیعہ میں
۸	۲۲۳	کتاب التکلیل		
۹	۲۲۴	رسالہ دفع الباطل	شاہ رفیع الدین محدث دہلوی	
۱۰	۲۲۵	سہارا الحجۃ	" " "	
۱۱	۲۲۶	ایضاح الحق الصریح	" " "	
۱۲	۲۲۷	با حکام المیت الفرع فا اصول فقہ (عربی)	شاہ محمد اسماعیل شہید دہلوی	بعض مدارس میں داخل کتاب ہے نظم و صنفی پر
۱۳	۲۲۸	رسالہ بی نماز ان اردو	" " "	
۱۴	۲۲۹	مسائل اربعین	صدر المجید شاہ محمد اسحاق	
۱۵	۲۳۰	ماتہ مسائل	محدث دہلوی دم ماہ حبیب (۱۲۶۲ھ)	
۱۶	۲۳۱	تذکرۃ الصیام	" " "	
۱۷	۲۳۲	مطرق الحدید علی صاحب التحقیق الجدید	عافظ عزیز الدین مراد آبادی	سن و تحقیق و تنقید میں ایک تحقیق جدید یہ بھی ہوئی ہے کہ سیدنا شاہ محمد اسماعیل شہید

رد	نمبر	مکتب	مصنف	تیمیت
				ن کتابت کی ہیں مکتبہ
				سودا کے مجموعہ جو مست
				سودا کے ہیں "مکتبہ قدیمہ" میں
				مکتبہ کا پب
۱۸	۲۳۳	صول فقہ (درسی)	ابو زکریا قاضی سہروردی	پتہ
۱۹	۲۳۴	مکتب الاسلام	" " "	س کا ترجمہ، اردو میں مولانا محمد علی
				صاحب جوی پب کی ہے یہ
۲۰	۲۳۵	حجت بافت سروردی	" " "	" " "
۲۱	۲۳۶	سہاب نقب	" " "	" " "
۲۲	۲۳۷	سہب شمول	" " "	" " "
۲۳	۲۳۸	منع نزہت عرفان بر	سید احمد حسن قزوینی	صاحب پب کی ہے اردو میں
		تجوید (اردو)		پتہ
۲۴	۲۳۹	ان حقا میں بیان محدود	" " "	" " "
		الفصاح (اردو)		" " "
۲۵	۲۴۰	نور عرفان مرآۃ الصفا	" " "	" " "
۲۶	۲۴۱	افقہ البیہ (ترجمہ)	علامہ محمد دہلوی شہید	اسات البیہ کے مصنف شیخ
		دراسات البیہ		محمد امین بن محمد سعید ہیں یہ اردو میں
				کے تراجم تھے
۲۷	۲۴۲	طالع لاوار علی اللہ مختار	سید احمد حسن قزوینی	سید احمد حسن مذکورہ مصدر
۲۸	۲۴۳	تہاب نقب	" " "	" " "
۲۹	۲۴۴	فتویٰ (درسی)	عزیز علی صیغری محبت لکھنؤی دم	پتہ، عدد نو محبت لکھنؤی کے پتہ

رد	صفحہ	نام کتاب	کیفیت
۳	۲۳۵	تحفۃ العشاق فی نکاح	مرزا حسن علی عظیمی محدث لکھنوی
		والصدق (فارسی)	
۳۱	۲۳۶	جو زرقاء طلع الامام	سید حسرت احمد طبع آبادی المتوفی
۳۲	۲۳۷	رسالہ در بیان بیعت و شرح	۱۲۷۵ھ
۳۳	۲۳۸	تشریح الفرائض و در نکاح و طلاق	مولوی محمد علی صدیقی لکھنوی
		المتوفی ۱۳۸۹ھ	
۳۴	۲۳۹	عن یا حدیث (اردو)	مولوی لایت علی صدیقی لکھنوی
۳۵	۲۴۰	تیسرا حصہ	
۳۶	۲۴۱	رسالہ تقویٰ	مولوی سخاوت علی جوہری
۳۷	۲۴۲	عرفان الادقات و اقامت نیات	المتوفی ۱۲۷۲ھ
۳۸	۲۴۳	تسویسائل بحث مار قلیتین	" " " "
۳۹	۲۴۴	توضیح البصار (اردو)	مولوی عبدالرحمن مبارکپوری
		المتوفی ۱۳۵۳ھ	
۴۰	۲۴۵	نور البصائر فی ثبوت اقامت	" " " "
		الجمعة فی القرنی (اردو)	
۴۱	۲۴۶	الدرر المکنون فی تائید غیر	" " " "
		الماعون (اردو)	
۴۲	۲۴۷	خیر الماعون فی منع الفحشاء	" " " "
		عن الماعون (اردو)	
۴۳	۲۴۸	احکام اہل الذم من تہمة اشرار	" " " "
		السنن (اردو)	

ردیف	نمبر کتاب	موضوع	تألیف
۳۲	۲۵۵	حجاب الالبصار (۱۰۰)	دول محمد رحمن صاحب
۳۵	۲۶	کتاب تحریر	" " "
۳۶	۲۶۱	الغالبه الکی فی سده اش	" " "
		بیدایمی (۱۰۰)	" " "
۳۷	۲۶۲	ارصاد لیاظم الی	" " "
		بہائم (۱۰۰)	" " "
۳۸	۲۶۳	تفقیق الاحکام فی وجوب	" " "
		انقرۃ صفیہ نام رد	" " "
۳۹	۲۶۴	رسالہ عشر (۱۰۰)	" " "
۴۰	۲۶۵	نوشاح الابریری فی حکم	" " "
		دوار انگریزی	" " "
۴۱	۲۶۶	الکلمۃ الحسنی فی تائید ائمتہ	" " "
		الحسنی (۱۰۰)	" " "
۴۲	۲۶۷	قول السیدین ما تعلق	" " "
		بتکبیرت (۱۰۰)	" " "
۴۳	۲۶۸	رسالہ در حکم عابدہ صلوٰۃ	" " "
		مکتوبہ (۱۰۰)	" " "
۴۴	۲۶۹	صلی اللہ علیہ وسلم فی بحوث	سوی ابو الفیاض عبد قہار
		الطلقات (۱۰۰)	سوی المتوفی ۱۳۳۱ھ
۴۵	۲۷۰	تحریک الجہنم بحکام قیام	" " "
		رمضان (۱۰۰)	" " "

ردیف	شماره	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۵۶	۲۷۱	عمدة الکلام فی رد عن ذرة	مولوی ابو نعیمان عبد القادر	
		(انتظام)	شوی المتوفی ۱۳۳۱ھ	
۵۷	۲۷۲	ہدایت الشفیق	مولوی محمد شکر اللہ عظیم گڑھی متوفی ۱۳۱۵ھ	
۵۸	۲۷۳	النجاة فی ازالة الازالة	" " " "	
۵۹	۲۷۴	صید البحر	مولوی ابو المعالی محمد علی متوفی ۱۳۵۳ھ	
۶۰	۲۷۵	المجن المجہدی	مولوی ابو الکلام محمد علی متوفی ۱۳۵۲ھ	
۶۱	۲۷۶	دفع اوسوس باستیغاب	قاضی محمد محمد علی شہری	نقص
		سبح الراح (عربی)	" " " "	
۶۲	۲۷۷	احکام الاحکام	" " " "	
۶۳	۲۷۸	لبث رات	" " " "	
۶۴	۲۷۹	الردایات المسحور لثبات	" " " "	
		رفع المیسر (عربی)	" " " "	
۶۵	۲۸۰	دراسات البلیب	مولانا محمد امین شاہ گرد	
			شاہ دلی اللہ دہلوی	
۶۶	۲۸۱	رفع السرد عن دامن	قاضی محمد محمد علی شہری	
		لا یدعی علی الصدور (عربی)	" " " "	
۶۷	۲۸۲	رسائل الخانات فی الملک	" " " "	
		والحنات (عربی)	" " " "	

ردیف	آثار	موضوع	توضیحات
۳۸	۲۸۳	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۳۹	۲۸۴	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۰	۲۸۵	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۱	۲۸۶	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۲	۲۸۷	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۳	۲۸۸	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۴	۲۸۹	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۵	۲۹۰	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۶	۲۹۱	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۷	۲۹۲	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۸	۲۹۳	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۴۹	۲۹۴	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی
۵۰	۲۹۵	کتاب در علم اصول	موسی بن محمد طوسی

رد	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۷۹	۲۹۴ اعلام اہل عصر حکام		
	رکتی بفر (عربی)		
۸۰	۲۹۵ التحقیقات اعلیٰ بانیات		
	فریضہ الجمعۃ فی القریٰ		
۸۱	۲۹۶ الکلام لمبین فی کفر	علامہ ترمذی دیا نوی بہاری	
	نات میں (اردو)		
۸۲	۲۹۷ التوالی صیحہ فی احکام		
	نیک (فارسی)		
۸۳	۲۹۸ خلاصۃ المرام فی تحقیق	علامہ ترمذی دیا نوی	مرحوم مولانا سید تمس الحق کے برادر
	نصف الامام (ان)	بہاری المتوفی ۱۲۲۳ھ	خورد ہتھے
۸۴	۲۹۹ رسالہ قربانی (اردو)	مولوی محمد زبیر عقیق دیا نوی	
		بہاری المتوفی ۱۲۲۳ھ	
۸۵	۳۰۰ نجات المؤمنین فی	مولوی الہی بخش بڑاگری	
	حفظ الاربعین (اردو)	متوفی ۱۲۳۳ھ	
۸۶	۳۰۱ سوط الرحمن (اردو)	"	"
۸۷	۳۰۲ شریعت کا درہ (اردو)	"	"
۸۸	۳۰۳ شرح القمرین بہدیتہ		
	الزوجین (اردو)		
۸۹	۳۰۴ راہ ہدایت (اردو)	سید محمد اسحاق بڑاگری	گید
		متوفی ۱۲۳۳ھ	
۹۰	۳۰۵ جوابات مسائل خمسہ	"	"

ردیف	نام کتاب	صفحات	توضیحات
۹۱	رسالہ محمدی	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۹۲	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۹۳	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۹۴	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۹۵	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۹۶	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۹۷	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۹۸	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۹۹	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۱۰۰	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۱۰۱	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۱۰۲	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۱۰۳	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۱۰۴	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ
۱۰۵	مکتبہ محمدیہ	۳۶	مکتبہ محمدیہ

رد	صفحہ	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۱۰۶	۳۲	صلوة المسبوت (اردو)	شیخ احمد صاحب چاندنی	ساکن قدیم دہلی اب قیام جوہر پٹی
۱۰۷	۳۲۱	اعمال الحج	" " "	صلی اللہ علیہ وسلم میں ہر
۱۰۸	۳۲۳	اسرار حج	شیخ عبدالوہاب بن علی آذیجان	
۱۰۹	۳۲۴	اصلاح الہدایہ (عربی)		
۱۱۰	۳۲۵	انتہائی الاستوا	"	روح منہ فقہ مزہ حنفیہ کی طرح کتب فقہ
۱۱۱	۳۲۶	ہدیہ الہمدی	دو اب جہان زماں حیدر آبادی	المحدث کی تدوین کی متعدد کتابیں لکھیں
۱۱۲	۳۲۷	نزول الابرار	الموتوفی ہار شجاع شاہ	مگر حاجت کا تو غل فی الحديث ان پروری
۱۱۳	۳۲۸	نور الہدایہ ترجمہ شرح و تائید		طرح متوجہ ہونے سے مانع رہا
۱۱۴	۳۲۹	تنظیم الافرائد (عربی)		
۱۱۵	۳۳۰	الاربعین فی اسرار الہوم		
۱۱۶	۳۳۱	الاربعین فی تاکید الصلوۃ	مولوی ابوالبرکات عبد اللہ حیدر آبادی الموتوفی ۱۳۱۳ھ	
۱۱۷	۳۳۲	شہادۃ الزور (اردو)	مولوی نظام العلی قصودی امرتسری	
۱۱۸	۳۳۳	القول المحمود فی بیان الموتوفی	مولوی احمد اللہ امرتسری	
۱۱۹	۳۳۴	امامت مشرک (اردو)		
۱۲۰	۳۳۵	فصل الخطاب (عربی)	مولوی عبدالکیر پوری امرتسری	
۱۲۱	۳۳۶	اطہار الشہد و اثبات زانیۃ		
۱۲۲	۳۳۷	المجموع (اردو)		
۱۲۳	۳۳۸	فقہ محمدیہ	مولوی محمد الدین لاہوری	منہجیم مجلہ تمام مسائل فقہ کے لئے
۱۲۴	۳۳۹	سلسلہ کتب اسلام	مولوی رحیم بخش لاہوری الموتوفی ۱۳۱۳ھ	اسلام کی پہلی کتاب سے لیکر اسلام کی

طرح	م کتاب	مصنف	کیفیت
			سہولت نام تک یا شیخ کتاب ذاتیوں اور عورتوں کے حقوق کام سے رہی جو
۱۲۴	۳۳۹	نور العین (۱۶۵۸)	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۲۵	۳۴۰	الطہارین	مولوی محمد ادریس ناہوری
۲۹	۳۴۱	الحکام میں	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۲۶	۳۴۲	ترجمہ الطہارین	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۲۸	۳۴۳	استغفار المومن	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۲۹	۳۴۴	حلاوت البرجین	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۳	۳۴۵	فقہ محمدیہ	مولوی محمد ادریس ناہوری
۳۰	۳۴۶	ترید الی بیس و التکرین	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۳۲	۳۴۷	خطبات التوحید (۱۶۵۸)	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۳۳	۳۴۸	کتاب الصلوٰۃ ما ثبت فیہ	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۳۴	۳۴۹	القول بفتح فی وجوب	مولوی محمد ادریس ناہوری
		انفا تہ علی الماسوم فی اللہ	مولوی محمد ادریس ناہوری
		الصحيح (اردو)	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۳۵	۳۵۰	شمس اہدی	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۳۶	۳۵۱	الحکام فی صحت الہ	مولوی محمد ادریس ناہوری
		قد خلف ابی (اردو)	مولوی محمد ادریس ناہوری
۱۳۷	۳۵۲	شہاب ثاقب	مولوی محمد ادریس ناہوری

ردیف	شماره	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۱۳۸	۳۵۳	الحکمة والبیانة الایمانیة		
		فی اسرار السحارة والعیاق	مولوی ابوالیساح احمد مدنی	
		الاسلامیہ (اردو)		
۱۳۹	۳۵۳	صلوة البنی		
۱۴۰	۳۵۵	فتوة ناجیه	مولوی محمد ابرہیم سیالکوٹی	
۱۴۱	۳۵۶	آمین در فتح یدین		
۱۴۲	۳۵۷	اسلام اہل برٹش لا		
۱۴۳	۳۵۸	رسالہ السلام علیکم	ابوالوفاء مولوی شہداء اللہ امرتسری	
۱۴۴	۳۵۹	ہدایت الزوہدین		
۱۴۵	۳۶۰	رسوم اسلامیہ		
۱۴۶	۳۶۱	صلوة مسنونہ		
۱۴۷	۳۶۲	تحقیق الراجح	حافظ محمد گوجرانوالہ پنجاب	
۱۴۸	۳۶۳	رد مولانا موجود	" "	
۱۴۹	۳۶۴	فیصل صاحب قرطاس	مولوی ابولکریم عبدالعزیز طہانی	
۱۵۰	۳۶۵	تاریخ مترجم	مولوی محمد الدین عبدالرحمن (دکنی)	
۱۵۱	۳۶۶	اذان اسلام	مولوی ابوالعزیز محمد علی مولوی	
۱۵۲	۳۶۷	بزار حقیقت	ترجمہ از مولوی عبدالعزیز	
		الکلیسیہ السلفیہ بمبئی		
۱۵۳	۳۶۸	الشمس المشرقة (منہ) احتفال	مولوی حافظ ابو عمران غازی	
		الہواد (اردو)	ذہب آبادی	
۵۴	۳۶۹	انوار صریح	حاجہ ابوالکریم علی گڑھی	

کتاب

ردیف	نام کتاب	مؤلف
۱۳۵	مثنوی حاجی (اردو)	حاجی عبد اللہ علی گڑھی
۱۳۶	مثنوی ابیسی	عبد اللہ مسیح آبادی
۱۳۷	مثنوی ۳۲ رند رشتہ	مثنوی ۳۲ رند رشتہ
۱۳۸	مثنوی کی ناز	"
۱۳۹	مثنوی شمس	مولوی بدیع محمد عثمانی
۱۴۰	مثنوی قادی	حیدر آبادی
۱۴۱	تحفہ الاولادین بحصل سعادت	مولوی نظام بی سوہروردی
۱۴۲	المدارین (پہلی)	المثنوی ۳۲ رند رشتہ
۱۴۳	تحفہ المعجزات فی تائیدہ	"
۱۴۴	تحفہ المعجزات فی تائیدہ	"
۱۴۵	المسار (پہلی)	"
۱۴۶	نوع محمدی	مولانا محمد (کلمہ گ)
۱۴۷	مبشر مسکن اہلبیت دار	ڈاکٹر شرف علی گڑھی
۱۴۸	حقیقۃ الوحی	مولانا محمد (کلمہ گ)
۱۴۹	کلام الزین فی الرد علی	مولوی محمد سید علی گڑھی
۱۵۰	القنوں المتین (اردو)	"
۱۵۱	النجیہ العیسٰی	"
۱۵۲	مجموعہ اربعہ	عبد اللہ مسیح آبادی
۱۵۳	تنویر السراج	مولوی عبد الحکیم سلوادی
۱۵۴	قانون شریعت محمدی	مولانا محمد تکریم نکتہ سونی

ردیف	شماره	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۱۴۱	۳۸۶	الغذای المؤمن لفتاح	مولوی عبد الحلیل سامری سورتی	
		الوقتین غدریٰ العالمین ^(ارد)	" "	
۱۴۲	۳۸۷	تعلیم الدین ^(ارد)	" "	
۱۴۳	۳۸۸	ارسال البرید	" "	
۱۴۴	۳۸۹	الغنمۃ فی سنیۃ التسمیۃ	" "	
		غند الاطعمہ ^(عربی)	" "	
۱۴۵	۳۹۰	نیل المرام ^(ارد)	" "	
۱۴۶	۳۹۱	حسن التعذیل	" "	
۱۴۷	۳۹۲	حیاتیۃ العباد عن تلیسات	مولوی عزیز الدین اکبر آبادی	
		سبیل الرشاد	متوفی ۱۹۲۰ء	
۱۴۸	۳۹۳	مصمم التحقیق ^(ارد)	مولوی محمد دیکانوی متوفی	
۱۴۹	۳۹۴	شیر نامہ	ملک ہدایت اللہ سوہدروی	
۱۵۰	۳۹۵	فلسفہ اور معجزہ	" "	
۱۵۱	۳۹۶	سراج المؤمنین	قاضی محمد سلیمان منصور پوری شاہی	
۱۵۲	۳۹۷	غایت الاسلام		
۱۵۳	۳۹۸	تائید الاسلام		
۱۵۴	۳۹۹	برہان		
۱۵۵	۴۰۰	بیان الاسلام		
۱۵۶	۴۰۱	استقامت	مولوی محمد سعید بنارسی دم	
۱۵۷	۴۰۲	ہدایۃ المرتاب		
۱۵۸	۴۰۳	مجموعۃ السکین		

ردیف	تعداد	نام کتاب	موضوع	نوع
٨٩	٣	در علم طب	در طب	طب
		در علم طب	در طب	طب
٩٠	٣٥	جمع رسالت	در طب	طب
٩١	٣٦	الف استر	در طب	طب
٩٢	٣٧	در طب	در طب	طب
٩٣	٣٨	در طب	در طب	طب
٩٤	٣٩	در طب	در طب	طب
٩٥	٤٠	در طب	در طب	طب
٩٦	٤١	در طب	در طب	طب
٩٧	٤٢	در طب	در طب	طب
٩٨	٤٣	در طب	در طب	طب
٩٩	٤٤	در طب	در طب	طب
١٠٠	٤٥	در طب	در طب	طب
١٠١	٤٦	در طب	در طب	طب
١٠٢	٤٧	در طب	در طب	طب
١٠٣	٤٨	در طب	در طب	طب
١٠٤	٤٩	در طب	در طب	طب
١٠٥	٥٠	در طب	در طب	طب
١٠٦	٥١	در طب	در طب	طب
١٠٧	٥٢	در طب	در طب	طب
١٠٨	٥٣	در طب	در طب	طب
١٠٩	٥٤	در طب	در طب	طب
١١٠	٥٥	در طب	در طب	طب
١١١	٥٦	در طب	در طب	طب
١١٢	٥٧	در طب	در طب	طب
١١٣	٥٨	در طب	در طب	طب
١١٤	٥٩	در طب	در طب	طب
١١٥	٦٠	در طب	در طب	طب
١١٦	٦١	در طب	در طب	طب
١١٧	٦٢	در طب	در طب	طب

عدد	شماره	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۱۱۸	۴۲۳	ری البحرہ	مفتی، عظیم مولوی محمد میرزا صاحب بناری	
۱۱۹	۴۲۴	منہاج الفردوس	سید سعید الدین احمد جعفری بناری	
۱۲۰	۴۲۵	نکاح بیوگان	سید شہید الدین احمد جعفری بناری	
۱۲۱	۴۲۶	وعظ نماز		
۱۲۲	۴۲۷	ترغیب تہجد		
۱۲۳	۴۲۸	فاتحہ و صواب	سید جمال الدین احمد جعفری	
۱۲۴	۴۲۹	القول المنصور	بناری	
۱۲۵	۴۳۰	القول المحمود فی رد جوازہ		
۱۲۶	۴۳۱	اتمام الحج علی من اوجب الزیارۃ کا لمحہ	سید امجد از احمد جعفری سہوانی	
۱۲۷	۴۳۲	الارشاد الی سبیل الرشاد	مولوی ابوبکری محمد شاہجہ پوری (دم ۱۳۲۵ھ)	
۱۲۸	۴۳۳	اعلام الاحیاء والاعلام ان لدین عند اللہ الاسلام	سید محمد نذیر سہوانی (دم ۱۳۹۹ھ)	
۱۲۹	۴۳۴	القول المحقق الحکم فی زیارۃ قبر البقیع الاکرم	علامہ محمد بشیر سہوانی (دم ۱۳۲۵ھ)	
۱۳۰	۴۳۵	ریہعت کار سالہ مرکز ذکر کرام	حافظ محمد صاحب زکوانواری	
۱۳۱	۴۳۶	رد الکاذب لہابیہ	مولوی محمد یوسف صاحب شمس فیض آبادی	

ردیف	تعداد	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۱۳۳	۴۴۸	اسول ابو بستانہ (فارسی)	السید النواوی صاحبین حلال	
۱۳۴	۴۴۹	حل المسئلة مشکوٰۃ	رئیس بھوپال	
۱۳۵	۴۵۰	حل سوالات مشکوٰۃ	"	
۱۳۶	۴۵۱	ذخرا المحی من ادب المفتی	"	
۱۳۷	۴۵۲	طفر اللامنی بایجب فی	"	
		التفتا علی القاضی عربی	"	
۱۳۸	۴۵۳	ایضاح الحج للعمرة والکح	"	
۱۳۹	۴۵۴	طراز الجزاء للحج والعمرة	"	
۱۴۰	۴۵۵	تحفة فقیر (و ذکر قبور)	"	
۵۱	۴۵۶	رفع الالباس عن بعض	"	
		مسائل الناس	"	
۱۵۱	۴۵۷	سبیل الرشاد لما یتحتاج	"	
		ایہ العباد	"	
۱۵۲	۴۵۸	المنہج المقبول من شراح	"	
		الرسول	"	
۱۵۳	۴۵۹	ہدایۃ السائل الی ادلة	"	
		المسائل	"	
۱۵۵	۴۶۰	صلوة محمدی	مولوی محمد صاحب جلوی	
۱۵۶	۴۶۱	صیام محمدی	"	
۱۵۷	۴۶۲	زکوٰۃ محمدی	"	
۱۵۸	۴۶۳	حج محمدی	"	

رد	نمبر	نام کتاب	مصحف	کیفیت
۱۵۹	۳۶۳	رہات محمدی	۱۰۱ نامائے محمد صاحب جلی	
۱۶۰	۳۶۵	محقق محمدی	"	"
۱۶۱	۳۶۶	میلاد محمدی	"	"
۱۶۲	۳۶۷	برہان محمدی	"	"
۱۶۳	۳۶۸	درایت محمدی	"	"
۱۶۴	۳۶۹	راش محمدی (۲ حصہ)	"	"
۱۶۵	۳۷۰	ہدایت محمدی	"	"
۱۶۶	۳۷۱	سیف محمدی	"	"
۱۶۷	۳۷۲	انعام محمدی	"	"
۱۶۸	۳۷۳	بینہ محمدی	"	"
۱۶۹	۳۷۴	درد محمدی	"	"
۱۷۰	۳۷۵	تحفہ محمدی	"	"
۱۷۱	۳۷۶	تعلیم محمدی	"	"
۱۷۲	۳۷۷	صداۃ محمدی	"	"
۱۷۳	۳۷۸	خدمت سود	"	"
۱۷۴	۳۷۹	موت ویت کے مسائل	"	"
۱۷۵	۳۸۰	مخرب سجد	"	"
۱۷۶	۳۸۱	اذاہ محمدی	"	"
۱۷۷	۳۸۲	عصائے محمدی	"	"
۱۷۸	۳۸۳	سلکت محمدی	"	"
۱۷۹	۳۸۴	ضرب محمدی	"	"

عدد	نمبر	نام کتاب	مصنف	کیفیت
۱۸۱	۳۸۵	شیخ محمدی	مولانا محمد صاحب دہلوی	
۱۸۱	۳۸۶	فتاویٰ محمدی	"	
۱۸۳	۳۸۷	خطبہ محمدی	"	
۱۸۳	۳۸۸	مناظرہ محمدی	"	
۱۸۴	۳۸۹	وضو و محمدی	"	
۱۸۵	۳۹۰	توہید محمدی	"	
۱۸۶	۳۹۱	فیصلہ محمدی	"	
۱۸۷	۳۹۲	سراج محمدی	"	
۱۸۸	۳۹۳	امانت محمدی	"	
۱۸۹	۳۹۴	حقیقت محمدی	"	
۱۹۰	۳۹۵	تائید محمدی	"	
۱۹۱	۳۹۶	شکوہ محمدی	"	

کتاب عقائد

عدد	نام کتاب	زبان	مصنف
۱	حسن العقیدہ	عربی	حجتہ اللہ شاہ ولی اللہ محدث دہلوی
۲	المقدمۃ السنیہ	"	"
۳	مکاتیب	"	"
۴	فتح الودود و معرفۃ الجہود	"	"
۵	ہدایت المؤمنین	اردو	شاہ عبدالعزیز محدث دہلوی
۶	تقویۃ الایمان	"	سیدنا اسماعیل شہید دہلوی

مکتب

نام کتاب

نمبر

در کتب سی و پنج کتاب در کتب و کتب

۵۲

توقیر الیقین

۵۰۳

د سید و حسن قومی

۵۵

سار و سبب ما بل و غیره

۵۶

سوی ندرت: ام

۵۰۰

عاصی شیخ محمد محسن قسری

۵۸

استاد لایق حنفی حنفی حنفی

۵۰۹

سوی ابو الوفا شاد و الله امرتسری

۵۱۰

حافظ عبد الله و پدری امرتسری

۵۱۱

" " " "

۵۰۲

سوی الوتراب محمد حسین هزاروی

۵۱۳

محمد امیر، سیم بیگ پوری و پوری

۵۱۳

سوی حافظ محمد صاحب گوندل نوانه

۵۱۵

سوی محمد یوسف شمس فیض آبادی

۵۱۶

دین کی پیری کتاب (مکر ذکر جو)

۵۱۶

سوی عبد السلام بستوی

۵۱۸

حافظ عبد الله و پدری امرتسری

۵۱۹

سوی ابو الوفا شاد و الله امرتسری

۵۲۰

" " " "

۵۲۱

" " " "

۵۲۲

" " " "

۵۲۳

عدد	شماره	نام کتاب	تاریخ	کیفیت
۲۸	۵۲۳	علم فقہ	اردو	
۲۹	۵۲۵	فقہ الفقہ	"	
۳۰	۵۲۶	اتباع سلف	"	مولوی ابوالوفی ثار اللہ امرتسری
۳۱	۵۲۷	حدیث نبوی اور تقلید شخصی	"	
۳۲	۵۲۸	اسلامی عقائد	"	
۳۳	۵۲۹	سجدہ تعظیم	"	مولوی ابوسعید محمد حسین بٹالوی
۳۴	۵۳۰	معیار الحق		میا نصیب سید نذیر حسین محدث دہلی
۳۵	۵۳۱	رسالہ دینیات	"	مولوی احمد رحیم (چھپروی)
۳۶	۵۳۲	کشف النقاب عن وجه المشاہد	"	سید ابوالعلا نظر احمد سمواتی
		النقاب		
۳۷	۵۳۳	تحفۃ المسند	"	مولوی عید اللہ دم (۱۳۱۰ھ)
۳۸	۵۳۴	تحفۃ الاخوان	"	
۳۹	۵۳۵	ایمان محمدی		
۴۰	۵۳۶	توحید محمدی		
۴۱	۵۳۷	طریق محمدی		
۴۲	۵۳۸	عقائد محمدی		مولوی محمد صاحب راجہ محمدی دہلی
۴۳	۵۳۹	عقیدہ محمدی		
۴۴	۵۴۰	صراط محمدی		
۴۵	۵۴۱	معراج محمدی		
۴۶	۵۴۲	قرآن محمدی		
۴۷	۵۴۳	المنهج السید لوجوب التوحید	اردو	سید الزبیر حسین خان بیس بھوپال

مصحف	نام کتاب	عدد	آیات
نواک سید صدیق حسن عظیمی	مراد المریدی، خدا من استوحید	۴۸	۵۴۴
"	افلا من توحید محمد فحید	۴۹	۵۴۵
"	منہاج عبید بن مریم توحید	۵۰	۵۴۶
"	افلا من توحید الی توحید رب عباد	۵۱	۵۴۷
"	الانہ ذاک من رسم ماسراک	۵۲	۵۴۸
"	التفلیک عن انا التشریک	۵۳	۵۴۹
"	لا حول الی سدا الاستوا	۵۴	۵۵۰
"	دعایہ الایمان الی توحید الرحمن	۵۵	۵۵۱
"	تقسیم ایمان	۵۶	۵۵۲
"	الانتقاد السراج فی شرح لا یعقدا العیج	۵۷	۵۵۳
"	ترجمہ شریعت الاسلام	۵۸	۵۵۴
"	بغیة الراشد فی شرح مقامہ	۵۹	۵۵۵
"	عقیدہ سنی	۶۰	۵۵۶
"	فتح ابواب العقاید و الالباب	۶۱	۵۵۷
"	قطف الثمر فی بیان عقیدہ اہل باشر	۶۲	۵۵۸
"	قصہ البیل الی ذم الکفار و التاویل	۶۳	۵۵۹
"	طراک السعادة فی اخرا و الله تعالی بالعباد	۶۴	۵۶۰
"	اللواری العتود لتوحید الرب معبود	۶۵	۵۶۱
"	لمتقہ المستقہ	۶۶	۵۶۲
"	الجواب ہر و اصلاحت من جمیع الارباب الی الله تعالی	۶۷	۵۶۳
"	الاذاعة لاکان ما یكون بین الساعة	۶۸	۵۶۴

مؤلف	زبان	نام کتاب	صفحہ	عدد
	فارسی	حجۃ الکرامة فی آثار القیامہ	۵۶۵	۶۹
		اقترب الساعۃ (اردو)	۵۶۶	۷۰
ابو اب صدیق حسن خاں رئیس بھوپال		حصول المامول من علم الاصول	۵۶۷	۷۱
	فارسی	المقالة الفصیحة	۵۶۸	۷۲
		وصیت نامہ	۵۶۹	۷۳
	اردو	رسالہ کلمات کفر	۵۷۰	۷۴
مولوی غلامت علی جون پوری	"	عقائد نامہ	۵۷۱	۷۵
سید اولاد حسن قنوجی	"	رسالہ در معنی کلمہ توحید	۵۷۲	۷۶
	فارسی	شرح رسالہ مولانا رفیع الدین دہلوی	۵۷۳	۷۷
سید حسین احمد علی آبادی	"	در بیان وحدۃ وجود		
مولوی خرم علی بلہوری	اردو	نصیحتہ المسلمین	۵۷۴	۷۸
مولوی محمد عثمان نصیر آبادی	"	سجدۃ تعظیم (کرہ ذکر ہو)	۵۷۵	۷۹
ڈاکٹر اشرف خاں علی گڑھی	"	حقیقۃ لوقی (اردو)	۵۷۶	۸۰
حافظ محمد مسیحا لکھنؤی	"	ترجمہ فتوح انیس	۵۷۷	۸۱
مولوی عبید اللہ حیدر آبادی		مناجات اسمائے حسنیٰ	۵۷۸	۸۲
مولوی محمد علی صدر پوری علی آبادی	فارسی	تفسیر شیعہ قدسی (تفسیر بی)	۵۷۹	۸۳
سید امین احمد جعفری بنارس	"	قصائد در حمد و ثناء	۵۸۰	۸۴
ابو اب وحید الزماں خاں حیدر آبادی		دعائے دعا	۵۸۱	۸۵
		دعائے خیر	۵۸۱	۸۶

یہ سب کتب مولوی محمد علی بنارس

یہ سب کتب مولانا شاد اللہ بنارس

نمبر	نمبر کتاب	مصنف	زبان
۸۹	۵۸۳	فرقہ قدیم	دہلوی، محمد ویر محمدی
۹۰	۵۸۵	نثر لہجہ	" " "
۹۱	۵۸۶	اشراق لہجہ و توحید حیات انوار	نواب عید ارمال صاحب میرزا دہلوی
		الانوار	" " "
۹۲	۵۸۷	ذیلیقہ بنی	" " "
۹۳	۵۸۸	عقائد محمدی (مجموعہ)	مولانا سید عارف محمد کھوکھڑے
۹۴	۵۸۹	الغزوات فی النبی و ولایتہ	عربی شاہ ولی اللہ محدث دہلوی
۹۵	۵۹۰	روزمرہ اسلام	" نواب سید صدیق حسن خان کٹر جہاں پور
۹۶	۵۹۱	الحکمت فی الاسوۃ الحسنہ	" " "
۹۷	۵۹۲	شرف	اردو مولانا غلام علی قہروری اترسہری
۹۸	۵۹۳	حمویہ	" " "
۹۹	۵۹۴	تحقیق اسلام	" " "
۱۰۰	۵۹۵	تقریر دل پذیر فی شرح حدیث شریف	دہلوی شاہ عبد العزیز محدث دہلوی
		مکرر ذکر مولا	

کتب سیر و تاریخ

نمبر	نام کتاب	زبان	مصنف	کیفیت
۱	رحمۃ اللعالمین سوچندت	اردو	قاضی محمد سلیمان صاحب پوری	
۲	سیرۃ ابنی	"	سید غلام سیوان ندوی	اب تک ۵ جلدیں چھپ چکی ہیں اور ۱۰ ویں زیر ترتیب ہے

عدد	صفحہ	نام کتاب	زبان	مصنف	کیفیت
۳	۵۹۸	محمد رشی	اردو	مولوی ابو الوفا شہداء اللہ امرتسری	آریوں کی دریدہ دہنی
۴	۵۹۹	مقدس رسول	"	"	کے جوابات
۵	۶۰۰	سیرت محمدیہ	"	مولوی محمد ابراہیم سیالکوٹی	
۶	۶۰۱	تاریخ بنوی	"	"	"
۷	۶۰۲	خصائل النبی	"	مولوی ابو الوفا شہداء اللہ امرتسری	
۸	۶۰۳	نبی معصوم	"	مولوی حافظ عبد اللہ روپڑی	
۹	۶۰۴	ہمارے رسول	"	خواجہ عبدالحی صاحب قاری	
۱۰	۶۰۵	خیر البشر	"	مولوی محمد حیات قصوری	
۱۱	۶۰۶	ربیر کامل	"	مولوی عبدالحیہ صاحب قاری	
۱۲	۶۰۷	سوانح سیفیر اسلام	"	مولوی عبد الوکیل دہلوی	
۱۳	۶۰۸	نبیوں کے قصے	"	خواجہ عبدالحی صاحب قاری	
۱۴	۶۰۹	صفائے اربعہ	"	"	"
۱۵	۶۱۰	رسالہ فی نسب صدیق و عدد اولاد	عربی	شیخ محمد جمیل شہری مرحوم	قلبی
۱۶	۶۱۱	سیرۃ عائشہ صدیقہ	اردو	اعلام سید سلیمان ندوی	
۱۷	۶۱۲	سوانح عمری حضرت علی	"	سید عبد العزیز صدیقی فرخ آبادی	
۱۸	۶۱۳	منقب مرتضوی	"	حافظ ابو الحسن سیالکوٹی	
۱۹	۶۱۴	صرا شہادتین	فارسی	شاہ عبد العزیز محدث دہلوی	
۲۰	۶۱۵	سیرۃ ام سلمہ	اردو	سید محمد ظفر ٹوکی ایم اے	
۲۱	۶۱۶	بدر البدر	"	قاضی محمد سلیمان منٹو پوسی شاہ	
۲۲	۶۱۷	بستان المحدثین	فارسی	شاہ عبد العزیز محدث دہلوی	

کیفیت

ردیف	موضوع	صفحه	توضیحات
۲۲	تاریخ و جغرافیه	۶۱۹	سید محمد مهدی
۲۳	سیرت و اخلاق	۶۱۹	سید محمد مهدی
۲۵	سوانح ائمه معصومین	۶۲۰	سید محمد مهدی
۲۶	در مناقب ائمه معصومین	۶۲۱	سید محمد مهدی
۲۷	سیرت و اخلاق	۶۲۲	سید محمد مهدی
۲۸	در مناقب ائمه معصومین	۶۲۳	سید محمد مهدی
۲۹	سیرت و اخلاق	۶۲۴	سید محمد مهدی
۳۰	سیرت و اخلاق	۶۲۵	سید محمد مهدی
۳۱	سیرت و اخلاق	۶۲۶	سید محمد مهدی
۳۲	سوانح ائمه معصومین	۶۲۷	سید محمد مهدی
۳۳	سیرت و اخلاق	۶۲۸	سید محمد مهدی
۳۴	سیرت و اخلاق	۶۲۹	سید محمد مهدی
۳۵	سیرت و اخلاق	۶۳۰	سید محمد مهدی
۳۶	سیرت و اخلاق	۶۳۱	سید محمد مهدی
۳۷	سیرت و اخلاق	۶۳۲	سید محمد مهدی
۳۸	سیرت و اخلاق	۶۳۳	سید محمد مهدی
۳۹	سیرت و اخلاق	۶۳۴	سید محمد مهدی
۴۰	سیرت و اخلاق	۶۳۵	سید محمد مهدی
۴۱	سیرت و اخلاق	۶۳۶	سید محمد مهدی
۴۲	سیرت و اخلاق	۶۳۷	سید محمد مهدی
۴۳	سیرت و اخلاق	۶۳۸	سید محمد مهدی
۴۴	سیرت و اخلاق	۶۳۹	سید محمد مهدی
۴۵	سیرت و اخلاق	۶۴۰	سید محمد مهدی
۴۶	سیرت و اخلاق	۶۴۱	سید محمد مهدی
۴۷	سیرت و اخلاق	۶۴۲	سید محمد مهدی
۴۸	سیرت و اخلاق	۶۴۳	سید محمد مهدی
۴۹	سیرت و اخلاق	۶۴۴	سید محمد مهدی
۵۰	سیرت و اخلاق	۶۴۵	سید محمد مهدی

عدد	صفحہ	نام کتاب	زبان	مصنف	کیفیت
۴۴	۶۳۹	الدرر المشور فی تراجم اہل	اردو	مولوی عبدالرحیم صادق پوری	
۴۵	۶۴۰	صادق پور		بہاری المتوفی ۱۳۱۸ھ	
۴۶	۶۴۱	ایات قوت والمرجان فی	۲۲	سید عبدالباقی سہواتی المتوفی	
۴۷	۶۴۲	ذکر علمائے سہوان		۲۰ ذی الحجہ ۱۳۵۲ھ	
۴۸	۶۴۳	توفیق الفرد فی تذکار	عربی	سید اعجاز احمد تاجر سہواتی	
۴۹	۶۴۴	دبار الہند			
۵۰	۶۴۵	تفہیم المتذکرین فی ذکر	۲۲	علامہ شمس الحق محدث دہلوی بہاری	غیر مطبوع
۵۱	۶۴۶	کتاب المتأخرین			
۵۲	۶۴۷	تذکرۃ النبلا فی تراجم اہل	فارسی		
۵۳	۶۴۸	سوانح حیات	اردو	مولوی عبدالقادر قلندہ دالے	سوانح عمری مولوی
۵۴	۶۴۹	تاریخ الامت		مولانا اسلم جے راجپوری	غلام رسول مرحوم قلم
۵۵	۶۵۰	حیات جامی		" " "	مہمان سنگھ پنجاب
۵۶	۶۵۱	عزیز التواریخ	"	سید عبدالعزیز صمدی	
۵۷	۶۵۲	عزیز السوانح	"		
۵۸	۶۵۳	ابصار المتن بالقادر المحسن	"	السید انوار حسین خان	اپنے واردات اپنے
۵۹	۶۵۴	تاریخ نجد		مولانا اسلم جے راجپوری	ہی قلم سے
۶۰	۶۵۵	تذکرۃ الوحید	"	نواب وحید الزمان حیدر آبادی	اپنے واردات اپنے
۶۱	۶۵۶	حیات حافظ		مولانا اسلم جے راجپوری	ہی قلم سے
۶۲	۶۵۷	تذکرۃ العلی	"	سید تقیر الدین احمد بنارس	
۶۳	۶۵۸	تذکرۃ السعید	"	مولوی ابوالقاسم صاحب	اپنے والد گرامی مولوی
				بنارس	محمد سعید محمد کے سوانح حیات

رد	شماره	نام کتاب	زبان	مصنف	کیفیت
۶۳	۶۵۹	کرامت لولائی	عربی	مولوی محمد پندرتہ صاب	کلی نامہ آباء و اجداد
		مکسرات			نامہ لکھنؤ
۶۵	۶۶۰	تاریخ امشبیر	"	مولوی محمد سعیدت فخرپوری	
				چٹیاوی	
۶۶	۶۶۱	کتاب لکھنؤ	"	مولوی عبد سوم سارکوی	
				الافطی	
۶۷	۶۶۲	کتاب دہلی کے تعلقات	"		
۶۸	۶۶۳	خطبات مدراس	"	اسلامیہ سید سیماں ندوی	
۶۹	۶۶۴	عمر خیام	"		
۷۰	۶۶۵	اسلامی تاریخ	"	مولوی ابو یوسف شہرہ شہزادہ	
۷۱	۶۶۶	سفر نامہ تہذیب	"	قاضی محمد سیماں فخرپوری	
۷۲	۶۶۷	سفر بیت اللہ	"	مولوی ابوالقاسم بنارس	
۷۳	۶۶۸	البدع الایمن	عربی	شیخ عبد الوہاب رفیع پورہ	تاریخ لکھنؤ
۷۴	۶۶۹	شرح طبقات ابن سعد	عربی	مولوی ابوالنعمان عبد حمزہ	غیر مطبوعہ
				اموی الافطی	
۷۵	۶۷۰	تحف النبلاء والتقیین فی ماثر نفقہ و اولی الخدشین	فارسی		محدث دکن حدیث پریشاد اور جامع کتب ہے۔
۷۶	۶۷۱	حیات ولی		مولوی رحیم بخش دہلوی	سوانح عمری حضرت محمد شاہ ولی محدث دہلی

عدد	کتاب	زبان	مصنف	کیفیت
۷۷	ولی اللہ		مولوی محمد اسماعیل صاحب دہلوی	سوانح عمری حجتہ اللہ شاہ
			دیگر اہم کامیابا دار	ولی اللہ محدث دہلوی
۷۸	حیات عزیز		مولوی رحیم بخش دہلوی	سوانح حیات شاہ
				عبد العزیز محدث دہلوی
۷۹	تاریخ مجلیہ		منشی (مولانا) محمد جعفر تھانی	سوانح عمری حضرت
			انبیاء	السید احمد میرٹھ
۸۰	الحیۃ بعد المات		قاضی مظفر حسین مظفر پوری	سوانح عمری شیخ اہل
				میا صاحب سید
				نذیر حسین محدث دہلوی
۸۱	ترجمہ السید الامام احمد بن حنبل		سید ابوالحسن بن العلامہ	سوانح امیر الدہلوی
			عبدالحی ناظم ندوہ	
۸۲	الروض المظور فی تراجم المولوی محمد نور الہدی المتوفی		مولوی ابوالحسنات عبد المتوفی	
			دانا پوری	
۸۳	تشریفاتی (۴ جلدیں)	اردو	حسام الملک نواب علی حسن خاں	سوانح حیات حضرت
			المتوفی فی ۱۳۰۰ھ	والا جاہ السید نواب
				صدیق حسن خان
۸۴	سوانح عمری عبداللہ صاحب غزنوی	"	مولوی عبد الجبار غزنوی	
			غلام رسول	
۸۵	تذکرہ	"	السید الامام ابوالکلام آزاد	
			دہلوی	

ردیف	تاریخ	موضوع	ملاحظات
۸۶	۶۸	ترجمہ علیہ السلام بحمدین ہند	۱۰۰
		۲ جلد میں	
۸۷	۶۸	تاریخ لکھنؤ	۱۰۰
		۲ جلد میں	
۸۸	۶۸	تاریخ، بحمدین	۱۰۰
		۲ جلد میں	
۸۹	۶۸	تاریخ لکھنؤ	۱۰۰
		۲ جلد میں	
۹۰	۶۸	تاریخ لکھنؤ	۱۰۰
		۲ جلد میں	
۹۱	۶۸	تاریخ لکھنؤ	۱۰۰
		۲ جلد میں	
۹۲	۶۸	تاریخ لکھنؤ	۱۰۰
		۲ جلد میں	
۹۳	۶۸	تاریخ لکھنؤ	۱۰۰
		۲ جلد میں	

عدد	صفحہ	نام کتاب	زبان	مصنف	کیفیت
۹۳	۶۸۹	تذکرہ شمع انجمن	فارسی	السید نواب صدیق حسن خان مین بھول	
۹۵	۶۹۰	تذکرہ صبح گلشن	"	"	
۹۶	۶۹۱	نگارستان سخن	"	"	
۹۷	۶۹۲	مزیع الغزلان فی تذکار	"	"	
		ادب اور الزمان	"	"	
۹۸	۶۹۳	ایکد العلوم	عربی	"	"دائرة المعارف"
			"	"	کی طرز پر ایک ہزار
			"	"	کے قریب صفحات
۹۹	۶۹۴	نقطۃ بطلان لائس لی	فارسی	"	تاریخ عالم علیحدہ آفرینش
		معرفة حاجۃ الانسان	"	"	سے پھر خود تک
۱۰۰	۶۹۵	ترجمان دہلیہ	اردو	"	اہل حدیث سے الزام
			"	"	توبہ کی مدافعت
۱۰۱	۶۹۶	رحلت الصديق الى بيت العتيق	"	"	اپنا سفر نامہ بھی نہ
۱۰۲	۶۹۷	طلوع المقدر من مطلع الدهر	فارسی	"	
۱۰۳	۶۹۸	مواد العوائد من عيون الرجا	"	"	
		والنفوائد	"	"	
۱۰۴	۶۹۹	شیریں راہی	"	"	
۱۰۵	۷۰۰	تکريم المومنين بتقديم الخلفاء	"	"	
		الراشدین	"	"	
۱۰۶	۷۰۱	تشریف بشیرند کرانہ مست	"	"	
		الاشتی عشر	"	"	

ردیف	نمبر کتاب	موضوع	محقق	کیفیت
۱۰۴	۴۰۲	طلب المسعد فی الذنب	سید اسوات صدق حسن	در حدیث
		الاعمال	رفیق بھوپال	
۱۰۸	۴۰۳	یادایام اندکرہ تعین ہند	سید عبدالحی خانم ندوۃ سیر کھنہ	
۱۰۹	۴۰۴	توقع الفرند فی تذکار دیار	سید امجد علی مراد بھوپال	ادب و تہذیب کا ادبی تذکرہ
		المند		
<p>دلائل سیرت و تاریخ</p> <p>شیخین ان الذکرہ</p>				
۱۱۰	۴۰۵	نقد الابطال فی الذنب	سید امیر محمد شمس الدین	یہ کتاب صرف
		عن ایشخ ساعیل		انتقاد الحق ہی کے
		براین عشق کو ابلہ تعارض الحق	اردو	جواب میں لکھی گئی
		بکر ذکار	"	انتقاد الحق سیدنا سید
		اختیار الحق بجزاات تعارض الحق	"	شعبہ کی خدمت پہنچی
۱۱۲	۴۰۶	تحقیق النظر فی مابنی علیہ		
		الاتقار		
۱۱۳	۴۰۸	حسن البیان	مولوی عبدالعزیز رحیم آبادی بنار	
۱۱۴	۴۰۹	تاریخ اسلام		
۱۱۵	۴۱۰	تاریخ بغداد	مولوی عبدالحلیم شرر لکھنوی	
۱۱۶	۴۱۱	تاریخ سندھ		

کیفیت	مصنف	نام کتاب	صفحہ	نمبر
		حروب صلیبیہ	۷۱۲	۱۱۷
		خاتم المرسلین	۷۱۳	۱۱۸
		جوابے حق	۷۱۴	۱۱۹
		عہد مغلیہ میں اسلام	۷۱۵	۱۲۰
		عرب قبل از اسلام	۷۱۶	۱۲۱
		عہد قدیم	۷۱۷	۱۲۲
		سیح و مسیحیت	۷۱۸	۱۲۳
		تاریخ یہود	۷۱۹	۱۲۴
			
		بلوچر شہس	۷۲۰	۱۲۵
		افانہ قیس	۷۲۱	۱۲۶
		جنید بغداد	۷۲۲	۱۲۷
		حسن بن صباح	۷۲۳	۱۲۸
		خواجہ معین الدین چشتیؒ	۷۲۴	۱۲۹
		ملکہ زوہیرہ	۷۲۵	۱۳۰
		سیکنہ بنت حسین	۷۲۶	۱۳۱
		شیریں ملکہ عجم	۷۲۷	۱۳۲
		صمد پارہ دل (نہ سوران)	۷۲۸	۱۳۳
		اسلام کے حالات		
		ثانی اشقین و خلیفہ اول کے	۷۲۹	۱۳۴
		(حالات)		

مولوی عبدالحکیم شرر لکھنؤی

رد	نمبر	موضوع	مصنف	کتابت
۱۳۵	۴۳۰	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	سید امجد علیہ السلام شہر لکھنؤ	
۱۳۶	۴۳۱	دوسیس مصلحتیں صحت کے لئے	"	
۱۳۷	۴۳۲	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	
		کے صحت	"	
۱۳۸	۴۳۳	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	
		مرحوم رئیس لکھنؤ کے صحت	"	
۱۳۹	۴۳۴	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	
۱۴۰	۴۳۵	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	
۱۴۱	۴۳۶	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	لکھنؤ کی قدیم کتاب
		۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج
۱۴۲	۴۳۷	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	
۱۴۳	۴۳۸	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	
۱۴۴	۴۳۹	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	
۱۴۵	۴۴۰	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	"	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج
۱۴۶	۴۴۱	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	عظیم محمد سراج الحق خاں صاحب	عظیم محمد سراج الحق خاں صاحب
۱۴۷	۴۴۲	۱۰۰ سویریں صحت کا علاج	جناب شہر مرحوم لکھنؤ	جناب شہر مرحوم لکھنؤ

مناقب میں

رد	تعداد	نام کتاب	زبان	مصنف	کیفیت
۱	۷۲۲	تکریم المؤمنین بتقدیم الخلفاء الراشدین	اردو		
۲	۷۲۳	تشریف البشر بذكر الائمة الاثني عشر	"		
۳	۷۲۴	جلب المنفعة في الذب عن الائمة الاربعہ	فارسی		
۴	۷۲۵	احیاء المیت بذكر مناقب الطہیت		السید الامیر الخواب صدیق حسن خاں	
۵	۷۲۶	رفو، تحرقہ بشرط الطرف	اردو	دانی بھوپال	
۶	۷۲۷	الموعظة المحمدية بما يخطب في شؤ السنه	عربی		
۷	۷۲۸	... منتخب الود في أيام الشریف حمود			
۸	۷۲۹	قصار الارباب من سئلہ نسب			

کتاب الفیوات

ردیف	نام کتاب	زبان	مصحف
۱	۴۵۰ دیوان زائر	فارسی	شاه محمد قلی زائر به قادی
۲	۴۵۱ رساله نقدیه	"	"
۳	۴۵۲ نظم سفر سعاده	"	"
۴	۴۵۳ ایه سنت (منظوم)	"	سعاده سیدان حسن قزوینی
۵	۴۵۴ مایه جان (نظم فارسی)	فارسی	دوی محمد سرور، قندهاریان مسکن
۶	۴۵۵ نست محمدی	"	مولوی جبار محمد کشته یلوی
۷	۴۵۶ نور البین	"	دوی محمد یوسف قمر فیض دوی
۸	۴۵۷ عصمت و نبوت	"	مولود محمد دریم سبک کوئی
۹	۴۵۸ عصمت ابی	"	"
۱۰	۴۵۹ عصمت انبی	"	"
۱۱	۴۶۰ بث رات محمدیه	"	"
۱۲	۴۶۱ سلم الوعول لی اسرار	"	"
۱۳	۴۶۲ الدرر الثمینی فی المیشرات النبی، لکرم	"	حجۃ الله شاه ولی، الله محمدت دوی
۱۴	۴۶۳ قصیده الجیب النعم فی مدح سیر العرب العجم	"	" " "
۱۵	۴۶۴ تختہ درود	"	سید منظور احمد صمدی (م ۱۳۰۶ هـ)

ردیف	تعداد	نام کتاب	زبان	مؤلف
۱۶	۴۶۵	شرح قصیده، ست سعادت		مولوی عبدالرحمن آزاد مولوی اعظمی
۱۷	۴۶۶	مردار کیا دشریح قصیده بابت سعادت		
۱۸	۴۶۷	کلمة العنبریه فی شرح خیر البریه		السید نواب صدیق حسن خاں
۱۹	۴۶۸	الشمامة العنبریه فی مولد خیر البریه		
۲۰	۴۶۹	سود بنی علی مسرر ضیائی		مولوی ابوطالب شریب ری
۲۱	۴۷۰	قصیده علیا		مولوی قلام العلی قنوی امرتسری

کتاب سیاست

۱	۴۷۱	ازالة الخفا عن خلافة الخلفاء	فارسی	حجة الاسلام شاه ولی شاد محمد شاه دہلوی
۲	۴۷۲	قرۃ العینین فی تفضیل السیاحین	"	شاه عبدالعزیز محمد شاه دہلوی
۳	۴۷۳	منصب، بامست	"	سیدنا محمد امین شہید دہلوی
۴	۴۷۴	الکلیں الکرار فی بیان مقاصد الامامہ	عربی	
۵	۴۷۵	برگ سبز (در بیان بیعت)	فارسی	
۶	۴۷۶	الدرر المنصود فی ذکر الممدی	اردو	
۷	۴۷۷	البحرہ باجاء فی الفکر والشفاۃ والبحرہ	عربی	السید نواب صدیق حسن خاں میرپور
۸	۴۷۸	حسن ابی الی اصلاح اربعۃ و الاربعی		
۹	۴۷۹	خیمۃ الکوان فی افتراق الامم علی المذہب، لادیان	عربی	

رد	نمبر کتاب	نام کتاب	مصنف
۱۰	۴۸۰	طالع سر، فی طالع رومی و رومی	۱۰۰
۱۱	۴۸۱	مدد سبب اسلیمہ	۱۰۰
۱۲	۴۸۲	توسیع میں سارا مرد و فقیر	۱۰۰
۱۳	۴۸۱	حکایت اسلیمہ	۱۰۰
۱۴	۴۸۳	فلاخت محمدیہ	۱۰۰
۱۵	۴۸۴	نصائح طوائف صادقین	۱۰۰

کتاب مناظرہ بہ غیر مسلمین

(- مرد و زن ایرتقا دینا نیہ)

دقاویات کے رد میں بہائے حملنے بے شمار - کن میں لکھیں مگر انہ کو ان سے زیادہ

معلوم ہو سکیں

رد	نام کتاب	مصنف	رد	نام کتاب	مصنف
۱	احکامات مرزا	مولانا شاہ القادری	۱	سہ لکھستان دہ	مولانا شاہ القادری
۲	مربع قادیان	"	۲	مرزائے قادیان	"
۳	تایخ مرزا	"	۳	تکاح مرزیاں	"
۴	سکات مرزا	"	۴	کاست مرزا	"
۵	عقاید مرزا	"	۵	محمد قادیانی	"
۶	جہنستان مرزا	"	۶	مراق مرزا	"
۷	شہادات مرزا	"	۷	نہایت مرزا	"
۸	فتح قادیان	"	۸	فیصلہ مرزا	"
۹	فتح ربانی	"	۹	علم کلام مرزا	"

عدد	نام کتاب	مصنف	عدد	نام کتاب	مصنف
۱۸	مرزۃ اور بہار اللہ	مولانا شاد اللہ امرتسری	۲۶	کلی آسانی بر سب	مولوی محمد سیالکوٹی
۱۹	زارق دیان	"		دجال قادیانی	"
۲۰	الجزء الصحيح عن قبر المسیح	مولوی محمد ابرہیم سیالکوٹی	۲۷	جو ہر بے بہادر اہل بہا	مولوی محمد یوسف فیض آبادی
۲۱	فیہد ربانی مرگ قادیانی	"	۲۸	آفتاب تحقیق	"
۲۲	آئینہ قادیانی	"	۲۹	اکاذیب مرزا	مولوی عبدالعزیز ملتان
۲۳	رعلت قادیانی	"	۳۰	مہیار نبوت	مولوی حافظ محمد گوندہ لاہور
۲۴	تقول صریح فی تکذیب شیخ المسیح	مولوی محمد حسین علی گڑھ	۳۱	پاکت بگ محمدیہ	مستری محمد جہد اللہ جٹ امرتسری
۲۵	قول الحق مودت بر المسیح الموعود	حافظ محمد عثمان بنصرہ آبادی			

بہ برد آریہ و ہنود

عدد	نام کتاب	مصنف	عدد	نام کتاب	مصنف
۱	حق پر کاشش	مولانا شاد اللہ امرتسری	۸	کناج آریہ	مولانا شاد اللہ امرتسری
۲	حدوث دنیا	"	۹	لہام	"
۳	الہامی کتاب	"	۱۰	ترک اسلام	"
۴	نہار اربعہ	"	۱۱	ہندوستان کے دود	"
۵	بحث تنازع	"		ریعامر	"
۶	جہاد دید	"	۱۲	شادی سیوگان	"
۷	اصول آریہ	"	۱۳	ثمرات تنازع	"

۱۰	مکتب	مکتب	مکتب
۳	مکتب	مکتب	مکتب
۱۵	مکتب	مکتب	مکتب
۱۶	مکتب	مکتب	مکتب
۱۸	مکتب	مکتب	مکتب
۵	مکتب	مکتب	مکتب

تراجم کتب علمی

۵۰۰۹۰
۸۳۳

ردیف	کتاب	مکتب	مکتب
۸۳۵	تراجم کتب علمی	مکتب	مکتب
۸۳۶	توسیع	مکتب	مکتب
۸۳۷	مکتب	مکتب	مکتب
۸۳۸	مکتب	مکتب	مکتب
۸۳۹	مکتب	مکتب	مکتب
۸۴۰	مکتب	مکتب	مکتب
۸۴۱	مکتب	مکتب	مکتب
۸۴۲	مکتب	مکتب	مکتب
۸۴۳	مکتب	مکتب	مکتب
۸۴۴	مکتب	مکتب	مکتب

ردیف	کتاب مترجم	کتاب عربی	مصنف	مترجم
۸۴۵	در طاعت ایستادن	در طاعت ایستادن	ابن شریک	مولای عبد الجلیل هزاروی
۸۴۶	تذکره احوال	تذکره احوال	"	"
۸۴۷	زیارة القبر	زیارة القبر	"	مولای عبد الله قنبری
۸۴۸	غیر المنوذرین	غیر المنوذرین	"	مولای عبد الجلیل هزاروی
۸۴۹	اعلام الموقنین	اعلام الموقنین	ابن ابی نعیم	مولای محمد دهلوی

کتاب تصوف و اخلاق

ردیف	نام کتاب	زبان	مصنف
۸۵۰	الخیر المشر	عربی	
۸۵۱	تقییات الیه	"	
۸۵۲	عوت	"	
۸۵۳	زیرادین	"	
۸۵۴	سطحات	فارسی	
۸۵۵	احاث	"	
۸۵۶	شهر حر با مینین		حضرت شاه ولی الله محدث دهلوی
۸۵۷	المقالة الوضیة	دینی	
۸۵۸	الطیة الصدیة		
۸۵۹	شفا و القلوب		
۸۶۰	سلطان القدر		
۸۶۱	فیوض الحرمین		

ردیف	تعداد	نام کتاب	موضوع
۸۶۲	۱۳	بواصع شرح بواصع	تجملات و کلمات الهیه و حدیث و احادیث
۸۶۳	۱۳	الهدی در باب زهد	"
۸۶۴	۵	الانفاس الحیة	"
۸۶۵	۱۶	نقول بیست	"
۸۶۶	۱۵	انوار	سید مانت و محمد امین شریف و جمعی
۸۶۷	۱۸	سیر السیر در تفسیر	سید مانت و محمد امین شریف و جمعی
۸۶۸	۱۹	کرامات لادلیا	سید مانت و محمد امین شریف و جمعی
۸۶۹	۲۰	تحفة الخیار	"
۸۷۰	۲۱	رشحات الکریم فی شرح قصص الحکم	سید امجد و محمد امین شریف و جمعی
۸۷۱	۲۲	تذکرة الموتى والقبور	تذکرة الموتى والقبور
۸۷۲	۲۳	تذکرة الموتى	تذکرة الموتى
۸۷۳	۲۴	نقول المتین فی حقوق المؤمنین	سید ادا و حسن قزوینی
۸۷۴	۲۵	ادب و عظم	"
۸۷۵	۲۶	دلیل و اعطین	"
۸۷۶	۲۷	منوی تحفة الخیار	"
۸۷۷	۲۸	منوی تحفة الاصحاب	"
۸۷۸	۲۹	قصص زن دین دار	مولوی محمد علی صدر پوری و جمعی
۸۷۹	۳۰	آثار کشف در احوال قیاس	"
۸۸۰	۳۱	هدیه الخیار	"
۸۸۱	۳۲	منوی تفسیر و قصص بزرگان	"

مصنف	زبان	تمام کتاب	عدد	صفحہ
	اردو	سعادت الدارین فی اطاعت الوالدین	۳۳	۸۸۲
مولوی الہی بخش بڑاگری بہاری	"	زجر المعاصی عن قرب المعاصی	۳۴	۸۸۳
	"	حج سس مجہد	۳۵	۸۸۴
علامہ شمس الحق ڈیانوی بہاری	"	المکتوب اللطیف	۳۶	۸۸۵
سید عبدالعزیز صدیقی		مکتوب حضرت میا نصاحب	۳۷	۸۸۶
" "		عزیز الاخلاق	۳۸	۸۸۷
		تعلیم الاخلاق	۳۹	۸۸۸
مولوی عبدالرؤف شوانمہ آبادی		کتاب تعلیم و تربیت	۴۰	۸۸۹
مولوی ابوالفائز اللہ امرتسری		تہذیب	۴۱	۸۹۰
مولوی حافظ محمد لکھو کے (فیروزپور)		محمد اسلام (پنجابی نظم)	۴۲	۸۹۱
" " "		احوال الآخرة	۴۳	۸۹۲
" " "		زینت الاسلام	۴۴	۸۹۳
مولوی غلام نبی سوہدردی		تحفۃ الوالدین	۴۵	۸۹۴
امین خاندان غزنویہ مولوی عبدالحکیم صاحب فیروزپوری		پیردی صحابیات	۴۶	۸۹۵
		ادامۃ السکر باقامۃ الصبر الشکر	۴۷	۸۹۶
		ایقظ النیام لہذہ الارحام	۴۸	۸۹۷
امید النواب صدیق حسن علی میرجھوپال		اختیار الرقود باحوال الیوم الموعود	۴۹	۸۹۸
		اختیار السعدۃ بایشار العلم علی العبادۃ	۵۰	۸۹۹
		اسعاد العباد بحقوق الوالدین الاولاد	۵۱	۹۰۰

صفحہ

م. س.

مذہب یقین و حقیقت

صفحہ	م. س.	تفہیم
۸۲	۹۰۱	احمد علی
۵۳	۹۰۲	احمد علی
۵۳	۹۰۳	احمد علی
۵۵	۹۰۴	احمد علی
۵۶	۹۰۵	احمد علی
۵۷	۹۰۶	احمد علی
۵۸	۹۰۷	احمد علی
۵۹	۹۰۸	احمد علی
۶۰	۹۰۹	احمد علی
۶۱	۹۱۰	احمد علی
۶۲	۹۱۱	احمد علی
۶۳	۹۱۲	احمد علی
۶۴	۹۱۳	احمد علی
۶۵	۹۱۴	احمد علی
۶۶	۹۱۵	احمد علی
۶۷	۹۱۶	احمد علی
۶۸	۹۱۷	احمد علی

[illegible]

ردیف	نام کتاب	نویسنده	صفحه
۸۸	سائق العباد	دعبله محمد بن حسن بن حسن بن محمد بن	۹۳۷
۸۹	سعة المجال الى ما يكل من الدرر	"	۹۳۸
	والا سوال	"	
۹۰	صدق النجا و ذکر خوف و الرحا	"	۹۳۵
۹۱	فتنة الناس من مقام اب و الزمان	"	۹۳۰
۹۲	فتنة مقدور علی فتنة البقور	"	۹۳۱
۹۳	قول الحق قللی	"	۹۳۲
۹۴	قول النبی ایت قللی	"	۹۳۳
۹۵	دوار بقلب استاسی بنه کیر الموت	"	۹۳۴
	الناسی	"	
۹۶	تواطع البشر	"	۹۳۵
۹۷	قطع امداد صالی ترجمه قصص الآمال	فارسی	۹۳۶
۹۸	کشف الستر عن وجهه الذکر و الفکر	"	۹۳۷
۹۹	منتخب زاد المتقین (قللی)	"	۹۳۸
۱۰۰	رسالة نبیات و هدايات	"	۹۳۹
۱۰۱	لسان العرقن	"	۹۵۰
۱۰۲	مقالات الاحسان فی مقالات العرقن	"	۹۵۱
۱۰۳	ترجمه فتوح العیوب	"	۹۵۲
	(آخری تصنیف)	"	

کتب ادب و علوم

النواب السید صدیق حسن خاں رئیس بھوپال

صفحہ	نمبر	نام کتاب
۱	۹۵۳	انت کئے عربی
۲	۹۵۳	ابلیغۃ الی اصول اللغۃ
۳	۹۵۵	تکمیل العیون بتعاریف العلوم والفنون
۴	۹۵۶	العلم الخفای من علم الاشتقاق
۵	۹۵۷	تہذیب الریاح ترجمہ مراح الارواح
۶	۹۵۸	صافیہ شرح کافیہ (قلی)
۷	۹۵۹	تہذیب شرح تہذیب (منطق)
۸	۹۶۰	ربیع الادب
۹	۹۶۱	السحاب المکرم فی بیان انواع الفنون والعلوم (قلی)
۱۰	۹۶۲	ضیاق الاخوان بقیاقہ الانسان
۱۱	۹۶۳	غض البان المورق بحسنات البیان (ادب)
۱۲	۹۶۴	قطر الاذعان فی شرح المیزان
۱۳	۹۶۵	لف اقمار علی بعض ما استعملہ العامة من المعرب الخلل الاخطاء
۱۴	۹۶۶	المنہل العذب الصافی شرح وشیخ البیان الثانی
۱۵	۹۶۷	نشوة اسکران من صبارتہ کار الغزلان
۱۶	۹۶۸	نفح الطیب من المنزل والحبیب (دیوان فارسی)
۱۷	۹۶۹	دیوان گل رعنا (مجموعہ غزلیات ہمدانی)

صفحہ	ردیف	نام کتاب
۱۸	۹۴۰	معجم بار الصمد، لا رد، مجموعہ، ج ۱ و ۲
۱۹	۹۴۱	لفظہ المقتدر فی حسن الطعن والمقنن
۲۰	۹۴۲	نوشی المرقوم فی بیان احوال اہل عدم المستر میں، ۱۰ خطوط
۲۱	۹۴۳	معجب فی کواکب

کتاب ادب عربیہ

استاذ عبد العزیز الیمینی، جکوٹی پرنٹرس مسلم یونیورسٹی علی گڑھ

صفحہ	ردیف	نام کتاب	مضمون
۱	۹۴۳	معجم الاستال، سائرہ والایام الدائرہ والنہین و بنات، لایار والامات والذہب والذہایات	۲ ہزار امثال کا مجموعہ جوتاہنوز غیر مطبوع حالت میں ہے
۲	۹۴۵	کتاب المنقوص والممدد للفرار	
۳	۹۴۶	الاختیار من اشعار المنشی والبحتری دم ابی تمام بلجربانی	
۴	۹۴۷	دیوان الاقوہ الادی	
۵	۹۴۸	دیوان الشنفری الازدی	
۶	۹۴۹	دیوان ابراہیم الصولی	
۷	۹۵۰	دیوان کعب بن زہیر	دکعب ابن زہیر من اصحاب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم جسے جنبہ (میں) نے خود جمع کیا
۸	۹۵۱	دیوان حمید بن ثور السدائی	

صفحہ	نمبر	نام کتاب	مضمون
۹	۹۸۱	دیوان سحیم البعید	عرب کے اصحاب جو درسخا کے واقعات اعلیٰ
۱۰	۹۸۲	دیوان توبہ ویسی الاخیلیہ	
۱۱	۹۸۳	نظرۃ الی دیوان شعری النعمان بن شریک دکر الدلفی	
۱۲	۹۸۴	المستجادین قعات الایجاد	
۱۳	۹۸۵	ما اتفق لفظہ للبرود والاب مختارہ الاصہبانی	منہج مجلدات میں حال ہی میں مصر سے خود چھپوا کر لائے ہیں یہ کتاب آپ کی زندگی کا بہترین شاہکار ہے
۱۴	۹۸۶	مقالہ کلا	
۱۵	۹۸۷	ثلاث رسائل ما تلحن فیہ العوام للکسانی	
۱۶	۹۸۸	مساکہ ابن العربی الی فخر الرازی	
۱۷	۹۸۹	سمط اللالی فی شرح امالی القالی	شرح بی اے عربی کورس پنجاب یونیورسٹی اردو میں لکھی اور عربی میں بھی ترجمہ ہو گیا ہے
۱۸	۹۹۰	نسب عدنان و قحطان للبرود	
۱۹	۹۹۱	الزہراء لحنی من ریاض المیمنی	
۲۰	۹۹۲	حیوة ابن رشیق	
۲۱	۹۹۳	المتق من شعرا ابن رشیق و ابن شرف	ابن رشیق و ابن شرف کا دیوان متنبی کا غیر معروف کلام
۲۲	۹۹۴	زیادۃ دیوان شعرا المتنبی	

ردیف	تعداد	شرح
۲۵	۱۰۰	کتاب...
۲۶	۵۰	کتاب...
۲۷	۵۰	کتاب...
۲۸	۱۰۰	کتاب...
۲۹	۱۰۰	کتاب...
۳۰	۱۰۰	کتاب...
۳۱	۱۰۰	کتاب...
۳۲	۵۰	کتاب...

بسمه تعالی
 بعد از وفات ...
 اعیان و استبداد
 کتب نفیست

ردیف	تعداد	شرح	مصنف
۱۰۰۵	۱۰۲	انوار معانی	مولوی ابوالحسن علی محمد علی مولوی ابوالحسن
۱۰۰۶	۹۳	جوابات ۱۰۰ سوالات	مولوی ابوالحسن بنارس

سنت	نام کتاب	صفحات	تعداد
مولانا ابوالقاسم بناری	لور نور الشیخ رح طیف	۱۵۷	۱۰۰۷
مولانا محمد	الفتاویٰ استدیر	۱۵۵	۱۰۰۸
مولانا محمد	جواب دعوة	۱۵۶	۱۰۰۹
مولانا محمد	صغیر المصنف	۱۵۷	۱۰۱۰
مولانا محمد	تکلیف ربانی	۱۵۸	۱۰۱۱
مولانا محمد	نور السلام	۱۵۹	۱۰۱۲
مولانا محمد	تفہیم فی رد التقلید	۲۰۰	۱۰۱۳
مولوی محمد ابراہیم بیگ پوری ماہوری	قلب سلیم	۲۰۱	۱۰۱۴
مولوی محمد بخش احمد پوری	قلب لایطینان	۲۰۲	۱۰۱۵
سید عبدالباری مسوانی	ہدایۃ الملتین	۲۰۳	۱۰۱۶
سید عبدالحامد دانی	برائۃ تحقیق مسئلۃ اجتہاد و تقلید	۲۰۴	۱۰۱۷
مولوی محمد شفیع علی گڑھی مرحوم	اثبات الجہاد بین منہاج و خلاف محققین	۲۰۵	۱۰۱۸
مولانا محمد	اطلام الرزین علی القول المتین	۲۰۶	۱۰۱۹
مولانا محمد بشیر دانی مرحوم	صیانتہ الانسان من دسوسۃ شیخ الدہلوی	۲۰۷	۱۰۲۰
مولوی محمد مبارک علی پوری	ارشاد الامام فی ترمیثہ المبعثہ	۲۰۸	۱۰۲۱
مولوی محمد حسین خاں خورشید	والفاتحۃ صفۃ الامم	۲۰۹	۱۰۲۲
مولوی محمد یوسف ترمذی فیض آبادی	برد لتقلید یا کتاب المجید	۲۱۰	۱۰۲۳
مولوی محمد ابراہیم بیگ پوری لاہوری	اثبات امین	۲۱۱	۱۰۲۴
	فیضان علم	۲۲۱	۱۰۲۵

صفحہ	تاریخ	نمبر	تاریخ
۱۰۷۷	تقریباً ۱۰۲۶	۲۱۲	۱۰۲۶
۱۰۷۸	تقریباً ۱۰۲۶	۲۱۳	۱۰۲۶

نوٹ

۱۰ کتابیں مکرر ذکر ہوئیں

اور تقریباً اسی قدر عدد مکرر میں ذکر ہوئیں

پس

تعداد ۱۰۲۶ تقریباً صحیح ہے۔

واللہ اعلم

جماعت اہلحدیث کے اختصار (جو اپنا دور و حیات ختم کر چکے ہیں)

پیشہ	تاریخ	نام، خیر	زبان	زندہ اور	وقت شہادت	تعارف شاعت	ادوار و اخبار	کفایت
۱	۱	دست راستہ	اردو		ماہانہ	بار خضر گود پیو	مولوی ابوسعید محمد حسین شاہد مولوی، مولوی محمد علی لاڈ	جماعت اہلحدیث کا سب سے پہلا رسالہ جس نے سال تک علم و فہم کی خدمت کی، عیسائیوں کے الزامات کا جواب دیا، مرزا اسے قادیان کی "گھڑہ" کا استیصال کیا،
۲	۲	ضیاء السنۃ	اردو		ماہانہ	ملکت	مولوی خیر الرحمن صاحب	مولوی ضیاء الرحمن صاحب مولوی دہلوی بیداریات موجود ہیں، گزشتہ کئی عرصے سے بند ہے
۳	۳	الہادی	اردو		ماہانہ	سیالکوٹ	مولوی محمد امیر اسلم صاحب	اسی — زمانہ میں اردو اب بھی پنجاب میں ترویج بحیثیت کار و رسالت

کیفیت	مقدار	محل	محل	محل	محل	محل
چونکی نیت کیم جھیرا قاپڑا اس کے مضبوط کردنی رنگ و رنگ کے لئے						
یہ رنگ قف تھ کچی رنگ و رنگ اور اس سال ۱۹۳۳ء میں						
ن و قف سے						
آریہ سماج کی خوشتر کے استعمال کے لئے جاری ہو						
صرف قاپڑا "کفر" کے لئے، نہ اس کے لئے، نہ اس کے لئے، نہ اس کے لئے						
جاری ہو						
گربند ہو چکا ہے						
صرف ایک سال زلفہ رہ کر ختم ہو گیا						

نمبر	صفحہ	تاریخ	موضوع	تعداد	نمبر	صفحہ	تاریخ	موضوع	تعداد
۱	۱۵	۱۴۱۲ھ	۱۴۱۲ھ	۱۴۱۲ھ	۱	۱۵	۱۴۱۲ھ	۱۴۱۲ھ	۱
۲	۱۶	۱۴۱۳ھ	۱۴۱۳ھ	۱۴۱۳ھ	۲	۱۶	۱۴۱۳ھ	۱۴۱۳ھ	۲
۳	۱۷	۱۴۱۴ھ	۱۴۱۴ھ	۱۴۱۴ھ	۳	۱۷	۱۴۱۴ھ	۱۴۱۴ھ	۳
۴	۱۸	۱۴۱۵ھ	۱۴۱۵ھ	۱۴۱۵ھ	۴	۱۸	۱۴۱۵ھ	۱۴۱۵ھ	۴
۵	۱۹	۱۴۱۶ھ	۱۴۱۶ھ	۱۴۱۶ھ	۵	۱۹	۱۴۱۶ھ	۱۴۱۶ھ	۵
۶	۲۰	۱۴۱۷ھ	۱۴۱۷ھ	۱۴۱۷ھ	۶	۲۰	۱۴۱۷ھ	۱۴۱۷ھ	۶
۷	۲۱	۱۴۱۸ھ	۱۴۱۸ھ	۱۴۱۸ھ	۷	۲۱	۱۴۱۸ھ	۱۴۱۸ھ	۷
۸	۲۲	۱۴۱۹ھ	۱۴۱۹ھ	۱۴۱۹ھ	۸	۲۲	۱۴۱۹ھ	۱۴۱۹ھ	۸
۹	۲۳	۱۴۲۰ھ	۱۴۲۰ھ	۱۴۲۰ھ	۹	۲۳	۱۴۲۰ھ	۱۴۲۰ھ	۹
۱۰	۲۴	۱۴۲۱ھ	۱۴۲۱ھ	۱۴۲۱ھ	۱۰	۲۴	۱۴۲۱ھ	۱۴۲۱ھ	۱۰

ردیف	موضوع	تعداد	نوع	تاریخ	محل	توضیحات	ملاحظات
۱	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۲	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۳	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۴	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۵	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۶	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۷	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۸	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۹	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۰	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۱	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۲	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۳	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۴	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۵	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۶	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۷	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۸	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۹	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۲۰	کتابخانه	۱۰۰	کتاب	۱۳۰۰	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه

جماعت اہلحدیث کے اخبار راجن کا سلسلہ حیات و قائم ہے

سلسلہ	ستارہ	نام و خبر	زبان	اولاد و نسل	وقت شاعت	تمام شاعت	ادارہ اخبار	کفایت
۱۵	۱	اہلحدیث	اردو	۱۰۰۰	بہشت و نار	امرتسر	مولوی ابوالوفاء شاد اہلحدیث	کثیر النفع، کثیر الاشاعت، اہم حاجت و ملت میں بہرہ و عزیز
۱۸	۲	محمدی	اردو	۱۰۰۰	۱۵ روزہ	دہلی	مولوی محمد جونا گڑھی	تقریباً ۱۶ سال سے جاری ہے
۱۹	۳	سہارن	اردو	۱۰۰۰	ماہانہ	اعظم گڑھ	اسیر سلیمان ندوی	ماہ جولائی ۱۹۵۵ء سے جاری ہوئے، علم و ادب، مذہب و سیاست ہر ایک فن میں اپنے صحاح میں (اردو) میں غیر سبوتا ہے
۲۰	۴	صندھوید	اردو	۱۰۰۰	روزانہ و ہفت روزہ	ملکت	مولوی عبدالرزاق طبع آبادی	سیاست، مذہب، علم و غیرہ کا مصلح اہم و عزیز

[illegible]

کتاب	صفحہ	نام خزانہ	زبان	تاریخ	ملاحظات	وقت اشاعت	مقام اشاعت	تعداد نسخے	ادوار و خزانے	مکلفیت
۲۶	۱۰	تہذیبِ بکریت	اردو			ہفتہ وار	دو پر ضلع ایشیال	مردی حافظ عبداللہ	امارتہ سلیبیہ اہل حدیث پنجاب لاہور	
۲۷		سحر	اردو		ماہانہ		عمر آباد (دہلی)		درائے جامعہ عربیہ اسلامیہ عمر آباد لاہور	دلی
									تاریخی مذہبی مضامین کا لکچر	
									اور بلحاظ کتابت و طباعت مدراس میں	دلی
									کڑنڈہ بھڑ	
۲۸	۱۲	میلنا	اردو			ہفتہ وار	امریکہ	مردی محمد اسحاق صلیبی		

مطابق (الجمہوریت)

7

کتاب	موضوع	محلہ	تاریخ	تعداد
۱۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۴۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۵۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۶۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۷۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۸۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۹۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۔	تاریخ	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

جامعۃ اہل حدیث ہند کے مدارس

کتابت	مثلاً نه	اساتذہ	مخطوط	بابی در سر	بہم در سر	بینی	تہم	عدد	تعداد
	عبد الشرف شاہ ولی الشرف صاحب محدث و معلوی	شاہ عبدالرحیم صاحب	دور اولی از ۱۱۳۰ھ تا ۱۱۳۱ھ	شاہ عبدالرحیم صاحب	در سر	۱۱۳۰ھ	۱	۱	
	بہار صا جہز و گان عالی معنی شاہ عبد الغنی محدث و شاہ عبدالقادر محدث و شاہ عبد الغنی محدث و شاہ رفیع الدین محدث دینی و وقت علم الہدی قاضی شاہ الشرفانی پی و لطافت اسید مرتضی بگرامی ندیمی مولانا رفیع الدین مراد آبادی و مولانا خیر الدین سورنی محدثی لکھنوی	حجۃ اللہ شاہ ولی الشرف محدث و معلوی بنی ۱۱۳۱ھ	۱۱۳۱ھ						

[illegible]

کفایت	تلاذہ	استاذہ	تلفذہ	بانی مدرسه	بسم مدرسه	میتنشی	نظم	مذہب	مکتب
<p>و مولانا فضل حق خیر آبادی و مولانا حسن علی ہاشمی لکھنوی و مولانا حسین احمد طبع آبادی و مولانا سلامت اللہ بدایونی کان پوری و مولانا رافت احمد مجددی سہیل آبادی و سید تطلب الہدی رائے بریلوی و شاہ فضل الرحمن گنج مراد آبادی و مولانا خرم علی بہوری و شیخ فضل حق بوقت غلام مینا سر کاکو روری و شاہ رحمان بخش جیتی و مولوی سید رمضان علی امر وی</p>	<p>اور رام پوری یعنی شاہ ابو سعید بن صفی، القدر بن عمر القدر بن سیف الشہین خواجہ معصوم بن حضرت مجدد الفیتہ ثانی و شاہ احمد سعید مجددی دہلوی و مولوی سید سعید ری بجادر و مولوی فیاض علی باجوڑی اکبر آبادی و سید جیلانی قاروقی و مولوی حکیم محمد فیض آبادی سیوری و مولانا شاہ نور الحق قادری قلندری پھلواردی و مولانا</p>								

کتاب	موضوع	اساتذہ	تالیف	تاریخ	محل	نوع	ملاحظات
شاد و جید غنی صاحب خدمت شاہجہاں صوم و صومیت چنایہ و جہان ان سے پڑھے	مولانا محمد قاسم بانی مدرسہ عالیہ دہلی مولانا فضل حق خیر آبادی و مدرسہ حیدر شاہ دہلی مہاجر کی دہلی و مولانا مہاجر دہلی	شاہ عبدالغنی دہلی شاہ عبدالغنی دہلی شاہ عبدالغنی دہلی	دہلی				
	شاہ عبدالغنی دہلی شاہ عبدالغنی دہلی شاہ عبدالغنی دہلی	دہلی					
	شاہ عبدالغنی دہلی شاہ عبدالغنی دہلی شاہ عبدالغنی دہلی	دہلی					

کلیں	جلد	صفحہ	تہمتیں	تاریخ	ذاتی	مستند	تاریخ	مقام	ملاحظہ	کیفیت
					دلی				وہ ہزاروں شکر ہی جنہوں نے جنگ کو بہت دیر میں آزادی اسلام کے لئے شہادت پائی	ابھی شاہ عبدالعزیز شاہ افغان ہے کہ امیر المومنین سیدنا اسید احمد بریلوی عبد دہلوی صدی کی زیر قیادت تحریک جہاد شروع ہوئی سیدنا محمد علی شہید اور سیدنا شاہ عبدالکلی بدایونی سندھ میں چھوڑ کر صوبہ جہاد میں جا کھڑے ہوئے اور آزادی اسلام کے لئے جان جانی آخری کو قربانی دی عالمی عزت و شہرت سے کرم شادم اور مدنی خواجہ کائنات کرم

کلیت	مقدمه	اساتذہ	مختصر	تفصیل	تفصیل	تفصیل	تفصیل	تفصیل	تفصیل
<p>ابو علی اسحق بن درویش بن ابی اسحاق شاہ محمد اسحاق صاحب ہاجر کی کے میں دیار تحریر فرماتے</p>	<p>عبد الرحمن بن ابی موسیٰ عبد الرشید جدی حافظہ علی کا کو ردی مولوی امداد علی احمد بن احمد سید شاہ محمد علی الدین عبد اللطیف المعروف قطب دیور جمال الدین جوہانی سرسید احمد خاں مولوی محمد علی درجہ تعالیٰ</p>	<p>مولوی قاری امیر اللہ خاں ساکن پر تاج گڑھ والدہ صاحبہ احمد اللہ صاحب صدر المدد رکن دار الحدیث اجماعی دیور صدیق حسن خاں رئیس جوہالی</p>	<p>انشاہ محمد بن عبد الباقی بنی ہاشم بن عبد الباقی</p>						

کتاب	جلد	تفصیل	موضوع	تعداد	تاریخ	ملاحظات
تفسیر قرآن	۱	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۱	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۲	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۲	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۳	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۳	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۴	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۴	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۵	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۵	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۶	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۶	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۷	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۷	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۸	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۸	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۹	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۹	۱۳۰۰	
تفسیر قرآن	۱۰	تفسیر قرآن مجید	تفسیر قرآن مجید	۱۰	۱۳۰۰	

[illegible]

کمیٹیت	تلازمہ	استاذہ	تلازمہ	بیمار	بیمار	بیمار	بیمار	بیمار	بیمار	بیمار
<p>درسہ طیبان مولانا محمد بشیر صاحب</p> <p>درسہ فی کے مشورہ سے قائم ہوا اور</p> <p>نے خود بھی پڑھایا ایک ہی مدرسہ</p> <p>مدرسہ ہے اس وقت مولوی</p> <p>حاجی عبد افتخار صاحب ہیں جو اپنے</p> <p>تدوین و دست کی وجہ سے مشہور ہیں</p> <p>آپ آں نے طیبانہ کتب خانہ کے</p> <p>صدر بھی ہیں</p> <p>درسہ رس حال مولوی عبد السلام صاحب</p> <p>بستی دی، سیداد و جو اب تک نام</p> <p>مستقل و مستقل پڑھاتے ہیں رضا</p> <p>درس نظامی ہے</p>	<p>لا تعلیم جنود و ریش اکلا هو</p> <p>اوسط تعداد طلباء - ۱۰۰</p>	<p>مدرسہ طیبانہ مولانا محمد بشیر صاحب</p> <p>مدرسہ فی کے مشورہ سے قائم ہوا اور</p> <p>نے خود بھی پڑھایا ایک ہی مدرسہ</p> <p>مدرسہ ہے اس وقت مولوی</p> <p>حاجی عبد افتخار صاحب ہیں جو اپنے</p> <p>تدوین و دست کی وجہ سے مشہور ہیں</p> <p>آپ آں نے طیبانہ کتب خانہ کے</p> <p>صدر بھی ہیں</p> <p>درسہ رس حال مولوی عبد السلام صاحب</p> <p>بستی دی، سیداد و جو اب تک نام</p> <p>مستقل و مستقل پڑھاتے ہیں رضا</p> <p>درس نظامی ہے</p>								

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کثیفیت	تلاش	استادہ	تلف و زور	بانی مدرسہ	نام مدرسہ	بانی	نظم	رد	تاریخ
تمام مصارف مدرسہ کے کتب و کتابیں حاجی فیاض الدین صاحب بانی مدرسہ کی	۰ ۶۰ x ۱۰	مدرسہ محمد شہیر صاحب عادی		بانی مدرسہ محمد شہیر صاحب عادی	دارالعلوم محمد شہیر صاحب عادی	۱۳۵۱ھ	دینی	۸	۸
نصاب مدرسہ نظامیہ مصروف کی کفالت مسجد کے زیرین حصہ کی دکانوں کی آمدنی سے ہوتی ہے		مدرسہ نظامیہ مصاحب سہیلی		بانی مدرسہ محمد شہیر صاحب عادی	دارالعلوم محمد شہیر صاحب عادی	۱۳۵۱ھ	دینی	۹	۹

ردیف	تاریخ	موضوع	محل	توضیحات
۱	۱۳۰۴	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۲	۱۳۰۵	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۳	۱۳۰۶	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۴	۱۳۰۷	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۵	۱۳۰۸	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۶	۱۳۰۹	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۷	۱۳۱۰	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۸	۱۳۱۱	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۹	۱۳۱۲	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها
۱۰	۱۳۱۳	تعمیرات	مدرسه	تعمیرات در کلاسها و راهروها

[illegible]

[illegible]

کثیفیت	تلازمہ	استاذہ	تلازمہ	نام مدرسہ	مدرسہ	مدرسہ	مدرسہ	مدرسہ	مدرسہ	مدرسہ
اہل حدیث کے ذکر کر دیا گیا ہے لیکن کافر نفس کے ذمہ ہر پانچ صاحب مدرسہ کے مصادر کی کتابت آپا ہی پر ہے										
نصاب مدرسہ ابتدائی تعلیم سے لے کر درسی نظام تک ہے										
حجۃ اللہ شاہ ولی اللہ صاحب کے شاگرد تھے نسبت بیعت حضرت میرزا مظہر جان جانا سے بھی تھی آپا قاضی صاحب کو علم اہلہ کی کا خطاب غایت فرمایا اور مولانا شاہ عبدالعزیز محدث نے بہت سی وقت آپا کے عامل بالحدیث ہونے کے پیشکار										
تجارت آپا کی تصانیف سے ملے ہیں جو میری تصنیف تراجم علی ہے اہل حدیث										

بہت سی کتابت و تصانیف
بہت سی کتابت و تصانیف
بہت سی کتابت و تصانیف

بہت سی کتابت و تصانیف
بہت سی کتابت و تصانیف
بہت سی کتابت و تصانیف

بہت سی کتابت و تصانیف

۱۳

ردیف	موضوع	تاریخ	محل	موضوع	تاریخ	محل	ردیف
۱	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۱
۲	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۲
۳	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۳
۴	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۴
۵	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۵
۶	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۶
۷	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۷
۸	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۸
۹	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۹
۱۰	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	تاریخ و جغرافیه	۱۳۰۲	تهران	۱۰

کتاب	جلد	تفصیل	تاریخ	موضوع	نویسنده	موضوع	تاریخ	موضوع	نویسنده	موضوع
کتاب	۱۹	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
کتاب	۱۸	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱۷	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱۶	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱۴	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱۳	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱۲	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۹	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۸	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۷	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۶	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۴	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۳	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۲	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
کتاب	۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹

[illegible]

سلسلہ	ردیف	تفصیل	مذہب	تاریخ	محل	تعداد	ملاحظات	آخر
۱۹	۱	تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱
		تذکرہ	ہندو	۱۲۵۰ھ	پنجاب	۱	۲۰	۱

کتاب	صفحه	تاریخ	موضوع	محل	توضیحات	ملاحظات	تاریخ	موضوع	محل	توضیحات	ملاحظات
کتاب	۲۱	۱۳۰۲	تاریخ	محل	توضیحات	ملاحظات	۱۳۰۲	تاریخ	محل	توضیحات	ملاحظات
کتاب	۲۲	۱۳۰۲	تاریخ	محل	توضیحات	ملاحظات	۱۳۰۲	تاریخ	محل	توضیحات	ملاحظات

[illegible]

[illegible]

[illegible]

کثیفیت	تلامذہ (مشہورین)	اساتذہ	تشیف	بانی مدرستہ	مدرسہ	سن تاسیس	تعارف	رقم	مجموعہ
مولوی محمد میرزا غلام صاحب مولوی احمد علی میرزا محمد بہار علی پور علی مولوی محمد سعید بنانی محدثہ میاں صاحب سے مستفید تھے مولوی عبد الغفار رحمانی دارالمدینہ کراچی کے فارغ ہیں مولوی حبیب اللہ مدرسہ سعید یہ بنارس کے نمایاں تلامذہ ہیں	مولوی عبد المجید بناری ملا فاضل دہلی مولوی عبد وجید بناری ملا فاضل مولوی عبد الستار بناری ملا فاضل ربے — شمار سائنس بنارس و نواحی و اضلاع بستی رگڑہ و صوبہ بنگال وغیرہ	مولوی محمد میرزا غلام صاحب مدرسہ بنانی مولوی محمد میرزا غلام صاحب مدرسہ بنانی مولوی محمد میرزا غلام صاحب مدرسہ بنانی مولوی محمد میرزا غلام صاحب مدرسہ بنانی مولوی محمد میرزا غلام صاحب مدرسہ بنانی مولوی محمد میرزا غلام صاحب مدرسہ بنانی		بانی مدرستہ	مدرسہ	سن تاسیس	تعارف	رقم	مجموعہ
مولوی محمد حیات صاحب بن حضرات سے مستفید تھے حضرت سید الغلام اور شیخ حسین سے برفن کی کتابیں پڑھائے یہ مدرسہ اس کی زندگی کے ساتھ ختم ہو گیا	اہل شہر و سائنس نواحی	مولانا محمد حیات مدرسہ		بانی مدرستہ	مدرسہ	سن تاسیس	تعارف	رقم	مجموعہ

ردیف	نوع	مکان	تاریخ	شرح	ملاحظات	توضیحات
۱	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۲	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۳	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۴	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۵	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۶	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۷	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۸	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۹	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه
۱۰	کتاب	کتابخانه	۱۳۰۵	کتابخانه	کتابخانه	کتابخانه

کتاب	جلد	کتابت	تعداد	تاریخ	محل	ملاحظات
تفہیم	۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۷	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تفہیم	۱۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

نمبر	تاریخ	شرح	مبلغ	ملاحظات
۱	۱۳۰۴
۲	۱۳۰۵
۳	۱۳۰۶
۴	۱۳۰۷
۵	۱۳۰۸
۶	۱۳۰۹
۷	۱۳۱۰
۸	۱۳۱۱
۹	۱۳۱۲
۱۰	۱۳۱۳
۱۱	۱۳۱۴
۱۲	۱۳۱۵
۱۳	۱۳۱۶
۱۴	۱۳۱۷
۱۵	۱۳۱۸
۱۶	۱۳۱۹
۱۷	۱۳۲۰
۱۸	۱۳۲۱
۱۹	۱۳۲۲
۲۰	۱۳۲۳
۲۱	۱۳۲۴
۲۲	۱۳۲۵
۲۳	۱۳۲۶
۲۴	۱۳۲۷
۲۵	۱۳۲۸
۲۶	۱۳۲۹
۲۷	۱۳۳۰
۲۸	۱۳۳۱
۲۹	۱۳۳۲
۳۰	۱۳۳۳
۳۱	۱۳۳۴
۳۲	۱۳۳۵
۳۳	۱۳۳۶
۳۴	۱۳۳۷
۳۵	۱۳۳۸
۳۶	۱۳۳۹
۳۷	۱۳۴۰
۳۸	۱۳۴۱
۳۹	۱۳۴۲
۴۰	۱۳۴۳
۴۱	۱۳۴۴
۴۲	۱۳۴۵
۴۳	۱۳۴۶
۴۴	۱۳۴۷
۴۵	۱۳۴۸
۴۶	۱۳۴۹
۴۷	۱۳۵۰
۴۸	۱۳۵۱
۴۹	۱۳۵۲
۵۰	۱۳۵۳
۵۱	۱۳۵۴
۵۲	۱۳۵۵
۵۳	۱۳۵۶
۵۴	۱۳۵۷
۵۵	۱۳۵۸
۵۶	۱۳۵۹
۵۷	۱۳۶۰
۵۸	۱۳۶۱
۵۹	۱۳۶۲
۶۰	۱۳۶۳
۶۱	۱۳۶۴
۶۲	۱۳۶۵
۶۳	۱۳۶۶
۶۴	۱۳۶۷
۶۵	۱۳۶۸
۶۶	۱۳۶۹
۶۷	۱۳۷۰
۶۸	۱۳۷۱
۶۹	۱۳۷۲
۷۰	۱۳۷۳
۷۱	۱۳۷۴
۷۲	۱۳۷۵
۷۳	۱۳۷۶
۷۴	۱۳۷۷
۷۵	۱۳۷۸
۷۶	۱۳۷۹
۷۷	۱۳۸۰
۷۸	۱۳۸۱
۷۹	۱۳۸۲
۸۰	۱۳۸۳
۸۱	۱۳۸۴
۸۲	۱۳۸۵
۸۳	۱۳۸۶
۸۴	۱۳۸۷
۸۵	۱۳۸۸
۸۶	۱۳۸۹
۸۷	۱۳۹۰
۸۸	۱۳۹۱
۸۹	۱۳۹۲
۹۰	۱۳۹۳
۹۱	۱۳۹۴
۹۲	۱۳۹۵
۹۳	۱۳۹۶
۹۴	۱۳۹۷
۹۵	۱۳۹۸
۹۶	۱۳۹۹
۹۷	۱۴۰۰
۹۸	۱۴۰۱
۹۹	۱۴۰۲
۱۰۰	۱۴۰۳

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ردیف	تاریخ	شرح	مبلغ	توضیحات	ملاحظات	تاریخ	مبلغ	توضیحات	ملاحظات
۱	۱۳۳۰	بابت...	۲۳						
۲	۱۳۳۰	بابت...	۲۵						
۳	۱۳۳۰	بابت...	۲۹						
۴	۱۳۳۰	بابت...	۳۰						
۵	۱۳۳۰	بابت...	۳۱						
۶	۱۳۳۰	بابت...	۳۲						
۷	۱۳۳۰	بابت...	۳۳						
۸	۱۳۳۰	بابت...	۳۴						
۹	۱۳۳۰	بابت...	۳۵						
۱۰	۱۳۳۰	بابت...	۳۶						
۱۱	۱۳۳۰	بابت...	۳۷						
۱۲	۱۳۳۰	بابت...	۳۸						
۱۳	۱۳۳۰	بابت...	۳۹						
۱۴	۱۳۳۰	بابت...	۴۰						
۱۵	۱۳۳۰	بابت...	۴۱						
۱۶	۱۳۳۰	بابت...	۴۲						
۱۷	۱۳۳۰	بابت...	۴۳						
۱۸	۱۳۳۰	بابت...	۴۴						
۱۹	۱۳۳۰	بابت...	۴۵						
۲۰	۱۳۳۰	بابت...	۴۶						
۲۱	۱۳۳۰	بابت...	۴۷						
۲۲	۱۳۳۰	بابت...	۴۸						
۲۳	۱۳۳۰	بابت...	۴۹						
۲۴	۱۳۳۰	بابت...	۵۰						
۲۵	۱۳۳۰	بابت...	۵۱						
۲۶	۱۳۳۰	بابت...	۵۲						
۲۷	۱۳۳۰	بابت...	۵۳						
۲۸	۱۳۳۰	بابت...	۵۴						
۲۹	۱۳۳۰	بابت...	۵۵						
۳۰	۱۳۳۰	بابت...	۵۶						
۳۱	۱۳۳۰	بابت...	۵۷						
۳۲	۱۳۳۰	بابت...	۵۸						
۳۳	۱۳۳۰	بابت...	۵۹						
۳۴	۱۳۳۰	بابت...	۶۰						
۳۵	۱۳۳۰	بابت...	۶۱						
۳۶	۱۳۳۰	بابت...	۶۲						
۳۷	۱۳۳۰	بابت...	۶۳						
۳۸	۱۳۳۰	بابت...	۶۴						
۳۹	۱۳۳۰	بابت...	۶۵						
۴۰	۱۳۳۰	بابت...	۶۶						
۴۱	۱۳۳۰	بابت...	۶۷						
۴۲	۱۳۳۰	بابت...	۶۸						
۴۳	۱۳۳۰	بابت...	۶۹						
۴۴	۱۳۳۰	بابت...	۷۰						
۴۵	۱۳۳۰	بابت...	۷۱						
۴۶	۱۳۳۰	بابت...	۷۲						
۴۷	۱۳۳۰	بابت...	۷۳						
۴۸	۱۳۳۰	بابت...	۷۴						
۴۹	۱۳۳۰	بابت...	۷۵						
۵۰	۱۳۳۰	بابت...	۷۶						
۵۱	۱۳۳۰	بابت...	۷۷						
۵۲	۱۳۳۰	بابت...	۷۸						
۵۳	۱۳۳۰	بابت...	۷۹						
۵۴	۱۳۳۰	بابت...	۸۰						
۵۵	۱۳۳۰	بابت...	۸۱						
۵۶	۱۳۳۰	بابت...	۸۲						
۵۷	۱۳۳۰	بابت...	۸۳						
۵۸	۱۳۳۰	بابت...	۸۴						
۵۹	۱۳۳۰	بابت...	۸۵						
۶۰	۱۳۳۰	بابت...	۸۶						
۶۱	۱۳۳۰	بابت...	۸۷						
۶۲	۱۳۳۰	بابت...	۸۸						
۶۳	۱۳۳۰	بابت...	۸۹						
۶۴	۱۳۳۰	بابت...	۹۰						
۶۵	۱۳۳۰	بابت...	۹۱						
۶۶	۱۳۳۰	بابت...	۹۲						
۶۷	۱۳۳۰	بابت...	۹۳						
۶۸	۱۳۳۰	بابت...	۹۴						
۶۹	۱۳۳۰	بابت...	۹۵						
۷۰	۱۳۳۰	بابت...	۹۶						
۷۱	۱۳۳۰	بابت...	۹۷						
۷۲	۱۳۳۰	بابت...	۹۸						
۷۳	۱۳۳۰	بابت...	۹۹						
۷۴	۱۳۳۰	بابت...	۱۰۰						

موت کے مرتبے

[illegible]

کتاب	صفحہ	تفصیل	مبتدع	تاریخ	محل	ملاحظات	اساتذہ	تلامذہ	کیفیت
۵۳	۲	پتہ نمونہ					شاہ محمد حسین	میاں صاحب سید نذیر حسین محدث دہلوی دغیرہ	آپ نے حکم ارادت حسین صاحب سے پر باب آپ کا درس شہور دار ہے مثل تھا و عظیمی بے بدل تھے حضرت اسید احمد بریلوی کے خلیفہ و مرید تھے
							شاہ محمد حسین	صدا طالب العلم	داساتذہ شاہ محمد سعید صاحب آپ (۱) مولوی ابوالحسن بطنقی ساکن بیوروہ پر گندہ دانا پور عمرنا حسن علی صغیر محدث کھنوی مولوی سلامت احمد سید احمد دہلوی و محمد بن علی بن سنوئی سیکنی

کتاب	جلد	تفاسیر	تصحیف	استاذ	ملازمه	توضیحات
۵۴	۴	زاد المیر		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی
۵۳	۵	زاد المیر		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی
۵۲	۵	زاد المیر		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی
۵۱	۵	زاد المیر		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی
۵۰	۵	زاد المیر		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی		مروانی فیضی و شریانی شریانی شریانی

[illegible]

نمبر	صفحہ	تفصیل	تاریخ	ملاحظہ	تاریخ	ملاحظہ	تاریخ	ملاحظہ	تاریخ	ملاحظہ
۵۶	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۵۵	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۵۴	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۵۳	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۵۲	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۵۱	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۵۰	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۹	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۸	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۷	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۶	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۵	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۴	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۳	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۲	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۱	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴۰	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۹	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۸	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۷	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۶	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۵	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۴	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۳	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۲	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۱	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳۰	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۹	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۸	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۷	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۶	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۵	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۴	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۳	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۲	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۱	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۰	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۹	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۸	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۷	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۶	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۵	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۴	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۳	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۲	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۱	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱۰	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۹	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۸	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۷	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۶	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۵	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۴	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۱	۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰

فوت ایجاں ۵۵ اس کے نام کے غلطی
دست ہو گئے انہیں جو میں نقل کرنا چاہتا تھا

کفایت	کل مدہ	کتاب مدہ	تصحیف و تدوین	تألیف	تاریخ	تصحیح	تفاسیر	مقدار	مجموع
مولوی عبد النور صاحب مکتبہ حضرت سید صاحب سے حدیث پر مبنی	صاحب باقی مدرسہ مولوی محمد صدیقی صاحب مظفر پوری مولوی ابراہیم صاحب درہنگوی مولوی عبد السبحان صاحب دھیرا گڑھ مولوی محمد عثمان صاحب دھیرا گڑھ	مولانا عبد النور صاحب و		مولوی زبیر مولوی محمد عثمان صاحب مولوی محمد عثمان صاحب	کتاب	۱۹۲۵ء	۱۲	۴۲	
	مولوی عبید اللہ صاحب مدرسہ سید سید السلام مولوی محمد اسحاق صاحب آردی و غیرہ یہ تمام حضرات صاحب التدریس ہیں				مولانا محمد عثمان صاحب	۱۹۲۵ء	۱۲	۴۳	

ردیف	موضوع	تاریخ	محل	توضیحات	ملاحظات	تاریخ	محل	توضیحات	ملاحظات
۱	در شهر تهران	۱۳۰۵	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۰۵	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۲	در شهر تهران	۱۳۰۶	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۰۶	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۳	در شهر تهران	۱۳۰۷	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۰۷	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۴	در شهر تهران	۱۳۰۸	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۰۸	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۵	در شهر تهران	۱۳۰۹	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۰۹	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۶	در شهر تهران	۱۳۱۰	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۱۰	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۷	در شهر تهران	۱۳۱۱	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۱۱	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۸	در شهر تهران	۱۳۱۲	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۱۲	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۹	در شهر تهران	۱۳۱۳	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۱۳	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه
۱۰	در شهر تهران	۱۳۱۴	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه	۱۳۱۴	مدرسه	در شهر تهران	مدرسه

[illegible]

ردیف	شرح	تاریخ	مبلغ	ملاحظات
۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹	

[illegible]

ردیف	موضوع	تاریخ	محل	ملاحظات
۱	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۲	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۳	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۴	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۵	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۶	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۷	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۸	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۹	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	
۱۰	تعمیرات اساسی	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	تهران	

کیفیت	تلاشہ	استادہ	تفصیل	بانی مدرسہ	بسم مدرسہ	تاریخ تاسیس	تعداد	محلہ	بیک
موجود ہے، شمس آباد کی چٹوڑی					شمس آباد		چٹوڑی	۲۸	۵۴
اور نصاب مملوئی فاضل تک ہے۔					شمس آباد		چٹوڑی	۲۵	۵۵
در شمس آباد کی چٹوڑی نصاب مملوئی					شمس آباد		چٹوڑی	۲۶	۵۶
اور راجہ دے					شمس آباد		چٹوڑی	۲۶	۵۷
					شمس آباد		چٹوڑی	۲۹	۵۸
موجود ہے پورا پورا نصاب مملوئی					شمس آباد		چٹوڑی	۳۰	۵۹
در نصاب مملوئی					شمس آباد		چٹوڑی	۳۰	۶۰

موتی

[illegible]

کلیات	موضوع	استاد	تاریخ	محل	توضیحات	تاریخ	محل
موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع
موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع
موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع	موضوع

ردیف	تاریخ	شرح	مبلغ	مجموع
۱	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	بابت دریافت وجه از آقای...	۵۰۰	۵۰۰
۲	۱۳۹۰/۰۱/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۳۰۰
۳	۱۳۹۰/۰۱/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۶۰۰
۴	۱۳۹۰/۰۱/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۸۰۰
۵	۱۳۹۰/۰۱/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۲۰۰
۶	۱۳۹۰/۰۱/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۴۰۰
۷	۱۳۹۰/۰۱/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۷۰۰
۸	۱۳۹۰/۰۲/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۹۰۰
۹	۱۳۹۰/۰۲/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۲۳۰۰
۱۰	۱۳۹۰/۰۲/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۵۰۰
۱۱	۱۳۹۰/۰۲/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۲۸۰۰
۱۲	۱۳۹۰/۰۲/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۳۰۰۰
۱۳	۱۳۹۰/۰۲/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۳۴۰۰
۱۴	۱۳۹۰/۰۳/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۳۶۰۰
۱۵	۱۳۹۰/۰۳/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۳۹۰۰
۱۶	۱۳۹۰/۰۳/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۴۱۰۰
۱۷	۱۳۹۰/۰۳/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۴۵۰۰
۱۸	۱۳۹۰/۰۳/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۴۷۰۰
۱۹	۱۳۹۰/۰۳/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۵۰۰۰
۲۰	۱۳۹۰/۰۴/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۵۲۰۰
۲۱	۱۳۹۰/۰۴/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۵۶۰۰
۲۲	۱۳۹۰/۰۴/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۵۸۰۰
۲۳	۱۳۹۰/۰۴/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۶۱۰۰
۲۴	۱۳۹۰/۰۴/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۶۳۰۰
۲۵	۱۳۹۰/۰۴/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۶۷۰۰
۲۶	۱۳۹۰/۰۵/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۶۹۰۰
۲۷	۱۳۹۰/۰۵/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۷۲۰۰
۲۸	۱۳۹۰/۰۵/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۷۴۰۰
۲۹	۱۳۹۰/۰۵/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۷۸۰۰
۳۰	۱۳۹۰/۰۵/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۸۰۰۰
۳۱	۱۳۹۰/۰۵/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۸۳۰۰
۳۲	۱۳۹۰/۰۶/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۸۵۰۰
۳۳	۱۳۹۰/۰۶/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۸۹۰۰
۳۴	۱۳۹۰/۰۶/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۹۱۰۰
۳۵	۱۳۹۰/۰۶/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۹۴۰۰
۳۶	۱۳۹۰/۰۶/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۹۶۰۰
۳۷	۱۳۹۰/۰۶/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۰۰۰۰
۳۸	۱۳۹۰/۰۷/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۰۲۰۰
۳۹	۱۳۹۰/۰۷/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۰۵۰۰
۴۰	۱۳۹۰/۰۷/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۰۷۰۰
۴۱	۱۳۹۰/۰۷/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۱۱۰۰
۴۲	۱۳۹۰/۰۷/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۱۳۰۰
۴۳	۱۳۹۰/۰۷/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۱۶۰۰
۴۴	۱۳۹۰/۰۸/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۱۸۰۰
۴۵	۱۳۹۰/۰۸/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۲۲۰۰
۴۶	۱۳۹۰/۰۸/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۲۴۰۰
۴۷	۱۳۹۰/۰۸/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۲۷۰۰
۴۸	۱۳۹۰/۰۸/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۲۹۰۰
۴۹	۱۳۹۰/۰۸/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۳۳۰۰
۵۰	۱۳۹۰/۰۹/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۳۵۰۰
۵۱	۱۳۹۰/۰۹/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۳۸۰۰
۵۲	۱۳۹۰/۰۹/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۴۰۰۰
۵۳	۱۳۹۰/۰۹/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۴۴۰۰
۵۴	۱۳۹۰/۰۹/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۴۶۰۰
۵۵	۱۳۹۰/۰۹/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۴۹۰۰
۵۶	۱۳۹۰/۱۰/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۵۱۰۰
۵۷	۱۳۹۰/۱۰/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۵۵۰۰
۵۸	۱۳۹۰/۱۰/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۵۷۰۰
۵۹	۱۳۹۰/۱۰/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۶۰۰۰
۶۰	۱۳۹۰/۱۰/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۶۲۰۰
۶۱	۱۳۹۰/۱۰/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۶۶۰۰
۶۲	۱۳۹۰/۱۱/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۶۸۰۰
۶۳	۱۳۹۰/۱۱/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۷۱۰۰
۶۴	۱۳۹۰/۱۱/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۷۳۰۰
۶۵	۱۳۹۰/۱۱/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۷۷۰۰
۶۶	۱۳۹۰/۱۱/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۷۹۰۰
۶۷	۱۳۹۰/۱۱/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۸۲۰۰
۶۸	۱۳۹۰/۱۲/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۸۴۰۰
۶۹	۱۳۹۰/۱۲/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۸۸۰۰
۷۰	۱۳۹۰/۱۲/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۹۰۰۰
۷۱	۱۳۹۰/۱۲/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۱۹۳۰۰
۷۲	۱۳۹۰/۱۲/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۱۹۵۰۰
۷۳	۱۳۹۰/۱۲/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۱۹۹۰۰
۷۴	۱۳۹۰/۰۱/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۰۱۰۰
۷۵	۱۳۹۰/۰۱/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۲۰۴۰۰
۷۶	۱۳۹۰/۰۱/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۰۶۰۰
۷۷	۱۳۹۰/۰۱/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۲۱۰۰۰
۷۸	۱۳۹۰/۰۱/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۱۲۰۰
۷۹	۱۳۹۰/۰۱/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۲۱۵۰۰
۸۰	۱۳۹۰/۰۲/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۱۷۰۰
۸۱	۱۳۹۰/۰۲/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۲۲۱۰۰
۸۲	۱۳۹۰/۰۲/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۲۳۰۰
۸۳	۱۳۹۰/۰۲/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۲۲۶۰۰
۸۴	۱۳۹۰/۰۲/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۲۸۰۰
۸۵	۱۳۹۰/۰۲/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۲۳۲۰۰
۸۶	۱۳۹۰/۰۳/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۳۴۰۰
۸۷	۱۳۹۰/۰۳/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۲۳۷۰۰
۸۸	۱۳۹۰/۰۳/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۳۹۰۰
۸۹	۱۳۹۰/۰۳/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۲۴۳۰۰
۹۰	۱۳۹۰/۰۳/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۴۵۰۰
۹۱	۱۳۹۰/۰۳/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۲۴۸۰۰
۹۲	۱۳۹۰/۰۴/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۵۰۰۰
۹۳	۱۳۹۰/۰۴/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۲۵۴۰۰
۹۴	۱۳۹۰/۰۴/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۵۶۰۰
۹۵	۱۳۹۰/۰۴/۲۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۲۵۹۰۰
۹۶	۱۳۹۰/۰۴/۲۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۶۱۰۰
۹۷	۱۳۹۰/۰۴/۳۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۴۰۰	۲۶۵۰۰
۹۸	۱۳۹۰/۰۵/۰۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۶۷۰۰
۹۹	۱۳۹۰/۰۵/۱۰	بابت دریافت وجه از آقای...	۳۰۰	۲۷۰۰۰
۱۰۰	۱۳۹۰/۰۵/۱۵	بابت پرداخت اجاره...	۲۰۰	۲۷۲۰۰

کتاب	جلد	تفصیل	تاریخ	محل	ملاحظات	اساتذہ	تلاذہ	کلیفیت
۸۷	۱	تکلیف پور و دیگر تفصیل				مولوی علی اکبر خاں مدرسہ دارالحدیث اکبریتہ سوات مولوی عبدالعزیز ساکن ارگہ اند پور مولوی تیز الدین (۱۱) مولوی عبدالرحمن مدرسہ پشاور مولوی عبدغفور (۱۲) مولوی سلیم الدین (۱۳) وغیرہ	تلاذہ	یہ مدرسہ موجود ہے
۸۸	۲	تکلیف (۱)				مولوی اسیر الدین		سواتہ مولوی محمد علی مولانا محمد اسلم علی گڑھ ابوالحسن مولانا عبدالحق فرنگی علی تہ مسیت یہی و حضرت نیا صاحب مولوی
۸۹	۱	تکلیف پور				مولوی اسیر الدین		
۹۰	۱	تکلیف پور				مولوی اسیر الدین		

ردیف	موضوع	مستند	توضیحات	تاریخ	محل	نوع	تاریخ	محل
۱۰	خداوند از اهل کوفه							
۱۱	خداوند از اهل کوفه							
۱۲	خداوند از اهل کوفه							
۱۳	خداوند از اهل کوفه							
۱۴	خداوند از اهل کوفه							
۱۵	خداوند از اهل کوفه							
۱۶	خداوند از اهل کوفه							
۱۷	خداوند از اهل کوفه							
۱۸	خداوند از اهل کوفه							
۱۹	خداوند از اهل کوفه							
۲۰	خداوند از اهل کوفه							
۲۱	خداوند از اهل کوفه							
۲۲	خداوند از اهل کوفه							
۲۳	خداوند از اهل کوفه							
۲۴	خداوند از اهل کوفه							
۲۵	خداوند از اهل کوفه							
۲۶	خداوند از اهل کوفه							
۲۷	خداوند از اهل کوفه							
۲۸	خداوند از اهل کوفه							
۲۹	خداوند از اهل کوفه							
۳۰	خداوند از اهل کوفه							
۳۱	خداوند از اهل کوفه							
۳۲	خداوند از اهل کوفه							
۳۳	خداوند از اهل کوفه							
۳۴	خداوند از اهل کوفه							
۳۵	خداوند از اهل کوفه							
۳۶	خداوند از اهل کوفه							
۳۷	خداوند از اهل کوفه							
۳۸	خداوند از اهل کوفه							
۳۹	خداوند از اهل کوفه							
۴۰	خداوند از اهل کوفه							
۴۱	خداوند از اهل کوفه							
۴۲	خداوند از اهل کوفه							
۴۳	خداوند از اهل کوفه							
۴۴	خداوند از اهل کوفه							
۴۵	خداوند از اهل کوفه							
۴۶	خداوند از اهل کوفه							
۴۷	خداوند از اهل کوفه							
۴۸	خداوند از اهل کوفه							
۴۹	خداوند از اهل کوفه							
۵۰	خداوند از اهل کوفه							

تاریخ	موضوع	مستند	توضیحات	تاریخ	تاریخ	تاریخ	تاریخ	تاریخ	تاریخ
<p>تاریخ: ۱۳۰۲/۱۰/۲۵ موضوع: ... مستند: ...</p>	<p>موضوع: ... مستند: ... تاریخ: ...</p>	<p>موضوع: ... مستند: ... تاریخ: ...</p>							
	<p>موضوع: ... مستند: ... تاریخ: ...</p>	<p>موضوع: ... مستند: ... تاریخ: ...</p>							

ردیف	موضوع	تاریخ	محل	شرح	ملاحظات	تاریخ	محل	شرح	ملاحظات
۱	موضوع اول	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	محل اول	شرح اول		۱۳۹۰/۰۱/۰۱	محل اول	شرح اول	
۲	موضوع دوم	۱۳۹۰/۰۱/۰۲	محل دوم	شرح دوم		۱۳۹۰/۰۱/۰۲	محل دوم	شرح دوم	
۳	موضوع سوم	۱۳۹۰/۰۱/۰۳	محل سوم	شرح سوم		۱۳۹۰/۰۱/۰۳	محل سوم	شرح سوم	
۴	موضوع چهارم	۱۳۹۰/۰۱/۰۴	محل چهارم	شرح چهارم		۱۳۹۰/۰۱/۰۴	محل چهارم	شرح چهارم	
۵	موضوع پنجم	۱۳۹۰/۰۱/۰۵	محل پنجم	شرح پنجم		۱۳۹۰/۰۱/۰۵	محل پنجم	شرح پنجم	

ضوابط مدارس کے مدرسے

کمیٹی	تعداد	مستندہ	تعداد	نائبی	نائبی	نائبی	نائبی	نائبی	نائبی
جائے خوب و در اسلام یعنی جسے اہل حدیث مدرسہ کی پوزیشن کہنا چاہیے نصاب = درس نظامی = میرٹھ بنگلہ مرتبہ تعلیم = ۹ سال تعداد استاد = ۱۴ * طلباء = ۱۵۰ تقریباً مدرسہ نامہ = ۲ چار اور یہ تقریباً اساتذہ کی تعداد اور طلباء کے تمام مصروف کے تفصیل صاحب میرٹھ بنگلہ کا کھانا سیر حیات بن جائی محمد محمد محمد محمد	قیاس کن رنگت بنی بلار صرا	۱۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۲۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۳۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۴۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۵۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۶۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۷۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۸۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۹۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۱۰۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۱۱۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۱۲۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۱۳۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی ۱۴۔ مدرسہ اسلامیہ کنٹرولنگ کمیٹی		۱۹۲۵ء ۱۹۲۶ء ۱۹۲۷ء ۱۹۲۸ء ۱۹۲۹ء ۱۹۳۰ء ۱۹۳۱ء ۱۹۳۲ء ۱۹۳۳ء ۱۹۳۴ء ۱۹۳۵ء ۱۹۳۶ء ۱۹۳۷ء ۱۹۳۸ء ۱۹۳۹ء ۱۹۴۰ء ۱۹۴۱ء ۱۹۴۲ء ۱۹۴۳ء ۱۹۴۴ء ۱۹۴۵ء ۱۹۴۶ء ۱۹۴۷ء ۱۹۴۸ء ۱۹۴۹ء ۱۹۵۰ء ۱۹۵۱ء ۱۹۵۲ء ۱۹۵۳ء ۱۹۵۴ء ۱۹۵۵ء ۱۹۵۶ء ۱۹۵۷ء ۱۹۵۸ء ۱۹۵۹ء ۱۹۶۰ء ۱۹۶۱ء ۱۹۶۲ء ۱۹۶۳ء ۱۹۶۴ء ۱۹۶۵ء ۱۹۶۶ء ۱۹۶۷ء ۱۹۶۸ء ۱۹۶۹ء ۱۹۷۰ء ۱۹۷۱ء ۱۹۷۲ء ۱۹۷۳ء ۱۹۷۴ء ۱۹۷۵ء ۱۹۷۶ء ۱۹۷۷ء ۱۹۷۸ء ۱۹۷۹ء ۱۹۸۰ء ۱۹۸۱ء ۱۹۸۲ء ۱۹۸۳ء ۱۹۸۴ء ۱۹۸۵ء ۱۹۸۶ء ۱۹۸۷ء ۱۹۸۸ء ۱۹۸۹ء ۱۹۹۰ء ۱۹۹۱ء ۱۹۹۲ء ۱۹۹۳ء ۱۹۹۴ء ۱۹۹۵ء ۱۹۹۶ء ۱۹۹۷ء ۱۹۹۸ء ۱۹۹۹ء ۲۰۰۰ء ۲۰۰۱ء ۲۰۰۲ء ۲۰۰۳ء ۲۰۰۴ء ۲۰۰۵ء ۲۰۰۶ء ۲۰۰۷ء ۲۰۰۸ء ۲۰۰۹ء ۲۰۱۰ء ۲۰۱۱ء ۲۰۱۲ء ۲۰۱۳ء ۲۰۱۴ء ۲۰۱۵ء ۲۰۱۶ء ۲۰۱۷ء ۲۰۱۸ء ۲۰۱۹ء ۲۰۲۰ء ۲۰۲۱ء ۲۰۲۲ء ۲۰۲۳ء ۲۰۲۴ء ۲۰۲۵ء ۲۰۲۶ء ۲۰۲۷ء ۲۰۲۸ء ۲۰۲۹ء ۲۰۳۰ء	۱ ۹۵				

1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25		26		27		28		29		30		31		32		33		34		35		36		37		38		39		40		41		42		43		44		45		46		47		48		49		50		51		52		53		54		55		56		57		58		59		60		61		62		63		64		65		66		67		68		69		70		71		72		73		74		75		76		77		78		79		80		81		82		83		84		85		86		87		88		89		90		91		92		93		94		95		96		97		98		99		100		101		102		103		104		105		106		107		108		109		110		111		112		113		114		115		116		117		118		119		120		121		122		123		124		125		126		127		128		129		130		131		132		133		134		135		136		137		138		139		140		141		142		143		144		145		146		147		148		149		150		151		152		153		154		155		156		157		158		159		160		161		162		163		164		165		166		167		168		169		170		171		172		173		174		175		176		177		178		179		180		181		182		183		184		185		186		187		188		189		190		191		192		193		194		195		196		197		198		199		200		201		202		203		204		205		206		207		208		209		210		211		212		213		214		215		216		217		218		219		220		221		222		223		224		225		226		227		228		229		230		231		232		233		234		235		236		237		238		239		240		241		242		243		244		245		246		247		248		249		250		251		252		253		254		255		256		257		258		259		260		261		262		263		264		265		266		267		268		269		270		271		272		273		274		275		276		277		278		279		280		281		282		283		284		285		286		287		288		289		290		291		292		293		294		295		296		297		298		299		300		301		302		303		304		305		306		307		308		309		310		311		312		313		314		315		316		317		318		319		320		321		322		323		324		325		326		327		328		329		330		331		332		333		334		335		336		337		338		339		340		341		342		343		344		345		346		347		348		349		350		351		352		353		354		355		356		357		358		359		360		361		362		363		364		365		366		367		368		369		370		371		372		373		374		375		376		377		378		379		380		381		382		383		384		385		386		387		388		389		390		391		392		393		394		395		396		397		398		399		400		401		402		403		404		405		406		407		408		409		410		411		412		413		414		415		416		417		418		419		420		421		422		423		424		425		426		427		428		429		430		431		432		433		434		435		436		437		438		439		440		441		442		443		444		445		446		447		448		449		450		451		452		453		454		455		456		457		458		459		460		461		462		463		464		465		466		467		468		469		470		471		472		473		474		475		476		477		478		479		480		481		482		483		484		485		486		487		488		489		490		491		492		493		494		495		496		497		498		499		500		501		502		503		504		505		506		507		508		509		510		511		512		513		514		515		516		517		518		519		520		521		522		523		524		525		526		527		528		529		530		531		532		533		534		535		536		537		538		539		540		541		542		543		544		545		546		547		548		549		550		551		552		553		554		555		556		557		558		559		560		561		562		563		564		565		566		567		568		569		570		571		572		573		574		575		576		577		578		579		580		581		582		583		584		585		586		587		588		589		590		591		592		593		594		595		596		597		598		599		600		601		602		603		604		605		606		607		608		609		610		611		612		613		614		615		616		617		618		619		620		621		622		623		624		625		626		627		628		629		630		631		632		633		634		635		636		637		638		639		640		641		642		643		644		645		646		647		648		649		650		651		652		653		654		655		656		657		658		659		660		661		662		663		664		665		666		667		668		669		670		671		672		673		674		675		676		677		678		679		680		681		682		683		684		685		686		687		688		689		690		691		692		693		694		695		696		697		698		699		700		701		702		703		704		705		706		707		708		709		710		711		712		713		714		715		716		717		718		719		720		721		722		723		724		725		726		727		728		729		730		731		732		733		734		735		736		737		738		739		740		741		742		743		744		745		746		747		748		749		750		751		752		753		754		755		756		757		758		759		760		761		762		763		764		765		766		767		768		769		770		771		772		773		774		775		776		777		778		779		780		781		782		783		784		785		786		787		788		789		790		791		792		793		794		795		796		797		798		799		800		801		802		803		804		805		806		807		808		809		810		811		812		813		814		815		816		817		818		819		820		821		822		823		824		825		826		827		828		829		830		831		832		833		834		835		836		837		838		839		840		841		842		843		844		845		846		847		848		849		850		851		852		853		854		855		856		857		858		859		860		861		862		863		864		865		866		867		868		869		870		871		872		873		874		875		876		877		878		879		880		881		882		883		884		885		886		887		888		889		890		891		892		893		894		895		896		897		898		899		900		901		902		903		904		905		906		907		908		909		910		911		912		913		914		915		916		917		918		919		920		921		922		923		924		925		926		927		928		929		930		931		932		933		934		935		936		937		938		939		940		941		942		943		944		945		946		947		948		949		950		951		952		953		954		955		956		957		958		959		960		961		962		963		964		965		966		967		968		969		970		971		972		973		974		975		976		977		978		979		980		981		982		983		984		985		986		987		988		989		990		991		992		993		994		995		996		997		998		999		1000		1001		1002		1003		1004		1005		1006		1007		1008		1009		1010		1011		1012		1013		1014		1015		1016		1017		1018		1019		1020		1021		1022		1023		1024		1025		1026		1027		1028		1029		1030		1031		1032		1033		1034		1035		1036		1037		1038		1039		1040		1041		1042		1043		1044		1045		1046		1047		1048		1049		1050		1051		1052		1053		1054		1055		1056		1057		1058		1059		1060		1061		1062		1063		1064		1065		1066		1067		1068		1069		1070		1071		1072		1073		1074		1075		1076		1077		1078		1079		1080		1081		1082		1083		1084		1085		1086		1087		1088		1089		1090		1091		1092		1093		1094		1095		1096		1097		1098		1099		1100		1101		1102		1103		1104		1105		1106		1107		1108		1109		1110		1111		1112		1113		1114		1115		1116		1117		1118		1119		1120		1121		1122		1123		1124	
---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	-----	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--	------	--

آئینہ	تہذیب	شعر	تاریخ	محل	تعداد
<p>دختر مہا جہد بہا نہ خواہد حق و پوئی نہ حق</p> <p>محمّد باجی ضرور پادشاهی و جہد بہا کام طاعت شریفین سے لگے۔ اور تدریس کیا کے دین و پادشاهی بدست میں منتقل ہوئے</p>		<p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p>	<p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p>	<p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p>	<p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p>
<p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p> <p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p> <p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p>			<p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p>	<p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p>	<p>پادشاهی و پادشاهی پادشاهی و پادشاهی</p>

[illegible]

سری	رد	تفہم	شیخی	بیمار	نمبر	توضیحات	اساتذہ	تلامذہ	کفیت
۱۰۱	۱	حیدرآباد (سکن)		دہلی			سروای عزیز الخیر مرحوم اٹاوی وغیرہ	سروای حبیب اللہ صاحب مدرسین مولانا اعظمی اسیات پوری (مرحوم شیخ بخاری کے شاگرد تھے)	
۱۰۲	۲	تھنبہ پراگشکھیا نیلج پور		دہلی		سروای سید الدین ظہیب و مولوی محمد علی مدرس فاضلی مدرسہ کلاوی تعلقہ پنجابی دسید عبد الرحیم مدرس تعلقہ کوئٹہ و مولوی سید عبد نقاد صاحب مدرس مدرسہ کلاوی قہر کلہ و مولوی سید گی الدین صاحب مدرس مدرسہ کلاوی تعلقہ یغریب و مولوی محمد صاحب دکن مقیم ہنس و مولوی خورشید حسن (روغیر کم)	مولوی باہم علی صاحب کلاہ ضلع مولانا کے رہنے والے تھے۔		
۱۰۳	۳	سندھ رہیں		دہلی			دعوتی (مجن اہل حدیث کے وقت ہے اور چند سال سے تادم ہے)		

صوبہ بہاری کے درخت

نمبر	درخت	تعداد	مقام	ملاحظات	تعداد	مقام	ملاحظات	تعداد	مقام	ملاحظات
1	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
2	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
3	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
4	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
5	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
6	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
7	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
8	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
9	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور
10	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور	1	درخت کھجور	درخت کھجور

[illegible]

[illegible]

کتاب	عدد	تفصیل	تاریخ	محل	ملاحظات	اساتذہ	تلامذہ	کیفیت
عبدلہ	۱۱۰	بانی	۱۲۰۰	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ
عبدلہ	۱	بانی	۱۲۰۰	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ
عبدلہ	۱۱۱	بانی	۱۲۰۰	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ
عبدلہ	۱	بانی	۱۲۰۰	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ
عبدلہ	۱۱۲	بانی	۱۲۰۰	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ	مدرستہ

تاریخ

روز

محل نام و نام خانوادگی

شماره

توضیحات

تاریخ

محل

تاریخ

محل

تاریخ

محل

三

مکتبہ	تقریباً	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰
مکتبہ	تقریباً	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰

[illegible]

سلسلہ	ردیف	تفصیل	تاریخ	محل	مستند	توضیحات	ملاحظات
۱	۱	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۲	۲	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۳	۳	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۴	۴	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۵	۵	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۶	۶	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۷	۷	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۸	۸	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۹	۹	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب
۱۰	۱۰	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب	سید محمد داؤد و سید سلطان و سید عبد الفتاح و سید عبد شمس	۱۲۸۵	پنجاب

[illegible]

ردیف	تاریخ	شرح	مبلغ	بابت	ملاحظات	تاریخ	شرح	مبلغ	بابت	ملاحظات
۱	۱۳۰۴	تعداد طلبها	۴۰ × ۳۰							
۲	۱۳۰۵	تقریباً ۲۰۰								
۳	۱۳۰۶	نصاب درسی نظامی در هر رتبه								
۴	۱۳۰۷	مدرک تحصیلی								
۵	۱۳۰۸	مدرک تحصیلی								
۶	۱۳۰۹	مدرک تحصیلی								
۷	۱۳۱۰	مدرک تحصیلی								
۸	۱۳۱۱	مدرک تحصیلی								
۹	۱۳۱۲	مدرک تحصیلی								
۱۰	۱۳۱۳	مدرک تحصیلی								
۱۱	۱۳۱۴	مدرک تحصیلی								
۱۲	۱۳۱۵	مدرک تحصیلی								
۱۳	۱۳۱۶	مدرک تحصیلی								
۱۴	۱۳۱۷	مدرک تحصیلی								
۱۵	۱۳۱۸	مدرک تحصیلی								
۱۶	۱۳۱۹	مدرک تحصیلی								
۱۷	۱۳۲۰	مدرک تحصیلی								
۱۸	۱۳۲۱	مدرک تحصیلی								
۱۹	۱۳۲۲	مدرک تحصیلی								
۲۰	۱۳۲۳	مدرک تحصیلی								
۲۱	۱۳۲۴	مدرک تحصیلی								
۲۲	۱۳۲۵	مدرک تحصیلی								
۲۳	۱۳۲۶	مدرک تحصیلی								
۲۴	۱۳۲۷	مدرک تحصیلی								
۲۵	۱۳۲۸	مدرک تحصیلی								
۲۶	۱۳۲۹	مدرک تحصیلی								
۲۷	۱۳۳۰	مدرک تحصیلی								
۲۸	۱۳۳۱	مدرک تحصیلی								
۲۹	۱۳۳۲	مدرک تحصیلی								
۳۰	۱۳۳۳	مدرک تحصیلی								
۳۱	۱۳۳۴	مدرک تحصیلی								
۳۲	۱۳۳۵	مدرک تحصیلی								
۳۳	۱۳۳۶	مدرک تحصیلی								
۳۴	۱۳۳۷	مدرک تحصیلی								
۳۵	۱۳۳۸	مدرک تحصیلی								
۳۶	۱۳۳۹	مدرک تحصیلی								
۳۷	۱۳۴۰	مدرک تحصیلی								
۳۸	۱۳۴۱	مدرک تحصیلی								
۳۹	۱۳۴۲	مدرک تحصیلی								
۴۰	۱۳۴۳	مدرک تحصیلی								
۴۱	۱۳۴۴	مدرک تحصیلی								
۴۲	۱۳۴۵	مدرک تحصیلی								
۴۳	۱۳۴۶	مدرک تحصیلی								
۴۴	۱۳۴۷	مدرک تحصیلی								
۴۵	۱۳۴۸	مدرک تحصیلی								
۴۶	۱۳۴۹	مدرک تحصیلی								
۴۷	۱۳۵۰	مدرک تحصیلی								
۴۸	۱۳۵۱	مدرک تحصیلی								
۴۹	۱۳۵۲	مدرک تحصیلی								
۵۰	۱۳۵۳	مدرک تحصیلی								
۵۱	۱۳۵۴	مدرک تحصیلی								
۵۲	۱۳۵۵	مدرک تحصیلی								
۵۳	۱۳۵۶	مدرک تحصیلی								
۵۴	۱۳۵۷	مدرک تحصیلی								
۵۵	۱۳۵۸	مدرک تحصیلی								
۵۶	۱۳۵۹	مدرک تحصیلی								
۵۷	۱۳۶۰	مدرک تحصیلی								
۵۸	۱۳۶۱	مدرک تحصیلی								
۵۹	۱۳۶۲	مدرک تحصیلی								
۶۰	۱۳۶۳	مدرک تحصیلی								
۶۱	۱۳۶۴	مدرک تحصیلی								
۶۲	۱۳۶۵	مدرک تحصیلی								
۶۳	۱۳۶۶	مدرک تحصیلی								
۶۴	۱۳۶۷	مدرک تحصیلی								
۶۵	۱۳۶۸	مدرک تحصیلی								
۶۶	۱۳۶۹	مدرک تحصیلی								
۶۷	۱۳۷۰	مدرک تحصیلی								
۶۸	۱۳۷۱	مدرک تحصیلی								
۶۹	۱۳۷۲	مدرک تحصیلی								
۷۰	۱۳۷۳	مدرک تحصیلی								
۷۱	۱۳۷۴	مدرک تحصیلی								
۷۲	۱۳۷۵	مدرک تحصیلی								
۷۳	۱۳۷۶	مدرک تحصیلی								
۷۴	۱۳۷۷	مدرک تحصیلی								
۷۵	۱۳۷۸	مدرک تحصیلی								
۷۶	۱۳۷۹	مدرک تحصیلی								
۷۷	۱۳۸۰	مدرک تحصیلی								
۷۸	۱۳۸۱	مدرک تحصیلی								
۷۹	۱۳۸۲	مدرک تحصیلی								
۸۰	۱۳۸۳	مدرک تحصیلی								
۸۱	۱۳۸۴	مدرک تحصیلی								
۸۲	۱۳۸۵	مدرک تحصیلی								
۸۳	۱۳۸۶	مدرک تحصیلی								
۸۴	۱۳۸۷	مدرک تحصیلی								
۸۵	۱۳۸۸	مدرک تحصیلی								
۸۶	۱۳۸۹	مدرک تحصیلی								
۸۷	۱۳۹۰	مدرک تحصیلی								
۸۸	۱۳۹۱	مدرک تحصیلی								
۸۹	۱۳۹۲	مدرک تحصیلی								
۹۰	۱۳۹۳	مدرک تحصیلی								
۹۱	۱۳۹۴	مدرک تحصیلی								
۹۲	۱۳۹۵	مدرک تحصیلی								
۹۳	۱۳۹۶	مدرک تحصیلی								
۹۴	۱۳۹۷	مدرک تحصیلی								
۹۵	۱۳۹۸	مدرک تحصیلی								
۹۶	۱۳۹۹	مدرک تحصیلی								
۹۷	۱۴۰۰	مدرک تحصیلی								
۹۸	۱۴۰۱	مدرک تحصیلی								
۹۹	۱۴۰۲	مدرک تحصیلی								
۱۰۰	۱۴۰۳	مدرک تحصیلی								

[illegible]

[illegible]

تاریخ

روز

ماه

سال

روز

ماه

سال

روز

ماه

سال

بازاری که توسط پادشاه

در این روز در میان مردم

در طلبا و - به یک

در این روز

در این روز

در این روز

در این روز

در این روز

در این روز

کتاب	جلد	تفصیل	تعداد	ملاحظات	تاریخ	ملاحظات	تعداد	ملاحظات
تفسیر قرآن	۱	تفسیر قرآن مجید	۱	تفسیر قرآن مجید	۱	تفسیر قرآن مجید	۱	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۲	تفسیر قرآن مجید	۲	تفسیر قرآن مجید	۲	تفسیر قرآن مجید	۲	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۳	تفسیر قرآن مجید	۳	تفسیر قرآن مجید	۳	تفسیر قرآن مجید	۳	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۴	تفسیر قرآن مجید	۴	تفسیر قرآن مجید	۴	تفسیر قرآن مجید	۴	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۵	تفسیر قرآن مجید	۵	تفسیر قرآن مجید	۵	تفسیر قرآن مجید	۵	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۶	تفسیر قرآن مجید	۶	تفسیر قرآن مجید	۶	تفسیر قرآن مجید	۶	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۷	تفسیر قرآن مجید	۷	تفسیر قرآن مجید	۷	تفسیر قرآن مجید	۷	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۸	تفسیر قرآن مجید	۸	تفسیر قرآن مجید	۸	تفسیر قرآن مجید	۸	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۹	تفسیر قرآن مجید	۹	تفسیر قرآن مجید	۹	تفسیر قرآن مجید	۹	تفسیر قرآن مجید
تفسیر قرآن	۱۰	تفسیر قرآن مجید	۱۰	تفسیر قرآن مجید	۱۰	تفسیر قرآن مجید	۱۰	تفسیر قرآن مجید

ردیف	تاریخ	شرح	مبلغ	توضیحات	ملاحظات	تاریخ	مبلغ	توضیحات	ملاحظات
۱		دریافت از ...							
۲		دریافت از ...							
۳		دریافت از ...							
۴		دریافت از ...							
۵		دریافت از ...							
۶		دریافت از ...							
۷		دریافت از ...							
۸		دریافت از ...							
۹		دریافت از ...							
۱۰		دریافت از ...							
۱۱		دریافت از ...							
۱۲		دریافت از ...							
۱۳		دریافت از ...							
۱۴		دریافت از ...							
۱۵		دریافت از ...							
۱۶		دریافت از ...							
۱۷		دریافت از ...							
۱۸		دریافت از ...							
۱۹		دریافت از ...							
۲۰		دریافت از ...							
۲۱		دریافت از ...							
۲۲		دریافت از ...							
۲۳		دریافت از ...							
۲۴		دریافت از ...							
۲۵		دریافت از ...							
۲۶		دریافت از ...							
۲۷		دریافت از ...							
۲۸		دریافت از ...							
۲۹		دریافت از ...							
۳۰		دریافت از ...							
۳۱		دریافت از ...							
۳۲		دریافت از ...							
۳۳		دریافت از ...							
۳۴		دریافت از ...							
۳۵		دریافت از ...							
۳۶		دریافت از ...							
۳۷		دریافت از ...							
۳۸		دریافت از ...							
۳۹		دریافت از ...							
۴۰		دریافت از ...							
۴۱		دریافت از ...							
۴۲		دریافت از ...							
۴۳		دریافت از ...							
۴۴		دریافت از ...							
۴۵		دریافت از ...							
۴۶		دریافت از ...							
۴۷		دریافت از ...							
۴۸		دریافت از ...							
۴۹		دریافت از ...							
۵۰		دریافت از ...							
۵۱		دریافت از ...							
۵۲		دریافت از ...							
۵۳		دریافت از ...							
۵۴		دریافت از ...							
۵۵		دریافت از ...							
۵۶		دریافت از ...							
۵۷		دریافت از ...							
۵۸		دریافت از ...							
۵۹		دریافت از ...							
۶۰		دریافت از ...							
۶۱		دریافت از ...							
۶۲		دریافت از ...							
۶۳		دریافت از ...							
۶۴		دریافت از ...							
۶۵		دریافت از ...							
۶۶		دریافت از ...							
۶۷		دریافت از ...							
۶۸		دریافت از ...							
۶۹		دریافت از ...							
۷۰		دریافت از ...							
۷۱		دریافت از ...							
۷۲		دریافت از ...							
۷۳		دریافت از ...							
۷۴		دریافت از ...							
۷۵		دریافت از ...							
۷۶		دریافت از ...							
۷۷		دریافت از ...							
۷۸		دریافت از ...							
۷۹		دریافت از ...							
۸۰		دریافت از ...							
۸۱		دریافت از ...							
۸۲		دریافت از ...							
۸۳		دریافت از ...							
۸۴		دریافت از ...							
۸۵		دریافت از ...							
۸۶		دریافت از ...							
۸۷		دریافت از ...							
۸۸		دریافت از ...							
۸۹		دریافت از ...							
۹۰		دریافت از ...							
۹۱		دریافت از ...							
۹۲		دریافت از ...							
۹۳		دریافت از ...							
۹۴		دریافت از ...							
۹۵		دریافت از ...							
۹۶		دریافت از ...							
۹۷		دریافت از ...							
۹۸		دریافت از ...							
۹۹		دریافت از ...							
۱۰۰		دریافت از ...							

سلسلہ	عدد	تفصیل	مستثنیٰ	نام دار	بانی دار	ترتیب دار	اساتذہ	تلامذہ	کیفیت
۱۲۵	۱۳	عربی مدارس فلاح پاکوٹ	مستثنیٰ ۱۳۱۵ھ	۱۳۱۵ھ	۱۳۱۵ھ	۱۳۱۵ھ	مولوی حبیب اللہ مولوی محمد مسعود اپوزوی دہلی	مولوی عبدالحق ساکن ڈا گہراتہ مولوی محمد مسعود اپوزوی دہلی	مولوی عبد اللہ بزم جناب شیخ بایا نظر عبد الحق صاحب سے تعلیم تھے اس مدرسہ کے طلبہ نواحی و دیہات کے تھے جو یہ ٹھہر کر دیہی مدرسہ پورے گئے اور ابلانغ علم میں مصروف رہے مولوی عبد اللہ مرحوم کے ایک بیٹے مولوی عبد الحمید صاحب تھے باقی ان کے بعد وہ صاحب کتبہ بنے ہوں گے یا
۱۲۶	۱۴	عربی مدارس فلاح پاکوٹ	مستثنیٰ ۱۳۱۵ھ	۱۳۱۵ھ	۱۳۱۵ھ	۱۳۱۵ھ	مولوی محمد یونس مولوی محمد مسعود اپوزوی دہلی	مولوی عبدالحق ساکن ڈا گہراتہ مولوی محمد مسعود اپوزوی دہلی	مولوی عبد اللہ بزم جناب شیخ بایا نظر عبد الحق صاحب سے تعلیم تھے اس مدرسہ کے طلبہ نواحی و دیہات کے تھے جو یہ ٹھہر کر دیہی مدرسہ پورے گئے اور ابلانغ علم میں مصروف رہے مولوی عبد اللہ مرحوم کے ایک بیٹے مولوی عبد الحمید صاحب تھے باقی ان کے بعد وہ صاحب کتبہ بنے ہوں گے یا

ردیف	تعداد	توضیحات	تاریخ	محل	ملاحظات
۱	۱۰	کتابخانه	۱۳۸۵	تهران	
۲	۵	کتابخانه	۱۳۸۶	تهران	
۳	۳	کتابخانه	۱۳۸۷	تهران	
۴	۲	کتابخانه	۱۳۸۸	تهران	
۵	۱	کتابخانه	۱۳۸۹	تهران	
۶	۱	کتابخانه	۱۳۹۰	تهران	
۷	۱	کتابخانه	۱۳۹۱	تهران	
۸	۱	کتابخانه	۱۳۹۲	تهران	
۹	۱	کتابخانه	۱۳۹۳	تهران	
۱۰	۱	کتابخانه	۱۳۹۴	تهران	
۱۱	۱	کتابخانه	۱۳۹۵	تهران	
۱۲	۱	کتابخانه	۱۳۹۶	تهران	
۱۳	۱	کتابخانه	۱۳۹۷	تهران	
۱۴	۱	کتابخانه	۱۳۹۸	تهران	
۱۵	۱	کتابخانه	۱۳۹۹	تهران	
۱۶	۱	کتابخانه	۱۴۰۰	تهران	
۱۷	۱	کتابخانه	۱۴۰۱	تهران	
۱۸	۱	کتابخانه	۱۴۰۲	تهران	
۱۹	۱	کتابخانه	۱۴۰۳	تهران	
۲۰	۱	کتابخانه	۱۴۰۴	تهران	
۲۱	۱	کتابخانه	۱۴۰۵	تهران	
۲۲	۱	کتابخانه	۱۴۰۶	تهران	
۲۳	۱	کتابخانه	۱۴۰۷	تهران	
۲۴	۱	کتابخانه	۱۴۰۸	تهران	
۲۵	۱	کتابخانه	۱۴۰۹	تهران	
۲۶	۱	کتابخانه	۱۴۱۰	تهران	
۲۷	۱	کتابخانه	۱۴۱۱	تهران	
۲۸	۱	کتابخانه	۱۴۱۲	تهران	
۲۹	۱	کتابخانه	۱۴۱۳	تهران	
۳۰	۱	کتابخانه	۱۴۱۴	تهران	
۳۱	۱	کتابخانه	۱۴۱۵	تهران	
۳۲	۱	کتابخانه	۱۴۱۶	تهران	
۳۳	۱	کتابخانه	۱۴۱۷	تهران	
۳۴	۱	کتابخانه	۱۴۱۸	تهران	
۳۵	۱	کتابخانه	۱۴۱۹	تهران	
۳۶	۱	کتابخانه	۱۴۲۰	تهران	
۳۷	۱	کتابخانه	۱۴۲۱	تهران	
۳۸	۱	کتابخانه	۱۴۲۲	تهران	
۳۹	۱	کتابخانه	۱۴۲۳	تهران	
۴۰	۱	کتابخانه	۱۴۲۴	تهران	
۴۱	۱	کتابخانه	۱۴۲۵	تهران	
۴۲	۱	کتابخانه	۱۴۲۶	تهران	
۴۳	۱	کتابخانه	۱۴۲۷	تهران	
۴۴	۱	کتابخانه	۱۴۲۸	تهران	
۴۵	۱	کتابخانه	۱۴۲۹	تهران	
۴۶	۱	کتابخانه	۱۴۳۰	تهران	
۴۷	۱	کتابخانه	۱۴۳۱	تهران	
۴۸	۱	کتابخانه	۱۴۳۲	تهران	
۴۹	۱	کتابخانه	۱۴۳۳	تهران	
۵۰	۱	کتابخانه	۱۴۳۴	تهران	
۵۱	۱	کتابخانه	۱۴۳۵	تهران	
۵۲	۱	کتابخانه	۱۴۳۶	تهران	
۵۳	۱	کتابخانه	۱۴۳۷	تهران	
۵۴	۱	کتابخانه	۱۴۳۸	تهران	
۵۵	۱	کتابخانه	۱۴۳۹	تهران	
۵۶	۱	کتابخانه	۱۴۴۰	تهران	
۵۷	۱	کتابخانه	۱۴۴۱	تهران	
۵۸	۱	کتابخانه	۱۴۴۲	تهران	
۵۹	۱	کتابخانه	۱۴۴۳	تهران	
۶۰	۱	کتابخانه	۱۴۴۴	تهران	
۶۱	۱	کتابخانه	۱۴۴۵	تهران	
۶۲	۱	کتابخانه	۱۴۴۶	تهران	
۶۳	۱	کتابخانه	۱۴۴۷	تهران	
۶۴	۱	کتابخانه	۱۴۴۸	تهران	
۶۵	۱	کتابخانه	۱۴۴۹	تهران	
۶۶	۱	کتابخانه	۱۴۵۰	تهران	
۶۷	۱	کتابخانه	۱۴۵۱	تهران	
۶۸	۱	کتابخانه	۱۴۵۲	تهران	
۶۹	۱	کتابخانه	۱۴۵۳	تهران	
۷۰	۱	کتابخانه	۱۴۵۴	تهران	
۷۱	۱	کتابخانه	۱۴۵۵	تهران	
۷۲	۱	کتابخانه	۱۴۵۶	تهران	
۷۳	۱	کتابخانه	۱۴۵۷	تهران	
۷۴	۱	کتابخانه	۱۴۵۸	تهران	
۷۵	۱	کتابخانه	۱۴۵۹	تهران	</

کتاب	عدد	تعداد	ملاحظات	تاریخ	ملاحظات	استاذ	تلامذه	تفصیل
مجلد ۱	۱۲۹	۱۴	مجموعه کتب	۱۳۰۰	۱۳۰۰	۱۳۰۰	۱۳۰۰	۱۳۰۰
مجلد ۲	۱۳۰	۱۵	مجموعه کتب	۱۳۰۱	۱۳۰۱	۱۳۰۱	۱۳۰۱	۱۳۰۱
مجلد ۳	۱۳۱	۱۶	مجموعه کتب	۱۳۰۲	۱۳۰۲	۱۳۰۲	۱۳۰۲	۱۳۰۲
مجلد ۴	۱۳۲	۱۷	مجموعه کتب	۱۳۰۳	۱۳۰۳	۱۳۰۳	۱۳۰۳	۱۳۰۳
مجلد ۵	۱۳۳	۱۸	مجموعه کتب	۱۳۰۴	۱۳۰۴	۱۳۰۴	۱۳۰۴	۱۳۰۴
مجلد ۶	۱۳۴	۱۹	مجموعه کتب	۱۳۰۵	۱۳۰۵	۱۳۰۵	۱۳۰۵	۱۳۰۵
مجلد ۷	۱۳۵	۲۰	مجموعه کتب	۱۳۰۶	۱۳۰۶	۱۳۰۶	۱۳۰۶	۱۳۰۶
مجلد ۸	۱۳۶	۲۱	مجموعه کتب	۱۳۰۷	۱۳۰۷	۱۳۰۷	۱۳۰۷	۱۳۰۷
مجلد ۹	۱۳۷	۲۲	مجموعه کتب	۱۳۰۸	۱۳۰۸	۱۳۰۸	۱۳۰۸	۱۳۰۸
مجلد ۱۰	۱۳۸	۲۳	مجموعه کتب	۱۳۰۹	۱۳۰۹	۱۳۰۹	۱۳۰۹	۱۳۰۹
مجلد ۱۱	۱۳۹	۲۴	مجموعه کتب	۱۳۱۰	۱۳۱۰	۱۳۱۰	۱۳۱۰	۱۳۱۰
مجلد ۱۲	۱۴۰	۲۵	مجموعه کتب	۱۳۱۱	۱۳۱۱	۱۳۱۱	۱۳۱۱	۱۳۱۱
مجلد ۱۳	۱۴۱	۲۶	مجموعه کتب	۱۳۱۲	۱۳۱۲	۱۳۱۲	۱۳۱۲	۱۳۱۲
مجلد ۱۴	۱۴۲	۲۷	مجموعه کتب	۱۳۱۳	۱۳۱۳	۱۳۱۳	۱۳۱۳	۱۳۱۳
مجلد ۱۵	۱۴۳	۲۸	مجموعه کتب	۱۳۱۴	۱۳۱۴	۱۳۱۴	۱۳۱۴	۱۳۱۴
مجلد ۱۶	۱۴۴	۲۹	مجموعه کتب	۱۳۱۵	۱۳۱۵	۱۳۱۵	۱۳۱۵	۱۳۱۵
مجلد ۱۷	۱۴۵	۳۰	مجموعه کتب	۱۳۱۶	۱۳۱۶	۱۳۱۶	۱۳۱۶	۱۳۱۶
مجلد ۱۸	۱۴۶	۳۱	مجموعه کتب	۱۳۱۷	۱۳۱۷	۱۳۱۷	۱۳۱۷	۱۳۱۷
مجلد ۱۹	۱۴۷	۳۲	مجموعه کتب	۱۳۱۸	۱۳۱۸	۱۳۱۸	۱۳۱۸	۱۳۱۸
مجلد ۲۰	۱۴۸	۳۳	مجموعه کتب	۱۳۱۹	۱۳۱۹	۱۳۱۹	۱۳۱۹	۱۳۱۹
مجلد ۲۱	۱۴۹	۳۴	مجموعه کتب	۱۳۲۰	۱۳۲۰	۱۳۲۰	۱۳۲۰	۱۳۲۰
مجلد ۲۲	۱۵۰	۳۵	مجموعه کتب	۱۳۲۱	۱۳۲۱	۱۳۲۱	۱۳۲۱	۱۳۲۱
مجلد ۲۳	۱۵۱	۳۶	مجموعه کتب	۱۳۲۲	۱۳۲۲	۱۳۲۲	۱۳۲۲	۱۳۲۲
مجلد ۲۴	۱۵۲	۳۷	مجموعه کتب	۱۳۲۳	۱۳۲۳	۱۳۲۳	۱۳۲۳	۱۳۲۳
مجلد ۲۵	۱۵۳	۳۸	مجموعه کتب	۱۳۲۴	۱۳۲۴	۱۳۲۴	۱۳۲۴	۱۳۲۴
مجلد ۲۶	۱۵۴	۳۹	مجموعه کتب	۱۳۲۵	۱۳۲۵	۱۳۲۵	۱۳۲۵	۱۳۲۵
مجلد ۲۷	۱۵۵	۴۰	مجموعه کتب	۱۳۲۶	۱۳۲۶	۱۳۲۶	۱۳۲۶	۱۳۲۶
مجلد ۲۸	۱۵۶	۴۱	مجموعه کتب	۱۳۲۷	۱۳۲۷	۱۳۲۷	۱۳۲۷	۱۳۲۷
مجلد ۲۹	۱۵۷	۴۲	مجموعه کتب	۱۳۲۸	۱۳۲۸	۱۳۲۸	۱۳۲۸	۱۳۲۸
مجلد ۳۰	۱۵۸	۴۳	مجموعه کتب	۱۳۲۹	۱۳۲۹	۱۳۲۹	۱۳۲۹	۱۳۲۹
مجلد ۳۱	۱۵۹	۴۴	مجموعه کتب	۱۳۳۰	۱۳۳۰	۱۳۳۰	۱۳۳۰	۱۳۳۰
مجلد ۳۲	۱۶۰	۴۵	مجموعه کتب	۱۳۳۱	۱۳۳۱	۱۳۳۱	۱۳۳۱	۱۳۳۱
مجلد ۳۳	۱۶۱	۴۶	مجموعه کتب	۱۳۳۲	۱۳۳۲	۱۳۳۲	۱۳۳۲	۱۳۳۲
مجلد ۳۴	۱۶۲	۴۷	مجموعه کتب	۱۳۳۳	۱۳۳۳	۱۳۳۳	۱۳۳۳	۱۳۳۳
مجلد ۳۵	۱۶۳	۴۸	مجموعه کتب	۱۳۳۴	۱۳۳۴	۱۳۳۴	۱۳۳۴	۱۳۳۴

[illegible]

[illegible]

کیفیت	تلاذہ	اساتذہ	مختلف دور	بانی مدارس	نام مدرسہ	سن تاسیس	مقام	مدت	کل علاقہ
دور دوم میں کاتھولکس اہل حدیث کی طرف سے انتظام ہوا		حافظ محمد سکھانوری	دورانی حافظ محمد سکھانوری		دارالحدیث		وزیر آباد	۲۴	۱۳۶
مولانا محمد بن صاحب پہلے مدرسہ سیدی برسنہ والی وزیر آباد میں چڑھا رہے تھے	ہر سال تقریباً ۹-۷ طالب علم سند فراغ لے کر نکلے ہیں	مولوی عمر الدین	۱۳۳۵ء تا ۱۳۳۷ء یعنی دو سال		دارالحدیث			۲۵	۱۳۷

آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس کے سالانہ جلسے مقامات ذیل میں ہوئے

تعداد	مقام	سن	تعداد	مقام	سن
۱	دھلی	۱۳۳۰ھ	۱۱	گجراتوالہ	۱۳۴۲ھ
۲	امرتسر	۱۳۳۱ھ	۱۲	لہریا سراے ورہنگہ	۱۳۴۳ھ
۳	پشاور	۱۳۳۲ھ	۱۳	جمیرہ	۱۳۴۴ھ
۴	علی گڑھ	۱۳۳۳ھ	۱۴	مولانا مبین فضلہ اعظم گڑھ	۱۳۴۵ھ
۵	بنارس	۱۳۳۴ھ	۱۵	آگرہ	۱۳۴۶ھ
۶	کلکتہ	۱۳۳۵ھ	۱۶	ملتان	۱۳۴۷ھ
۷	مدرا بس	۱۳۳۶ھ	۱۷	پٹنہ	۱۳۵۰ھ
۸	کانپور	۱۳۳۷ھ	۱۸	جمیرہ	۱۳۵۲ھ
۹	ملتان	۱۳۳۸ھ	۱۹	دھلی	۱۳۵۴ھ
۱۰	دھلی	۱۳۳۹ھ	۲۰	شکراوہ ضلع گورکھ پور	۱۳۵۶ھ

آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس کی تقسیم شدہ کتابیں

(یہ تعداد ۶۶ ہزار ۵ سو)

عدد	نام کتاب	نام مصنف	تعداد کتب
۱	قرآن مجید مترجم	۳ - ترجمہ والا	۳۰۰
۲	قرآن مجید معرا	۴۱۰۰۰
۳	تفسیر جامع البیان (عربی)	۷۷۰۰۰
۴	تحفۃ الاحوذی شرح	مولانا عبدالرحمن مبارک پوری	۲۰۰
۵	جامع الترمذی		
	حزب المقبول (مترجم)		۵۷۰۰۰

۶	سیرت محمدی اردو	مولوی محمد ابراہیم میاگونی	۲
۷	فقرت و فقرت	مولوی محمد ابراہیم میاگونی	۲
۸	تقویت ایمان	مولوی محمد ابراہیم میاگونی	۲
۹	تقویت ایمان	مولوی محمد ابراہیم میاگونی	۲
۱۰	رد تفسیر	شیخ محمد مجلی شہری	۲
۱۱	قانون جنت و جہنم	مولوی کریم بخش سندھ آبادی	۲
۱۲	تعلیم الایمان	مولوی محمد ابراہیم میاگونی	۲
۱۳	تعلیم المسوۃ	مولوی محمد ابراہیم میاگونی	۲
۱۴	تعلیم الزکوۃ	مولوی محمد ابراہیم میاگونی	۲
۱۵	تعلیم الحج	مولوی محمد ابراہیم میاگونی	۲
۱۶	اعمال الحج	مولوی احمد دہلوی مہاجر مدنی	۲
۱۷	حقوق الوالدین	مولوی احمد دہلوی مہاجر مدنی	۲
۱۸	تحریم الخمر	مولوی احمد دہلوی مہاجر مدنی	۲
۱۹	تفسیر المقدور	مولوی احمد دہلوی مہاجر مدنی	۲

۹۶۱ ۵۰۰

آل انڈیا اہل حدیث کانفرنس کے مدرسے

(بہ تعداد ۸۸)

عدد	مقام	ضلع	نام مدرس	عدد	مقام	ضلع	نام مدرس
۱	سہ	گلانتہ	گورکھ پورہ	۷	محمد سلیمان	گورکھ پورہ	تہذیب اللہ
۲	سہ	جٹانہ	سوکھ پوری	۸	شیر محمد	سوکھ پوری	امان اللہ
۳	سہ	گھاسی پورہ	جہاں گڑھ	۹	حریر قاسم	جہاں گڑھ	محمد ابراہیم
۴	سہ	جہان پورہ	دارالعلوم شکرادہ	۱۰	عبد الغفر	دارالعلوم شکرادہ	عبد بخاریہ دادر
۵	سہ	شکرادہ	کھونٹا	۱۱	مہر اللہ	کھونٹا	نظام الدین
۶	سہ	امپور	نیمکا	۱۲	محمد دادو	نیمکا	عبد الشکور

۱۳	ے	پنگوان	علاقہ سوات	محمد صدیق	۳۸	ص	فتح پور سیکری	آگرہ	عبدالرحیم
۱۴	ے	ساکرس	”	محمد سعید	۳۹	ص	ناگپور	”	محمد خاں
۱۵	ص	سرہی	”	میانجی عبداللہ	۴۰	ص	چاندپور	بجنور	احمد حسین
۱۶	ص	اوڑکی	بھرت پور	عبدالرزاق	۴۱	ص	الدرن	ضلع میرٹھ	محمد اسماعیل
۱۷	ص	لاڈمکا	”	عبدالکریم	۴۲	ص	بتوڑی	”	عبداللہ
۱۸	ص	دیواکری	الوراسٹیٹ	رحیم خاں	۴۳	ص	سسولہ	”	اللہ دیا
۱۹	ص	جے پور	جے پور	محمد یوسف	۴۴	ص	سید پور	”	اللہ دیا
۲۰	ص	کھنڈیلہ	”	عبدالبحار	۴۵	ص	بھٹ پورہ	گورکھپور	عبدالرحیم
۲۱	ص	کپتھری	”	حکیم داد بخش	۴۶	ص	پروانرائی پور	پرتاب گڑھ	محمد یعقوب
۲۲	ص	ٹوڈہ بھیم	”	سجاد علی	۴۷	ے	کوسی	گیا	ابوالفرح
۲۳	ص	جی پٹاری	”	عبدالکریم	۴۸	ص	پرسارا	علی گڑھ	فیروز الدین
۲۴	ص	جودھپور	جودھپور	عبداللہ	۴۹	ص	بیگوڑ	علاقہ اودھ	عبدالرحمن
۲۵	ص	کوٹہ راجپوتانہ	”	سراج الدین	۵۰	ے	سردار	علاقہ کشمیر	اللہ دیا
۲۶	ص	پول	گورکھ پور	محمد نظیر	۵۱	ص	یارو	ڈیرہ غازی خان	احمد یار
۲۷	ص	لال پور	ضلع مراد آباد	عبداللہ	۵۲	ص	چاہ گروالہ کوٹ	”	نور محمد
۲۸	ص	دکن پور	”	عبدالرحمن	۵۳	ص	دڈور	”	ابہی بخش
۲۹	ص	مراد آباد	مراد آباد	علی احمد خاں	۵۴	ص	امین دالہ	فیروز پور	عبداللہ
۳۰	ص	بریلی	”	طیس احمد خاں	۵۵	ص	خان پور	ہوشیار پور	عبدالغنی
۳۱	ص	شیش گڑھ	بریلی	عبدالکریم	۵۶	ص	کپور تھلہ	کپور تھلہ	عبدالرحمن
۳۲	ص	رائے بریلی	رائے بریلی	مولوی عبدالرحمن	۵۷	ص	انبالچاوتی	انبالہ	عبدالرشید
۳۳	ص	کانپور	ضلع کانپور	ادلا حسین	۵۸	ص	جنگادہری	”	رشید احمد
۳۴	ص	شاہجہانپور	شاہجہانپور	حبیب الرحمن	۵۹	ص	بہادر پور	”	رشید احمد
۳۵	ص	آگرہ لوہانڈی	آگرہ	کریم بخش	۶۰	ص	لڈھیانہ	”	نور الدین
۳۶	ص	شکر گویا	گویا سٹیٹ	ابوبکر	۶۱	ص	کوٹلی لوہانڈی	سیالکوٹ	محمد عالم
۳۷	ص	باری	دھولپور	عبدالحمید	۶۲	ص	دیر سیرا	ضلع مظفر گڑھ	عبدالحمید

۶۳	۵	چک ۲۲۸	لاٹ پور	احمد یار	۵۷	۵	قطب پور	مسوہ دہلی	عبد الرحمن
۶۴	۵	ہالہ سندھ	حیدر آباد	محمد اکرم	۵۸	۵	نر کھیرہ	لاہور	احمد الدین
۶۵	۵	شمس پور	ایٹہ	عبد القصور	۵۹	۷	پیار گنج دہلی	دہلی	عبد اللہ
۶۶	۵	غولہ دی	علاقہ کشمیر	موسیٰ	۶۰	۵	لاپور	یارہ والا	عبد اللہ
۶۷	۵	بلغاری ادی	۷	عبد الصمد	۶۱		دہلی درہ حاجی	دہلی
۶۸	۵	لکھنور کرس	۷	ابوالحسن			علیمان صاحب		
۶۹	۵	کرس	۷	رضارا الحق	۸۲	۵	بڑہ باڑی	سلٹ بنگال	حسن علی
۷۰	۷	بڑہ پائیں	۷	محمد جان	۸۳	۵	روہی تیشی	سلٹ	محمد الدین
۷۱	۷	سکا	۷	عبد الکریم	۸۴	۵	بہادری چر	یمن سنگ	عبدالحی
۷۲	۷	کیتھل	کرناں	محمد حنیف	۸۵	۵	ہوڑہ	کھکتہ	عبد اللہ
۷۳	۷	اجرانہ	۷	عبد الجبار	۸۶	۷	اٹاودہ	اٹاودہ	ظہور احمد
۷۴	۷	سکندر آباد	بلند شہر	محمد یوسف	۸۷	۷	بوند	ریاست میند	عبد العظیم
۷۵	۷	سنہولی	شملہ	فضل الحق	۸۸	۷	جیور	بلند شہر	عبد الحکیم
۷۶	۷	بہوانی	حصار	غایت اللہ					

تقریظ

(از فاضل اجل عالم اکمل جناب مستطاب مولانا ابوبکر محمد شہید صاحب دارالافتاء جوہوری ناظم دینیات مسلم یونیورسٹی علی گڑھ)

دسکری شعبہ مدرس آل انڈیا مسلم ایجوکیشنل کانفرنس ۱۹۳۷ء

ہندوستان میں جماعت اہل حدیث کی علمی خدمات

اس عنوان سے مولانا ابوبکر محمد شہید صاحب دارالافتاء جوہوری نے مسلم ایجوکیشنل کانفرنس کی پانچواں سالہ جوبلی کے موقع پر کانفرنس کی خواہش سے یہ نہایت پرمغز اور پراز معلومات مقالہ لکھا کانفرنس کے اجلاس میں اس کا کچھ حصہ پڑھا گیا مگر افسوس ہے کہ قلت وقت کی وجہ سے پورا مقالہ نہیں پڑھا جاسکا اس مقالہ کی زبان سلیس اور رواں ہے واقعات کی صحت کا پورا لحاظ رکھا گیا ہے

ہندوستان میں جماعت اہل حدیث کی علمی خدمات کا استقصا اس سے پہلے اب تک کسی نے نہیں کیا تھا یہ پراز معلومات مقالہ علمائے اہل حدیث بلکہ جماعت اہل حدیث کی علمی تاریخ ہے فاضل مقالہ نگار نے جس محنت اور تلاش و تحقیق سے اس مقالہ کو مرتب کیا ہے یہ انہی کا حصہ ہے

ایک ہزار سے زیادہ مصنفات اہل حدیث کا پتہ لگا کر مع اسمائے مصنفین و تاریخ وفات مصنف نہایت تہذیب و ترتیب سے درج مقالہ کیا ہے اہل حدیث کے کتنے مدارس ہیں اور کہاں کہاں جاری ہیں ان کی فہرست دی ہے جن کی تعداد ۱۳۸ ہے اہل حدیث کے جو اخبارات جاری ہیں ان کا پتہ دیا ہے جن کی تعداد ۲۸ ہے اس مقالہ سے یہ بھی معلوم ہوتا ہے کہ اہل حدیث کانفرنس نے اب تک چھیانوے ہزار پانچ سو کتا میں مفت تقسیم کی ہیں خلاصہ یہ ہے کہ یہ مقالہ بہت سی حیثیات سے نہایت کارآمد اور تاریخی مواد سے پُر ہے

واللہ درالقائل

معذرت

(اہل حدیث اجاب سے)

یہ مقالہ اُس جماعت کی خدمات پر ہے جس نے ہندوستان کے مسلمانوں میں علمی، ملی اور ذہنی انقلاب پیدا کیا مگر اتنے بڑے انقلاب کی تاریخ اس قدر کم مدت اور اتنی زیادہ مصروفیت میں ! کہ میرا مقدر بندھ چکی ہے !!

صدموں کی جان درد کا قالب دیا ہے
جو کچھ دیا کسی نے مناسب دیا ہے

(اُس کا شکر ہے)

۹ مئی ۱۹۳۷ء کو مجھے کانفرنس (اہل حدیث دہلی) کا فرمان برائے تحریر مقالہ ملا ۱۹ مئی ۱۹۳۷ء کو کانفرنس کی مجلس شوریٰ میں مقالہ پیش ہو کر اذن خواندگی سے شرف اندوز ہوا ۱۱ اور ۲۹ مئی کو مسلم ایجوکیشنل کانفرنس علی گڑھ کے اجلاس میں پڑھا گیا

اس قلت وقت کی وجہ سے اس میں بے شمار اسقام اور بہت سی فرد گزشتین آپ کو نظر آئیں گی (وَمَا أُبْرِئُ نَفْسِي) مگر آپ کے کرم سے توقع ہے کہ چشم پوشی سے کام لیجے (وَإِنْ أَحْسَنْتَ لِمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ) افلاطون تاسع سے راقم الحروف کو متنبہ فرما کر دوسرے ایڈیشن کی درستی و اصلاح میں اعانت کیجئے

اس میں بہت سی کتابیں رہ گئی ہیں ان کے نام، فن، زبان، نام و سکونت مصنف سے مطلع کیجئے مدارس کا ماجرا خاکہ کے مطابق مرمت فرمائیے مطابع و اخبارات کا ذکر اُس طرح کیجئے جس طرح کتاب میں درج ہے والسلام

ابو یحییٰ امام خاں نوشہروی

میرا مستقل پتہ :- مقام ڈاک خانہ سوہدرہ براستہ وزیر آباد ضلع گوجرانوالہ پنجاب